

Master in de journalistiek

Nieuwsberichtgeving en angst voor Islamitische Staat

Masterproef aangeboden door

Elien KOK

tot het behalen van de graad van

Master in de journalistiek

Promotor: Prof. Rozane De Cock

Academiejaar 2014 - 2015

Master in de journalistiek

Nieuwsberichtgeving en angst voor Islamitische Staat

Masterproef aangeboden door

Elien KOK

tot het behalen van de graad van

Master in de journalistiek

Promotor: Prof. Rozane De Cock

Academiejaar 2014 - 2015

DANKWOORD

Eerst en vooral wil ik enkele mensen bedanken die hebben bijgedragen tot de totstandkoming van deze masterproef. Ten eerste wil ik mijn promotor prof. Rozane De Cock bedanken voor de goede begeleiding. Ten tweede gaat mijn woord van dank ook uit naar mijn medestudente Kirsty MacLean voor de vlotte samenwerking met betrekking tot de dataverzameling. Ten derde wil ik ook alle deelnemers van de survey bedanken. Zonder hen had deze masterproef nooit bestaan. Vervolgens zou ik ook graag mijn ouders bedanken om mij de kans te geven om deze studie tot een goed einde te brengen. Verder vermeld ik ook nog graag mijn veel te vroeg overleden opa, die van mij de persoon heeft gemaakt die ik vandaag ben. Zonder het doorzettingsvermogen dat hij mij heeft doorgegeven, was ik nooit zo ver geraakt. Tot slot bedank ik nog graag mijn vriend, vriendenkring en familie voor de steun en begrip tijdens het hele masterproefproces.

Persbericht

Trilt en beeft Vlaanderen voor Islamitische Staat?

Sinds juni 2014 worden we overladen met nieuwsberichten over de terreurorganisatie Islamitische Staat. 20% van de bevroagden heeft angst ontwikkeld voor deze terreurgroep. Dat blijkt uit de masterproef van Elien Kok, studente journalistiek aan de KU Leuven.

Zo'n 529 inwoners van Vlaanderen tussen 18 en 83 jaar namen deel aan de vragenlijst over nieuwsberichtgeving en angst voor Islamitische Staat. Deze data leverden enkele interessante resultaten op. "Eén vijfde van de respondenten rapporteerden angst voor Islamitische Staat", stelt Elien Kok.

To fear or not to fear?

Het is één van de doelen van terroristische organisaties om angst te zaaien. "Respondenten rapporteren een lage bezorgdheid om het slachtoffer te worden van een terroristische aanslag. Daarnaast is men ook niet erg bezorgd dat iemand uit zijn of haar omgeving het slachtoffer van een terroristische aanslag zal worden." Bovendien schat men de kans om het slachtoffer van een terroristische aanslag te worden heel klein in. "Dit is een positieve bevinding", aldus Kok, "maar toch is een vijfde van de respondenten angstig voor Islamitische Staat." In de masterproef werd ook een verschil gevonden tussen mannen en vrouwen. Vrouwen zijn over het algemeen angstiger dan mannen en schatten de kans groter in om het slachtoffer te worden van een terroristische aanslag. "Dit ligt in lijn met eerdere genderonderzoeken rond terrorisme", stelt de masterstudente journalistiek.

Islamitische Staat in conversaties

Mensen die praten over Islamitische Staat blijken bovendien angstiger te zijn voor de terreurgroep en vertonen meer bezorgdheid dat zijzelf of anderen het slachtoffer worden van een terroristische aanslag. "Dit hangt bovendien samen met de mate waarin men blootgesteld wordt aan nieuwsberichtgeving over Islamitische Staat. Hoe meer men in contact komt met nieuwsberichtgeving over Islamitische Staat, hoe vaker de terreurgroep voorkomt in gesprekken met anderen," legt de masterstudente uit. "Angst voor

Islamitische Staat is overigens niet direct verbonden met iemands nieuwsconsumptie, maar toch is nieuwsberichtgeving een onvermijdelijke tussenstap aangezien er een verband werd gevonden tussen conversaties over IS en nieuwsconsumptie. Verder blijkt uit de resultaten dat mensen die angstiger zijn voor Islamitische Staat of zich bezorgd maken dat ze zelf of dat anderen het slachtoffer worden van een terroristische aanslag, meer vermijdingsgedrag vertonen. “Dit komt overeen met wat we de voorbije maanden zagen gebeuren. Verschillende scholen zeiden hun daguitstap naar Brussel af omdat ze dachten het slachtoffer te worden van een terroristische aanslag.”

De rol van de media in nieuwsberichtgeving over Islamitische Staat

De media spelen een belangrijke rol in de angstvorming bij burgers. Uit eerder onderzoek blijkt dat terroristen via mediakanalen burgers willen bereiken die niet rechtstreeks betrokken zijn bij de terroristische aanslagen. Op deze manier willen de terroristen de bevolking doen geloven dat zij ook het slachtoffer van zulke daden kunnen worden. Doordat de media berichtgeven over hun daden speelt nieuwsberichtgeving dus in de kaarten van de terroristische organisatie. “In dit onderzoek werd echter geen verband gevonden tussen iemands hoeveelheid nieuwsconsumptie en angst voor Islamitische Staat, maar zoals eerder aangehaald speelt nieuwsconsumptie wel een indirecte rol.” Langs de andere kant zorgen media er ook voor dat men kennis over de terreurgroep verwerft. Wanneer men meer weet over de terreurgroep, blijkt men minder bezorgd te zijn dat men zelf of dat anderen het slachtoffer van een terroristische aanslag zouden worden,” stelt Kok.

Doen de media hun job wel goed?

Mensen zijn over het algemeen tevreden over de rapportering door de media over Islamitische Staat. “Er bestaat wel onenigheid over de hoeveelheid aandacht die mediakanalen besteden aan de terreurgroep. Men is het niet eens of de media te veel focussen op de misdrijven van Islamitische Staat of dat men juist de job als communicatiekanaal vervult.” De meerderheid van de respondenten denkt wel dat de media een rol spelen in het angstvormingsproces bij mensen. “Media moeten zich sowieso bewust zijn van het mogelijke angsteffect dat ze kunnen veroorzaken”, besluit masterstudente Elien Kok.

Inhoudsopgave

LITERATUURSTUDIE.....	1
1. Inleiding.....	1
2. Terrorisme.....	3
3. Islamitische Staat.....	6
4. De rol van media bij angstonwikkeling.....	11
5. <i>Fear of crime</i>	13
6. <i>Fear of terrorism</i>	14
7. De cultivatietheorie.....	16
8. Aandacht.....	18
9. Persoonlijkheidskenmerken van nieuwsgebruikers.....	18
9.1. Sensation seeking.....	18
9.2. <i>Need for cognition</i>	20
9.3. Empathie.....	21
10. Framing.....	21
11. Islamofobie.....	23
12. Onderzoeksvragen en hypothesen.....	24
METHODE.....	31
13. Dataverzamelmethode.....	31
14. Steekproefbeschrijving.....	31
15. Meetinstrumenten.....	33
15.1. Belang van het nieuws.....	33
15.2. Nieuwsconsumptie.....	33
15.3. Blootstelling aan berichtgeving over Islamitische Staat.....	34
15.4. <i>Sensation seeking</i>	34
15.5. <i>Fear of crime</i>	35
15.6. Victimisatie.....	35
15.7. <i>Fear of terrorism</i>	36
15.8. Kennisvragen.....	36
15.9. Aandacht.....	37
15.10. Vermijdingsgedrag.....	37
15.11. Vertrouwen in de overheid.....	37
15.12. Angst voor Islamitische Staat.....	38
15.13. Media.....	38
15.14. <i>Need for cognition</i>	38
15.15. Empathie.....	39
RESULTATEN.....	40
16.1 OV ₁ : Wat is het verband tussen nieuwsconsumptie en angst voor Islamitische Staat	40
in Vlaanderen?.....	40
16.1.1 Angst voor Islamitische Staat.....	40
16.1.2. Nieuwsconsumptie.....	40
16.1.3. Verband nieuwsconsumptie en angst voor Islamitische Staat.....	41
16.2. OV _{1a} : Wat is het verband tussen nieuwsconsumptie en <i>fear of terrorism</i> ?.....	41
16.2.1. <i>Fear of terrorism</i>	41
16.2.2. Verband nieuwsconsumptie en <i>fear of terrorism</i>	42
16.3. OV _{1b} : Wat is het verband tussen nieuwsconsumptie en iemands slachtoffer kansinschatting?.....	42
16.3.1. Kansinschatting om slachtoffer te worden van een terroristische aanslag.....	42
16.3.2. Verband nieuwsconsumptie en kansinschatting om slachtoffer te worden van een terroristische aanslag.....	43

17.1. OV ₂ : Bestaat er een verband tussen de kansinschatting om slachtoffer te worden van een terroristische aanslag en angst voor Islamitische Staat?	44
17.2. OV _{2a} : Bestaat er een verband tussen de kansinschatting om slachtoffer te worden van een terroristische aanslag en <i>fear of terrorism</i> ?	45
18.1. H ₁ : Vrouwen rapporteren meer angst voor Islamitische Staat dan mannen.	46
18.2. H _{1a} : Vrouwen rapporteren meer <i>fear of terrorism</i> dan mannen.....	46
18.3. H _{1b} : Vrouwen schatten de kans om het slachtoffer van een terroristische aanslag te worden hoger in dan mannen.....	46
19.1. H ₂ : Lager opgeleiden rapporteren meer angst voor Islamitische Staat dan hoger opgeleiden.	48
19.2. H _{2a} : Lager opgeleiden rapporteren meer <i>fear of terrorism</i> dan hoger opgeleiden....	48
19.3. H _{2b} : Lager opgeleiden rapporteren hogere kansen om het slachtoffer van een terroristische aanslag te worden dan hoger opgeleiden.....	48
20.1. H ₃ : Mensen die veel blootgesteld worden aan nieuws over Islamitische Staat ervaren meer angst.....	50
20.1.1. Blootstelling aan berichtgeving over Islamitische Staat	50
20.1.2. Conversaties over Islamitische Staat.....	50
20.1.3. Verband blootstelling aan berichtgeving Islamitische Staat en angst voor Islamitische Staat	50
21.2. H _{3a} : Mensen die veel worden blootgesteld aan nieuws over Islamitische Staat rapporteren meer <i>fear of terrorism</i>	52
22. OV ₃ : Vormen nieuwsconsumptie en blootstelling aan berichtgeving over Islamitische Staat een verklarende variabele voor conversaties over Islamitische Staat?	55
23.1. H ₄ : Mensen die veel aandacht schenken aan het nieuws over Islamitische Staat, ervaren meer angst.....	56
23.1.1. Aandacht voor berichtgeving over Islamitische Staat.....	56
23.1.2. Verband aandacht voor nieuws over Islamitische Staat en angst voor Islamitische Staat	56
23.2. H _{4a} : Mensen die veel aandacht schenken aan het nieuws over Islamitische Staat, ervaren meer <i>fear of terrorism</i>	57
24. H ₅ : <i>Sensation seekers</i> kijken naar executiefilmpjes	58
24.1. Blootstelling executiefilmpjes	58
24.2. Leeftijd en blootstelling aan executiefilmpjes.....	58
24.3. <i>Sensation seeking</i>	58
24.4. <i>Sensation seeking</i> en het bekijken van executiefilmpjes	58
25.1. H ₆ : <i>Sensation seekers</i> zijn minder angstig voor Islamitische Staat dan <i>niet-sensation seekers</i>	60
25.2. H _{6a} : <i>Sensation seekers</i> vertonen minder <i>fear of terrorism</i> dan <i>niet-sensation seekers</i>	60
26. OV ₄ : Bestaat er een verband tussen <i>fear of crime</i> en <i>fear of terrorism</i> ?	62
26.1. <i>Fear of crime</i>	62
26.2. Verband <i>fear of crime</i> en <i>fear of terrorism</i>	62
27.1. H ₇ : Mensen die ooit het slachtoffer van een terroristische aanslag zijn geweest, vertonen meer angst voor Islamitische Staat.....	63
27.1.1. Victimisatie rond terrorisme.....	63
27.1.2. Verband directe victimisatie en angst voor Islamitische Staat	63
27.2. H _{7a} : Mensen die iemand kennen die ooit het slachtoffer van een terroristische aanslag zijn geweest, vertonen meer angst voor Islamitische Staat.	63
28.1. H ₈ : Mensen die ooit het slachtoffer van een terroristische aanslag zijn geweest, vertonen meer <i>fear of terrorism</i>	64
28.2. H _{8a} : Mensen die iemand kennen die ooit het slachtoffer van een terroristische aanslag zijn geweest, vertonen meer <i>fear of terrorism</i>	64
29.1. OV ₅ : Wat is het verband tussen angst voor Islamitische Staat en kennis?	64
29.1. Kennisvragen	64
29.1.2. Verband kennis en angst voor Islamitische Staat	65

29.2. OV _{5a} : Wat is het verband tussen kennis over Islamitische Staat en <i>fear of terrorism</i> ?	65
29.3. OV _{5b} : Wat is het verband tussen nieuwsconsumptie en kennis over Islamitische Staat?	66
30.1. H ₉ : Mensen die angst rapporteren voor Islamitische Staat vertonen meer vermijdingsgedrag	69
30.1.1. Vermijdingsgedrag	69
30.1.2. Verband vermijdingsgedrag en angst voor Islamitische Staat	69
30.2. H _{9a} : Mensen die meer <i>fear of terrorism</i> ervaren, vertonen meer vermijdingsgedrag	70
31.1. OV ₆ : Hoe zien inwoners van Vlaanderen de rol van de media inzake de berichtgeving over Islamitische Staat?	72
32.1. OV ₇ : Wat is het verband tussen empathie en angst voor Islamitische Staat?	73
32.1.1. Empathie	73
32.1.2. Verband empathie en angst voor Islamitische Staat	73
32.2. OV _{7a} : Wat is het verband tussen empathie en <i>fear of terrorism</i> ?	74
33.1. OV ₈ : Wat is het verband tussen <i>need for cognition</i> en angst voor Islamitische Staat?	76
33.1.1. <i>Need for cognition</i>	76
33.1.2. Verband <i>need for cognition</i> en angst voor Islamitische Staat	76
33.2. OV _{8a} : Wat is het verband tussen <i>need for cognition</i> en <i>fear of terrorism</i> ?	76
DISCUSSIE	79
34. Conclusies	79
34.1. Nieuwsconsumptie en angst voor Islamitische Staat	79
34.2. Slachtoffer kansinschatting en angst voor Islamitische Staat	80
34.3. Mannen en vrouwen	81
34.4. Lager opgeleiden en hoger opgeleiden	81
34.5. Blootstelling aan berichtgeving over Islamitische Staat en angst voor Islamitische Staat	81
34.7. Aandacht en angst voor Islamitische Staat	82
34.8. <i>Sensation seeking</i> en executiefilmpjes	83
34.9. <i>Sensation seeking</i> en angst voor Islamitische Staat	83
34.10. <i>Fear of crime</i> en <i>fear of terrorism</i>	84
34.11. Victimisatie en angst voor Islamitische Staat	84
34.12. Kennis over Islamitische Staat en angst voor Islamitische Staat	84
34.13. Vermijdingsgedrag en angst voor Islamitische Staat	85
34.14. De rol van de media	85
34.15. Empathie en angst voor Islamitische Staat	86
35. Sterktes en tekortkomingen van het onderzoek	87
36. Suggesties voor toekomstig onderzoek	88
BIJLAGEN	90
37. Bijlage 1: Vragenlijst	90
REFERENTIES	114

LITERATUURSTUDIE

1. Inleiding

Informatie wordt ons via verschillende nieuwskanalen toegereikt, zoals via kranten, televisie, radio en meer recent het internet. Naast informatie verlenen, heeft het nieuws verschillende effecten op het publiek (Sparks, 2010). Men spreekt hier over media-effecten. Reeds sinds de introductie van de televisie maakte men zich zorgen over de effecten die het nieuwe massamedium zou kunnen hebben op de samenleving (Coffin, 1948). Potter (1998) haalt aan dat er verschillende soorten effecten bestaan. Hij spreekt van cognitieve effecten, zoals leereffecten en het verwerven van kennis. Daarnaast kan er ook een onderscheid worden gemaakt tussen attitude-effecten en emotionele effecten, net zoals fysiologische effecten en gedragseffecten. Deze bezorgdheid kan ook worden teruggevonden bij andere media. Zo hebben Beentjes, Vettehen, & Van Gorp (2009) het over de implicaties van *framing* in krantenartikels.

Uit het voorgaande blijkt dat er reeds veel onderzoek is verricht naar media-effecten. Deze masterproef zal zich richten op het emotionele effect “angst ten gevolge van nieuwsberichtgeving”. Meer bepaald zal deze masterproef zich toespitsen op de berichtgeving rond de terroristische organisatie Islamitische Staat, aangezien dit onderwerp sinds de zomer van 2014 regelmatig wordt aangehaald binnen de nieuwssector. Het onderzoek kan dus geplaatst worden binnen de criminaliteitsverslaggeving. Binnen het onderzoeksdomein rond deze verslaggeving komt het concept *fear of crime* regelmatig naar voren (Eschholz, 1997; Hale, 1996). Volgens dezelfde auteurs spelen de media hierbij een grote rol. Om deze reden zal de masterproef nagaan welke link er bestaat tussen de recente berichtgeving over Islamitische Staat en angst bij inwoners van Vlaanderen. In plaats van *fear of crime*, zal er gesproken worden over *fear of terrorism*. Dit ligt in dezelfde lijn als *fear of crime*, enkel wordt het type criminaliteit beperkt tot terrorisme. Bovendien is het volgens Nellis & Savage (2012) logisch om te veronderstellen dat media nog een grotere rol spelen bij angst voor terrorisme. Er wordt geredeneerd dat misdaad aanwezig is in de meeste gemeenschappen en dat inwoners naast de media ook andere bronnen hebben om zich hierover te informeren. Terrorism daarentegen is een veel minder voorkomend fenomeen in de

meeste samenlevingen. Burgers zijn daarom afhankelijk van de berichtgeving door media om aan informatie hierover te geraken.

De masterproef zal vertrekken vanuit een gekende theorie binnen de communicatiewetenschappen, namelijk de cultivatietheorie. Deze theorie, ontwikkeld door Gerbner (1969), veronderstelt dat media een socialiserende functie hebben voor de gebruikers. Dit heeft een effect op hoe mensen de werkelijkheid inschatten. De masterproef wil hier dieper op in gaan door na te gaan hoe berichtgeving over terrorisme het beeld van de werkelijkheid voor nieuwsconsumenten beïnvloedt. Daarnaast zal het concept *need for cognition* (Cohen, 1955) ook een belangrijke rol spelen in dit onderzoek. Personen met een hoge *need for cognition* zijn meer gemotiveerd om na te denken over nieuwseffecten. Volgens Perse (1992) bestaat er een verband tussen *need for cognition* en de aandacht die men besteedt aan een topic. Aangezien O'Keefe (1984) een verband vond tussen de aandacht besteed aan criminaliteitsnieuws en zich minder veilig voelen om 's nachts in zijn omgeving rond te lopen, lijkt het interessant dit concept ook op te nemen in het huidige onderzoek. De masterproef neemt ook het concept *sensation seeking* op. Uit voorgaand mediaonderzoek blijkt dat *sensation seekers* andere mediakeuzes maken (Zuckerman & Litle, 1986) en minder snel angst vertonen (Zuckerman, Ballenger, Jimerson, Murphy & Post, 1983). Om deze reden lijkt dit een interessant persoonlijkheidskenmerk om als variabele te gebruiken in deze masterproef. Ook het persoonlijkheidskenmerk empathie zal bevestigd worden om de link met angst na te gaan.

2. Terrorisme

Volgens de Global Terrorism Database (2013) hebben er tussen 1970 en 2013 wereldwijd ongeveer 125 000 aanslagen plaatsgevonden. Dit zijn enkel aanslagen waarvan de organisatie van de database op de hoogte is. Sinds de aanslag op 11 september 2001 in New York, bestaat er een verhoogde bezorgdheid rond terrorisme en wordt dit gezien als een globaal probleem (Prieto-Rodriguez, Rodriguez, Salas, & Suarez-Pandiello, 2009).

Toch bestaat er weinig consensus over de definiëring van het concept. Volgens Lacquer (1999) is men het enkel eens dat terrorisme geweld en de dreiging daarvan inhoudt. Later formuleerden Weinberg, Pedahzur & Hirsch-Hoefler (2004, p. 786) de volgende definitie: terrorisme is een politiek gemotiveerde tactiek die de dreiging of het gebruik van geweld inhoudt, waarbij publiciteit een belangrijke rol speelt. Deze definitie lijkt problematisch. Er is namelijk geen sprake van een dader of een slachtoffer. De definitie vermeldt ook niets over terreur en angst. Daarnaast duidt de definitie niet op een bepaald motief of doel en is er ook geen sprake van het criminele en immorele aspect van de gebruikte technieken. Een meer omvattende omschrijving van de term “terrorisme” is die van Smith (1988, p. 382):

“Terrorism is an anxiety-inspiring method of repeated violent action, employed by (semi-) clandestine individual, group, or state actors, for idiosyncratic, criminal, or political reasons, whereby – in contrast to assassination – the direct targets of violence are not the main targets. The immediate human victims of violence are generally chosen randomly (targets of opportunity) or selectively (representative or symbolic targets) from a target population, and serve as message generators. Threat -and violence-based communication processes between terrorist (organization), (imperiled) victims, and main targets are used to manipulate the main target (audience(s)), turning it into a target of terror, a target of demands, or a target of attention, depending on whether intimidation, coercion, or propaganda is primarily sought.”

Ondanks deze pogingen bestaat er nog geen consensus over de definiëring van het concept “terrorisme”. Dit vormt een obstakel bij maatregelen tegen terroristische organisaties (Paoli, 2012). Volgens Smid (2004) bestaat deze definiëringproblematiek omdat terrorisme verschillende vormen kan aannemen en omdat de term verschillende veranderingen heeft ondergaan doorheen de tijd. Prieto-Rodriguez, et al. (2009) zijn het hiermee eens. Zij stellen dat er twee algemene categorieën kunnen worden onderscheiden. Enerzijds spreken ze over het nationaal terrorisme. Deze vorm wordt vaak gelinkt met

plaatselijke politieke doelstellingen. Met dit soort terrorisme wil men vooral onafhankelijkheid bekomen. Anderzijds is er globaal terrorisme. Hierbij wordt vaak gefocust op religie en de socio-economische organisatie van een land. Beide vormen hebben een invloed op het publiek.

Smid (2004) stelt dat terrorisme bestaat uit een reeks sleutelementen. Er is sprake van gebruik van geweld tegenover mensen. Verder moet er een dreiging zijn van geweld. Het gaat om een overwogen keuze om terreur aan te richten bij een bepaalde groep, vaak zijn dit burgers, niet-strijders en onschuldigen. Volgens Smid (2004) heeft terrorisme intimidatie als doel, een groep onder druk zetten of propaganda voeren. Om dit te bereiken wordt er gebruik gemaakt van een methode, tactiek of strategie om een conflict op te voeren. Communicatie over de gewelddadige activiteiten naar het grote publiek is hierbij van groot belang. Daarnaast vormt de illegale, criminele en immorele basis van de gewelddadige acties een ander belangrijk element van terrorisme, net zoals het politieke karakter van de activiteit. Tot slot maken terroristische bewegingen gebruik van psychologische oorlogsvoering om publiekssectoren te (im)mobiliseren.

De oorzaken die aan de basis kunnen liggen van terrorisme, kunnen ondergebracht worden in drie klassen: situationele variabelen, de strategie van de terroristische organisatie en psychologische variabelen (Crenshaw, 1981). Modernisering zorgt voor toenemende complexiteit in een samenleving en creëert daardoor mogelijkheden en kwetsbaarheid. Urbanisatie op zijn beurt geeft toegang tot een toenemend aantal methoden en strategieën. Sociale facilitatie zorgt ervoor dat de sociale gewoonten en historische tradities die geweld tegen de overheid verbiedt, verminderd worden. Een andere oorzaak kan liggen bij de overheid zelf. Zij kunnen geen volledige preventie meer bieden tegen terrorisme. Dit zijn oorzaken op lange termijn. Daarnaast bestaan er ook directe oorzaken die aan de basis kunnen liggen van terroristische daden. Zo bestaan er concrete ontevredenheden bij subgroepen, zoals etnische minderheden. Zij voelen zich gediscrimineerd en gaan zich daarom groeperen. Het gebrek aan politieke participatie kan ook een rol spelen. Terrorisme kan ook voorkomen bij een ontevreden elite. Terrorisme kan daarnaast ook uitgelokt worden door een teleurstellend event. Dit kan samenhangen met ontevredenheden bij groepen. Men kan teleurgesteld zijn door bepaalde keuzes van de overheid en dit kan leiden tot terrorisme.

Terroristische campagnes hangen bovendien af van een rationale politieke keuze (Crenshaw, 1981). Ze hebben verschillende doeleinden: revolutionaire, reformistische, anarchistische of militaire doelstellingen. Deze kunnen gekoppeld worden aan korte

termijn doelen zoals publiciteit en ontwrichting van de overheid. Terroristische organisaties willen de beoogde bevolking ervan overtuigen dat hun overheid niet in staat is om de bescherming over haar burgers te garanderen (Braithwate, 2013). De terroristische actie is gericht op *soft targets* (Robbins, 2006). Dit zijn publieke plaatsen die vaak ook een symbolische betekenis hebben voor het land. Terrorisme wordt door revolutionaire groepen als optie gezien wanneer de macht van de overheid groot is. Verder kan ongeduldigheid een drijvende kracht zijn.

De gevolgen van terrorisme zijn divers. Terrorisme veroorzaakt vaak langdurige psychologische stress en angst doordat terroristische aanslagen zo onvoorspelbaar en gewelddadig van aard zijn (Fremont, Pataki, & Beresin; 2005). De trauma's die men hieraan overhoudt staan vaak in verband met gevoelens van vernedering, schaamte, zichzelf beschuldigen en nachtmerries. Dit leidt op zijn beurt tot gevoelens van machteloosheid en vervreemding van de maatschappij (van der Kolk & McFarlane, 1996). Daarnaast hebben terroristische daden ook gevolgen voor de economie, het vertrouwen in de politiek en staatsveiligheid (Nellis & Savage, 2012). Ook het stijgend aantal personen dat op illegale wijze immigreert, kan een gevolg zijn van terrorisme (De Standaard, 04.03.2015).

Binnen het proces van terroristische campagnes spelen de media een belangrijke rol. Via de media willen terroristen de burgers bereiken die niet rechtstreeks betrokken zijn bij de terroristische aanslagen. Ze willen de bevolking doen geloven dat zij ook het slachtoffer van zulke daden kunnen worden (Nacos, 2005). De media zorgen voor krachtige visuele afbeeldingen die sterke emotionele reacties oproepen, zelfs bij mensen die ver van de gebeurtenissen wonen (Fremont, Pataki, & Beresin; 2005).

Onderzoek naar terrorisme wordt geconfronteerd met een paar uitdagingen. Hoewel cijfers van de Global Terrorism database (2013) aangeven dat er wereldwijd ongeveer 2906 aanslagen per jaar plaatsvinden, zijn terroristische aanslagen voor een groot aantal mensen eerder zeldzaam. Dit maakt het gebruik van surveys rond victimisatie moeilijk. Daarnaast willen slachtoffers van een terroristische aanslag niet altijd praten over hun ervaringen. In deze masterproef worden deze problemen omzeild, aangezien er niet noodzakelijk wordt gezocht naar respondenten die het slachtoffer zijn geweest van terrorisme en hun ervaringen hiermee. De definitie die bij deze masterproef zal worden gehanteerd, is de omschrijving van *the Global Terrorism Database* (2015). In de formulering van de definitie wordt met non-state actors geduid op actoren die geen officiële staten zijn:

“Acts by non-state actors involving the threatened or actual use of illegal force or violence to attain a political, economic, religious or social goal through fear, coercion, or intimidation.”

3. Islamitische Staat

IS staat voor “Islamitische Staat”. Deze is vooral actief in Syrië en Irak, maar probeert zich verder te verspreiden in de rest van de wereld. Gezien de recentheid van de feiten bestaan er weinig tot geen wetenschappelijke onderzoeken naar de terroristische groepering. Achtergrondinformatie werd bekomen van de “Kennisbank Terrorisme” van de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (2015) en uit krantenartikelen van de kwaliteitskrant De Standaard.

De extreem islamitische organisatie kan onderverdeeld worden binnen het jihadistisch terrorisme. Islamitische Staat streeft naar de totstandkoming van een staat onder leiding van een kalief, een opvolger van de islamitische profeet Mohammed. Verder verspreiden ze *Jihad* tegen Amerika en iedereen die aan de Amerikaanse zijde staat. Dit wil zeggen dat ze een gewapende strijd aanbinden. Het is de bedoeling dat het Midden-Oosten één geheel vormt zonder tussenliggende grenzen. Degenen die het pad van de islamitische organisatie kruisen hebben de keuze tussen bekering tot de islam of de dood.

De islamitische terreurwerking opereerde al sinds de Amerikaanse invasie in 2003 in Irak met de bedoeling de soennitische Irakese bevolking te beschermen en de islam veilig te stellen. Ze deden dit onder de naam Al-Qaida in Irak (De Standaard, 03.04.2015). Sinds de start van de Syrische burgeroorlog in 2011 heeft Islamitische Staat zijn organisatie verder verspreid naar Syrië. Sinds juni 2014 kwam de organisatie met de benaming Islamitische Staat IS. Dit betekende ook de afscheuring van Al Qaida, omdat Islamitische Staat zich ook richtte op onschuldige burgers (De Standaard, 08.08.2014). De islamitische terreurgroep staat er voor bekend geen onderscheid te maken tussen vijandige strijders en onschuldige burgers. Veel gevangenen worden geëxecuteerd. Dit gebeurt volgens de wetten van Sharia (de wet van God). Hiertoe behoren straffen zoals onthoofding, steniging, kruisiging en verkrachting. IS executeert volgens deze wetten ook eigen strijders (De Standaard, 16.10.2014). Daarnaast vernietigt de islamitische terreurorganisatie verscheidene sjiitische en soennitische gebouwen. Islamitische Staat vernietigt ook cultureel waardevolle werken. Zo vernielde IS-strijders onder meer cultureel

erfgoed van onschatbare waarde in de Iraakse stad Mosoel (De Standaard, 26.02.2015). Unesco vroeg als reactie meteen een spoedzitting van de Veiligheidsraad (De Standaard, 27.02.2015). Ze spreken hier over oorlogsmisdaden door Islamitische Staat (De Standaard, 07.03.2015).

In september 2014 besloten verschillende westerse landen de strijd tegen IS aan te gaan. Dit waren onder andere Duitsland, Frankrijk, Groot-Brittannië, België, Denemarken, de Verenigde Staten en Nederland. De Amerikaanse president Barack Obama riep de rest van de wereld ook op om samen de extremistische terreurorganisatie te bestrijden (De Standaard, 24.09.2014). België stuurde zes Belgische F16's naar Irak om de strijd tegen Islamitische Staat aan te binden. Ook het Vaticaan, Canada en Iran steunt een militair optreden tegen IS indien er geen politieke oplossing wordt gevonden (De Standaard, 15.03.2015, De Standaard, 24.03.2015). Ondanks het tegengewicht van de Westerse en niet-Westerse landen, blijft IS zich uitbreiden. De organisatie is vooral actief door middel van gewapende gevechten. Ze voeren ook zelfmoordaanslagen uit door met auto's met explosieven in te rijden op onschuldige burgers. IS blijkt met deze acties het grootste aantal slachtoffers te hebben gemaakt (Global Terrorism Database, 2015). Volgens het Syrische Observatorium voor Mensenrechten bracht IS in acht maanden tijd bijna 2000 gevangenen om het leven. Meer dan 1200 daarvan waren burgers, onder wie zes kinderen (De Standaard, 28.02.2015).

De terreurorganisatie heeft middelen nodig om zijn acties te kunnen ondersteunen. Het vermogen van IS wordt geschat op meer dan twee miljard dollar, wat hen meteen de rijkste terreurbeweging in de wereld maakt. De terroristische organisatie haalt zijn inkomsten onder andere uit de handel in aardolie. Daarnaast halen ze kapitaal uit kunstroof, bankovervallen en afpersingen. Verder krijgt IS individuele donaties uit verschillende gebieden zoals Qatar, Koeweit, Saoedi-Arabië en de Verenigde Arabische Emiraten. Dit maakt van IS de grootste en machtigste soennitische extremistische groepering in Irak en Syrië. De totale omvang van de terroristische organisatie is moeilijk vast te stellen omdat de huidige situatie mensen van over de hele wereld aantrekt om zich aan te sluiten bij Islamitische Staat. Ook vanuit ons land vertrekken Belgen om mee te strijden met de terreurorganisatie in Syrië (De Standaard, 03.01.2015).

IS komt tegenwoordig veel in de media door de propaganda die zij voeren. Ze gebruiken het internet om te tonen tot welke daden ze in staat zijn. Op deze manier proberen ze angst te zaaien in de wereld. Volgens Montasser AlDe'emeh, jihad-expert aan de UAntwerpen, behoren deze acties tot de propagandaoorlog die Islamitische Staat voert

(De Standaard, 03.02.2015). Hij stelt dat hoe gruwelijker de video is, des te meer angst de extreem gewelddadige organisatie zaait. Hier zal later in de masterproef verder op ingegaan worden.

De terreurgroep kreeg veel media-aandacht wanneer de Amerikaanse gijzelaars James Foley, Steve Sotloff en de Britse David Haines door hen werden geëxecuteerd (De Standaard, 21.08.2014; De Standaard, 22.08.2014; De Standaard, 14.09.2014). In oktober 2014 maakte IS een lijst met regels voor de verslaggeving over hun organisatie. Journalisten die vanuit Syrië rapporteren mogen hun werk blijven verder zetten indien ze zich aan deze voorwaarden houden. Journalisten moeten trouw zweren aan het kalifaat. Daarnaast staat het journalistieke werk onder toezicht van het persagentschap van IS. Journalisten mogen samenwerken met bepaalde persagentschappen zoals het Westerse Reuters en AFP, maar ze mogen geen materiaal leveren aan plaatselijke of internationale satellietzenders. Het is voor journalisten ook verboden samen te werken met tv-zenders die op de zwarte lijst staan, zoals Al Jazeera en Al-Arabya. Verder mogen journalisten gebeurtenissen in het kalifaat bijwonen zonder hierover overleg te moeten plegen met het persagentschap van IS. Alle bijdragen en foto's moeten wel ondertekend zijn door de journalisten en fotografen. Maar journalisten mogen geen reportages publiceren, zowel print als audiovisueel werk, zonder overleg te plegen met het IS-persagentschap. Journalisten mogen wel nieuws en beeldmateriaal via hun eigen sociale media en blogs verspreiden, op voorwaarde dat het IS-persagentschap over de adressen en namen van die accounts beschikt. Journalisten krijgen een vergunning om hun werk uit te oefenen na het indienen van een verzoek bij het IS-persagentschap. Journalisten moeten deze opgelegde regels volgen en er mogen geen beelden gemaakt worden op plaatsen of gebeurtenissen die de veiligheid in gevaar kunnen brengen. De IS-persbureaus volgen de plaatselijke journalisten op en wanneer zij een inbreuk opmerken zal de betreffende journalist zich moeten verantwoorden. Deze regels zijn niet definitief en kunnen elk moment gewijzigd worden door de terreurorganisatie. Op deze manier trachten ze hun stempel te drukken op de internationale journalistieke berichtgeving vanuit Syrië (De Standaard, 08.10.2014).

De terreurdreiging kwam op 7 januari 2015 plotseling heel dichtbij. Op die dag werd het Franse satirische weekblad *Charlie Hebdo* het slachtoffer van een terreuraanslag die later werd opgeëist door Al-Qaida. IS werd ook in verband gebracht met deze aanslagen. De terreurorganisatie verkondigde dat de daders van de aanslag volgens de boodschap trouw hebben gezworen aan IS. Vijf cartoonisten werden gedood samen met zeven andere burgers (De Standaard, 07.01.2015). De terroristen viseerden het weekblad omdat ze spot

drijven met hun geloof, de islam. Diezelfde dag viel een man, die bij IS was aangesloten, een Parijse supermarkt aan. Niet veel later werd ook België regelmatig vernoemd in aangekondigde IS-aanslagen (De Standaard, 03.02.2015). Islamitische Staat riep in een videoboodschap op om agenten en soldaten aan te vallen en iedereen die deelneemt aan solidariteitsbetogingen na de aanslag op *Charlie Hebdo* (De Standaard, 03.02.2015; De Standaard, 04.02.2015).

De terroristische organisatie is dus ook binnen de Belgische media alom tegenwoordig. Reeds in augustus 2014 dook Hicham Chaib, een 32-jarige Belg uit Antwerpen, op in een IS propagandafilmpje (DeStandaard, 05.08.2014). Daarnaast vindt er in België een radicaliseringstrend plaats, vooral in Vilvoorde. Dit zorgde voor een verhoogde waakzaamheid bij de Belgische autoriteiten. Op 15 januari 2015 viel de politie binnen in een huis in Verviers. Tijdens de anti-terreuroperatie van de Belgische politie werden twee Syriëstrijders gedood. De mannen in kwestie planden een aanslag op een politiekantoor, mogelijks als reactie op de eerdere oproep van IS (De Standaard, 15.02.2015). De Molenbeekenaar Abdelhamid Abaaoud werd verdacht de organisator te zijn. Tijdens de actie zat Abaaoud in Griekenland, maar hij kon aan de autoriteiten ontkomen (De Standaard, 12.02.2015). Deze gebeurtenis werd wereldnieuws. De oorzaak ligt bij de media die erg gevoelig zijn voor terreurdaden in Europa sinds de aanslagen in Parijs (De Standaard, 15.01.2015). Na deze aanslagen besliste de Belgische regering het algemene dreigingsniveau in ons land te verhogen van niveau twee, dat eerder werd ingevoerd door de aanslagen in Parijs, naar niveau drie (De Standaard, 16.02.2015). Daarnaast besliste de federale regering het leger tijdelijk in te zetten uit voorzorg (De Standaard, 19.02.2015). In februari 2015 werd ook een Syria Strategic Communications Advisory Team opgericht. Dit is een team van Belgische experts dat samenwerkt met Britse specialisten. De doelstelling van het team is een algemene communicatiestrategie klaar te stomen die de Europese landen kunnen inplannen in hun nationaal veiligheidsbeleid. Volgens de minister van Binnenlandse Zaken Jan Jambon is repressie alleen niet voldoende. Men moet inspelen op identificatieproblemen bij jongeren en preventiemaatregelen treffen (De Standaard, 20.02.2015). Zo kwam er een gestructureerde databank met alle gegevens over Belgische jihadi's. Op deze manier wil men een contrapropaganda organiseren om een tegengewicht te bieden tegen ronselaars op sociale media (De Standaard, 21.02.2015).

Ook Jordanië werd getroffen door de terreurorganisatie. Op 3 februari 2015 stuurde IS een videoboodschap de wereld in waarin te zien was hoe een Jordaanse piloot levend werd verbrand. Door deze actie keerde Jordanië zich volledig tegen IS en zint de

Jordaanse regering op wraak (De Standaard, 04.02.2015). Japan werd later ook mee in de IS-oorlog gesleept wanneer de terreurorganisatie twee Japanse journalisten executeerde. Ook de Libische tak van Islamitische Staat blijft groeien, al is het niet duidelijk hoe groot de terreurorganisatie daar exact is. In maart 2015 drukt IS zijn stempel op Tunesië. Bij een aanslag in het Bardomuseum vielen 23 slachtoffers, waaronder een Belgische vrouw, en 44 gewonden. Dit is de zwaarste terreuraanslag in het land sinds het begin van de Arabische Lente (De Standaard, 19.03.2015). De aanslagen die later in Jemen plaatsvonden waarbij 140 slachtoffers vielen, werden ook opgeëist door Islamitische Staat (De Standaard, 20.03.2015). Toch lijkt volgens de anti-Assadsite Syrisch Observatorium voor de Mensenrechten de toestroom van nieuwe strijders voor de terreurorganisatie in Syrië drastisch te dalen. Aan de andere kant breidde IS de rekrutering van kindsoldaten uit (De Standaard, 24.03.2015).

De terroristische oorlog verplaatst zich ook naar de internetwereld. Islamitische Staat is massaal vertegenwoordigd op sociale netwerksites zoals Facebook, Twitter en Youtube. Het hackerscollectief Anonymous zwoer IS online aan te pakken. De hackersorganisatie verspreidde een lijst met Twitteraccounts en Facebookpagina's die Islamitische Staat gebruikt voor eigen propaganda of rekrutering (De Standaard, 10.02.2015). IS heeft zelf ook hackers aan zijn kant. Zo hackten ze een aantal keer verschillende media, waaronder Newsweek (De Standaard, 10.02.2015) en TV5 monde (De Standaard, 10.04.2015). Later gooide de terreurgroep een dodenlijst met gegevens van Amerikaanse militairen online. Hiermee roept IS op om deze mensen te doden omdat zij volgens hen luchtaanvallen in Irak, Syrië, Jemen, Somalië en Afghanistan hebben uitgevoerd (De Standaard, 21.03.2015). De terreurorganisatie IS maakte bovendien een eigen sociale netwerksite Kalifabook, die zeer gelijkaardig is aan Facebook. Via deze website promoten de makers het extremistisch gedachtegoed en proberen ze toekomstige strijders te lokken. Enkele dagen na de lancering van de website haalde de hackersorganisatie Anonymous Kalifabook al offline (De Standaard, 12.03.2015).

4. De rol van media bij angstontwikkeling

Media spelen een belangrijke rol in moderne samenlevingen (Fairclough, 1995). Onderzoekers zijn sinds Welles' *War of the Worlds* (1938) geïnteresseerd in de mogelijke effecten die media kunnen hebben op het angstniveau van mensen. Radio was toen het medium bij uitstek. Orson Welles vertelde *on air* het science fiction verhaal 'War of the Worlds', geschreven door H. G. Wells. Tijdens het radioprogramma werd de muziek onderbroken door de presentator om te melden dat er een buitenaardse invasie zou plaatsvinden in Amerika. Na deze melding werd er teruggekeerd naar de muziek. Later werd de muziek opnieuw onderbroken door de reporter die verder verslag uitbracht over de fictieve gebeurtenissen. Aandachtige luisteraars konden inschatten dat het ging om een fictieve gebeurtenis, maar doordat niet iedereen sinds de aanvang van het programma aan het luisteren was, namen heel wat luisteraars deze voor waar aan. Samen met het realistisch format zorgde dit voor paniek en angst bij het publiek. Dit toont aan dat media grootschalige gevolgen kunnen hebben. Dit zou ook het geval kunnen zijn bij de berichtgeving over Islamitische Staat in Vlaanderen.

De media spelen een belangrijke rol in het verspreiden van informatie naar het publiek, zeker in tijden van stressvolle gebeurtenissen (Fremont et al., 2005). Altheide (2006) sluit zich hierbij aan door te stellen dat de massamedia een grote rol spelen in de publieke perceptie en acceptering van crimineel gedrag. De afbeeldingen die worden getoond zijn krachtig en emotioneel geladen (Fremont et al., 2005). Media kunnen daarnaast ook de publieke agenda bepalen door invloed uit te oefenen op de onderwerpen waarover mensen nadenken. Verder kiezen de media een bepaalde invalshoek van waaruit zij het nieuws presenteren (Altheide, 2006). Naar deze processen wordt verwezen met de termen *agenda setting* en *framing*. Met betrekking tot berichtgeving over terrorisme gaan Nellis & Savage (2012) ervan uit dat mensen voornamelijk informatie over terrorisme vernemen via de media. De reden hiervoor ligt in het feit dat veel mensen niet rechtstreeks in contact komen met terroristische aanslagen. Hun kennis en beoordeling hangt bijgevolg af van het media-aanbod. Daarom is het voor deze masterproef belangrijk het mediagebruik van de respondenten in kaart te brengen. Bovendien zijn terroristische organisaties ook afhankelijk van informatieverspreiding over hun activiteiten via de media om angst en paniek te zaaien (Fremont et al., 2005). Hoffman (2006) verwoordt dit als volgt:

“Only by spreading the terror and outrage to a much larger audience can the terrorists gain the maximum potential leverage that they need to effect fundamental political change.”

Langs de ene kant is het de taak van de media om het publiek op de hoogte te brengen van de gebeurtenissen, maar langs de andere kant spelen ze zo ook in de kaarten van terroristische organisaties. Hoffman (2006) voegt daaraan toe dat de opkomst van nieuwe media ervoor zorgt dat de terroristische bewegingen de mogelijkheid hebben hun eigen boodschap zelf te vormen en verspreiden. Het internet zorgt voor een makkelijk toegankelijk, goedkoop, vaak ongeregeerd en anoniem platform (Nacos, 2005). Op deze manier kunnen ze traditionele mediakanalen en hun gatekeepers omzeilen. Maar volgens Gadarian (2007) spelen deze traditionele kanalen nog steeds een rol bij het inboezemen van angst bij het publiek door te focussen op terrorisme. Indien media attitudes beïnvloeden door verhoogde emoties te tonen, dan kan er volgens de onderzoeker verondersteld worden dat televisienieuws meer effect gaat hebben op het publiek dan krantennieuws. Bovendien zou de blootstelling aan televisienieuws het meeste impact hebben op respondenten die eerder al bezorgd waren over terrorisme. Hier spreekt men van resonantie. Dit zal verder in literatuurstudie worden uiteengezet bij de cultivatietheorie.

Schmid (1983, p. 70) vat dit samen door te stellen dat de media 4 rollen spelen bij terroristische aanslagen. Ten eerste zijn het communicatiekanalen. Via media wordt gecommuniceerd over wat er gebeurt in de wereld. Zonder deze mediakanalen zou het onmogelijk zijn te weten wat er op dit moment gebeurt in Syrië. Ten tweede kunnen media gezien worden als versterkers van angst. Door het tonen van gruwelijke beelden uit Syrië, kunnen mensen angstig worden door wat ze zien. Een derde rol die de media kunnen aannemen is de rol van aandachttrekker en intimidatiemiddel. Door de gruwelijke activiteiten in beeld te brengen, wordt er ook de aandacht op gevestigd en kunnen mensen geïntimideerd worden. Tot slot kunnen media dienen als propagandamiddelen. Terroristische organisaties zoals Islamitische Staat gebruiken media als propagandamiddel omdat ze weten dat ze met hun praktijken het nieuws zullen halen. Op deze manier komen ze in de kijker en voeren ze in zekere zin propaganda. In zijn onderzoek naar terrorisme beslist Schmid (1983, p. 70) dat er een wisselwerking bestaat tussen terrorisme en de media.

5. Fear of crime

Angst komt voort uit menselijke reacties op voorstellingen van schrijnende situaties of onzekerheden (Rubin et al., 2003). Bovendien hangt angst sterk samen met veiligheidsgevoelens en vertrouwen in anderen. Mensen kunnen zich angstig of bezorgd voelen wanneer de media gebeurtenissen weergeven die als mogelijk ervaren kunnen worden. Informatie over terrorisme wordt vaak vernomen via mediakanalen. In de wetenschappelijke wereld wordt reeds lange tijd aangenomen dat media bepaalde effecten kunnen hebben op het publiek (Sparks, 2010, p.47). Zo blijkt uit onderzoek naar voren te komen dat media een rol spelen in *fear of crime* (Eschholz, 1997; Hale, 1996). Deze term beschrijft de angst die men ervaart om slachtoffer te worden van een misdaad. Uit onderzoek blijkt dat vrouwen een hoger level van *fear of crime* rapporteren dan mannen (Young, 1992; Fisher & Sloan, 2003). Dit wordt vaak verklaard aan de hand van de hogere kwetsbaarheid van vrouwen voor seksuele misdaden. Deze angst voor verkrachting wordt doorgetrokken naar een grotere angst voor misdaad in het algemeen (Ferraro, 1995; Fisher et al, 2003).

Daarnaast kan men ook angst ervaren voor het welzijn van anderen. Men kan vrezen dat iemand anders in zijn/haar omgeving het slachtoffer wordt van een misdaad. In de literatuur wordt dit geduid als *altruistic fear* (Warr & Ellison, 2000). Onderzoek naar deze subcategorie van angst is echter veel beperkter (Snedker, 2006). Warr & Ellisons onderzoek (2000) vormt een belangrijk werk in dit onderzoeksdomein. Via een telefonische vragenlijst vonden de onderzoekers dat altruïstische angst vaker voorkomt dan persoonlijke angst. Zowel mannen als vrouwen rapporteren altruïstische angst, maar op een andere manier. Vrouwen zijn meer bezorgd om hun kinderen, vooral wanneer dit dochters zijn. Dit wordt geduid als *parental fear*. Mannen rapporteren meer bezorgdheid om hun vrouwen, *spousal fear*. Het verschil dat men hier waarneemt heeft mogelijks te maken met het verschillend socialisatieproces dat mannen en vrouwen doormaken. Vrouwen zouden meer aangemoedigd worden om zich emotioneel expressief te gedragen (Maccoby, 1998). Mannen zijn eerder gesocialiseerd om autonoom te reageren (Block, 1984). Een grote limitatie van het onderzoek van Warr & Ellison (2000) is dat men niet specifiek *fear of crime* heeft bevestigd. Men kon met andere woorden bezorgdheid om verschillende redenen rapporteren. Uit later onderzoek blijkt dat men vooral altruïstische angst voor familieleden rapporteert (Snedker, 2006). In deze masterproef zal om

bovenstaande redenen een onderscheid worden gemaakt tussen persoonlijke angst en angst voor het welzijn van anderen.

De populaire cultuur draagt, net zoals het nieuws, bij tot deze *fear of crime* door te focussen op misdaad en misdaadbestrijding (Altheide, 2006). Het discours dat toonaangevend is binnen onderzoeken naar *fear of crime* is het angstdiscours. Binnen dit discours is het de bedoeling om over te brengen dat zaken uit de hand lopen (Altheide, 2006). Angst reproduceert op zijn beurt angst en wordt een *self-fulfilling prophecy* (Ferraro, 1995). Binnen *fear of crime*-onderzoek bestaan twee dominante benaderingen: de cultivatietheorie en het belang van aandacht. Deze zullen later in deze literatuurstudie nog aan bod komen.

6. Fear of terrorism

In deze masterproef wordt gefocust op een specifieke vorm van *fear of crime*, namelijk *fear of terrorism*. Binnen wetenschappelijk onderzoek is er echter nog niet veel onderzoek over dit onderwerp uitgevoerd.

Zoals eerder aangehaald is het ultieme doel van terrorisme angst en paniek zaaien. Op dit vlak verschilt terrorisme van andere misdadvormen, waarbij angst veroorzaken vaak niet het hoofddoel is. Op deze manier proberen terroristen zowel individuen als de samenleving in zijn geheel te raken (Dolan & Peasgood, 2007).

In 2000 voerde Slone een experimentele studie uit om het effect van de media met betrekking tot *fear of terrorism* te testen. De resultaten ondersteunen het idee dat terroristische beelden angstniveaus omhoog trekken en dat boosheid en angst significant correleren met risico-inschattingen en beleidsvoorkeuren. Enkele jaren later onderzocht Rubin et al. (2003) de cultivatie-effecten van televisieblootstelling aan *fear of terrorism*. Uit dit onderzoek kwamen andere resultaten naar voren, namelijk dat er geen effect bestaat van televisieblootstelling op *fear of terrorism*. Er werd evenwel een verband gevonden voor de relatie tussen de motivatie om terroristisch gerelateerd nieuws te bekijken en *fear of terrorism*. Mensen die intentioneel nieuws over terrorisme gingen opzoeken, reageerden volgens het onderzoek angstiger en voelden zich minder veilig (Nellis & Savage, 2012). Bovendien kan *fear of terrorism* leiden tot een reeks negatieve gevolgen. Zo kan het een negatieve impact hebben op de economische gezondheid van een land. Een voorbeeld hiervan is een daling in het vliegtuiggebruik. *Fear of terrorism*

kan ook individuele psychosociale problemen veroorzaken. Mensen kunnen te kampen krijgen met een depressie, angst en slapeloosheid (Nellis & Savage, 2012).

Onderzoek naar angst wordt vaak bekritiseerd vanwege de manier waarop het concept angst wordt gemeten. Zo bestaat er weinig consensus over wat precies moet worden gemeten wanneer men angst wil bespreken. Een alternatief is het gebruik van de term “bezorgdheid”. Er wordt gesteld dat men in dergelijk onderzoek eerder de bezorgdheid over criminaliteit meet (Ellison & Warr, 2000). Daarnaast falen vele onderzoeken erin het object van de bezorgdheid te duiden (Nellis & Savage, 2012). Uit voorgaand onderzoek blijkt dat er een verschil kan bestaan tussen de bezorgdheid die men voelt voor zichzelf en de bezorgdheid die men ervaart voor iemand anders. Daarom is het belangrijk om hiervoor verschillende schalen op te stellen (Nellis & Savage, 2012). In de studie van deze onderzoekers gaven de respondenten aan dat men bezorgder is voor anderen om het slachtoffer te worden van een terroristische aanslag dan voor zichzelf. Dit werd eerder al aangehaald als altruïstische angst.

Een andere term die voorkomt in onderzoek met betrekking tot *fear of crime* en *fear of terrorism*, is *victimization*. Hierbij duidt men op het proces om slachtoffer te worden of te zijn. Dit concept is van belang aangezien voorgaand onderzoek duidt dat slachtoffers hogere angstlevels ervaren (Gross & Aday, 2003). Men kan twee soorten victimisatie onderscheiden. Ten eerste kan er sprake zijn van directe victimisatie. Hierbij is een persoon zelf het slachtoffer van een misdaad geweest. Ten tweede bestaat er indirecte victimisatie. Iemand in de persoonlijke omgeving is ooit het slachtoffer geweest van een misdaad. Criminele victimisatie zorgt ervoor dat mediagebruikers zichzelf als potentieel slachtoffer zien en beschermd moeten worden van de bron van deze angst, namelijk de terroristen of criminelen (Garland, 2001).

Vanwege de aangehaalde effecten die media kunnen veroorzaken bij de rapportering over terrorisme gerelateerde onderwerpen, stellen Fermont et al. (2005) dat de media de verantwoordelijkheid hebben een balans te vinden tussen het leveren van nieuws en voorkomen van ongunstige media-effecten.

7. De cultivatietheorie

Een eerste benadering die werd aangehaald binnen *fear of crime*-onderzoek is de cultivatietheorie van George Gerbner (1969). Dit is een theorie over de socialisatie van de mediagebruiker (Shrum & Bischak, 2001). Mediagebruikers baseren hun mediaconsumptie op gewoonte. Binnen de theorie draait het volgens Gerbner & Gross (1976, p.173) om *storytelling*: in elke gemeenschap worden verhalen verteld om waarden en normen van die samenleving over te brengen. De televisie kan een belangrijke verspreider zijn van zulke verhalen over de realiteit. De cultivatietheorie stelt dat er een effect aanwezig kan zijn van het televisiebeeld op de inschatting van de realiteit door de kijker. De theorie gaat er meer bepaald van uit dat degenen die veel televisie kijken, sneller en vaker een “televisieantwoord” zullen geven bij het ondervragen van hun realiteitszin (Gerbner, 1969). Het “televisieantwoord” duidt op een vertekening van de realiteit die veroorzaakt wordt door getoonde beelden op televisie. Veel televisiekijken zorgt dus voor vertekende beelden van de realiteit. Het kan hier onder andere gaan om *fear of crime*. Shrum (1999) maakt hierbij een onderscheid tussen zware kijkers en lichte kijkers. Mensen die veel televisiekijken schatten de kans om slachtoffer van een misdaad te worden hoger in dan lichte televisiekijkers. In zijn studies vond Gerbner gelijkaardige verbanden tussen televisiekijken en het overschatten van de eigen slachtofferkans (Gerbner & Gross, 1976). Mensen baseren zich bij het inschatten van risico's net op voorbeelden die ze makkelijk uit het geheugen kunnen oproepen (Tversky & Kahneman, 1973). Televisiekijken maakt relevante informatie toegankelijker voor zware televisiekijkers dan lichte kijkers. Televisiekijken zorgt vervolgens voor meer voorbeelden van misdadvictimisatie dan directe ervaringen, zeker voor zware kijkers (Shrum et al, 2001). Hieruit volgt dat televisiekijken een belangrijke factor vormt bij het inschatten van risico's.

Gerbner past deze theorie vooral toe op geweld in televisiefictie, maar de cultivatietheorie is zeker ook van toepassing op andere media en andere inhoud (Van den Bulck, 2009, p. 152). Op deze manier kan de cultivatietheorie toegepast worden op berichtgeving over Islamitische Staat. Aangezien het waarnemen van een gebeurtenis op televisie tot een overschatting van de effecten in de realiteit kan leiden (Newhagen & Lewenstein, 1992), is dit ook mogelijk bij berichtgeving over Islamitische Staat.

De waargenomen realiteit van de beelden kan ook leiden tot cultivatie-effecten. Zo vonden Slater & Elliott (1982) dat mensen die politseries eerder als realistisch

beschouwen, de maatschappij als minder veilig beoordelen. Bovendien kunnen persoonlijkheid en persoonlijke ervaringen ook een rol spelen bij cultivatie-effecten. Personen die de oorzaken voor wat er gebeurt in hun omgeving buiten zichzelf leggen, kijken meer televisie en zijn angstiger en ondervinden meer cultivatie-effecten dan personen die de oorzaken bij zichzelf terugvinden (Wilkinson & Fletcher, 1995). Dit sluit aan bij de algemene baseline van de cultivatietheorie: zware kijkers hun beeld van de wereld komt meer overeen met de televisiewereld dan die van lichte kijkers.

Het toevoegen van de term “resonantie” zorgt voor een verdere verfijning van de theorie. Vanuit het resonantieperspectief wordt de suggestie gemaakt dat de directe levenservaringen van de kijker de cultivatie relatie kunnen modereren (Shrum et al., 2001). Kijkers wiens levenservaringen overeenkomen met televisie-ervaringen zullen het meest beïnvloed worden door de televisieboodschap. Dit kan ook binnen het *fear of crime* domein worden gekaderd. Wanneer een kijker in zijn persoonlijk leven vaak in aanraking komt met misdaad en geweld, dan zal het zwaar televisiekijken naar programma's met afbeeldingen van misdaadvictimisatie leiden tot een dubbele dosis van deze televisieboodschap en bijgevolg een cultivatie-effect veroorzaken (Gerbner, Gross, Morgan & Signorielli, 1980, p. 15). Degenen met meer directe ervaringen zullen meer beïnvloed worden door televisiekijken dan degenen met minder directe ervaringen. Wanneer de inhoud van de televisiebeelden voldoende overeenkomt met de directe ervaringen, bestaat de kans op verwarring met realiteitsbeelden wanneer men beelden in verband met misdaad uit het geheugen oproept (Johnson, Hashtroudi & Lindsay, 1993). Zij zullen zich bij een realiteitsinschatting laten leiden door zowel televisievoorbeelden als door eigen ervaringen. Kijkers met weinig directe ervaring zullen minder gemakkelijk televisievoorbeelden en realiteitsvoorbeelden verwarren. Hieruit volgt dat ze minder gemakkelijk televisie-informatie gebruiken als basis voor hun realiteitsinschatting.

Doorheen de jaren is er uit verschillende hoeken kritiek gekomen op de theorie. Zo zou Gerbners idee niet falsifieerbaar zijn. De hypothese is zo geformuleerd dat elk significant verband dat wordt gevonden tussen realiteitszin en televisiekijken, een ondersteuning van de theorie vormt (Van den Bulck, 2009, p.153). Daarnaast vertrekt Gerbner enkel vanuit een kwantitatieve teksttheorie. Hierbij wordt geen rekening gehouden met de betekenis van de beelden. Niet elke, in dit geval, gewelddadige actie heeft namelijk dezelfde betekenis. Daarbij komt nog eens dat niet iedereen een boodschap op dezelfde manier interpreteert (Newcomb, 1978, p. 280). Ondanks deze kritiek zijn er ook nog veel aanhangers van de cultivatietheorie te vinden.

8. Aandacht

Een tweede concept dat regelmatig wordt aangehaald binnen *fear of crime*-onderzoek is aandacht. Aanhangers geloven dat media-effecten enkel optreden bij degenen die aandacht besteden aan het nieuws. De bestede aandacht van de kijker kan bovendien een bepalende factor vormen binnen het cultivatieproces. Uit onderzoek van O'Keefe (1984) blijkt dat aandacht voor televisienieuws gerelateerd is aan het zich minder veilig voelen wanneer men 's nachts alleen over straat loopt, zich zorgen maken om overvallen te worden en zich zorgen maken om het slachtoffer te worden van een persoonlijke aanval. Meer recent onderzoek (Sotirovic, 2001) vindt gelijkaardige resultaten. Aandachtige mediagebruikers zijn dus meer betrokken en aandacht tijdens de mediaconsumptie kan leiden tot een beter opslagproces in het geheugen (Kellerman, 1985). Aandacht voor politieke, economische en sociale problemen leiden tot meer steun voor preventieve criminaliteitsstrategieën dan blootstelling en aandacht aan infotainment-achtig nieuws. Dit laatste wordt meer geassocieerd met *fear of crime* (Nellis & Savage, 2012). Toch bestaan er ook andere verbanden tussen aandacht en cultivatie. Shrum & Bischak (2001) stellen dat een laag aandachtniveau kan leiden tot verwarring met betrekking tot de bronnen, waardoor het cultivatie-effect nog meer wordt versterkt.

9. Persoonlijkheidskenmerken van nieuwsgebruikers

9.1. Sensation seeking

Zuckerman (1994) ziet *sensation seeking* als een persoonlijkheidskenmerk dat te maken heeft met *arousal* / opwinding. Wanneer men dit kenmerk bezit, gaat men op zoek naar nieuwe, complexe en vaak intense ervaringen. Men is continue op zoek naar gevarieerde stimulatie. Hierbij is men bereid om fysieke, sociale en financiële risico's te nemen, ongeacht of de betreffende activiteit legaal of illegaal is. Zo tonen verschillende studies aan dat er een positieve relatie bestaat tussen *sensation seeking* en druggebruik (Yanovitzky, 2002). Voorgaand onderzoek toont aan dat deze relatie ook terug te vinden is tussen *sensation seeking* en een onveilig seksleven (Hoyle, Fejfar, & Miller, 2000).

Daarnaast werd ook onderzoek gevoerd naar het verband tussen *sensation seeking* en het mediaselectieproces van consumenten. Hoffner & Levine (2007) stelden vast dat *sensation seeking* in verband staat met de mediakeuzes die gebruikers maken. Mensen

met een hoog *arousal* level / opwindingslevel zullen meer op zoek gaan naar gewelddadige media. Dedmon, Halford & Potts (1996) sluiten hierbij aan door te stellen dat *sensation seekers* intense, emotionele suggestieve en ongewone televisieprogramma's zouden verkiezen boven minder stimulerende content. Verschillende onderzoeken die gebruik maakten van zelfrapportering via vragenlijsten wezen uit dat *sensation seekers* een voorkeur uitdragen voor nieuwsuitzendingen, erotisch materiaal, actie -en avonturenverhalen en horrorprogramma's. Daartegenover staat dat ze niet houden van romantische, komische en muzikale programma's (Schierman & Rowland, 1985; Zuckerman & Litle, 1986). Op basis van deze resultaten kan verwacht worden dat *sensation seekers* meer berichtgeving over Islamitische Staat consumeren dan mensen met een laag niveau van *sensation seeking*. Mogelijks zijn *sensation seekers* eerder geneigd de onthoofdingsfilmpjes te bekijken dan niet-*sensation seekers*.

Een ander verband dat van belang kan zijn binnen deze masterproef is de mogelijke relatie tussen *sensation seeking* en angst voor Islamitische Staat. Volgens Franken, Gibson & Rowland (1991) zouden *sensation seekers* cognitieve dissonantie voelen. Er is namelijk een conflict aanwezig tussen het plezier beleven in het nemen van risico's en de mogelijke negatieve gevolgen van het nemen van deze beslissingen. De cognitieve dissonantietheorie (Festinger, 1957) veronderstelt dat *sensation seekers* hun wereldbeeld zullen aanpassen aan hun gedrag om op die manier het conflict te verkleinen. Hoge *sensation seekers* zouden dan geneigd zijn een wereldbeeld te scheppen dat minder bedreigend is in vergelijking met lage *sensation seekers*. Ze zouden de gevolgen van hun gedrag ook minder negatief inschatten dan lage *sensation seekers*. Vanuit de arousal hypothese van Zuckerman, Ballenger, Jimerson, Murphy & Post (1983) kan men verwachten dat hoge *sensation seekers* minder angst ervaren, net zoals een lager niveau van gevaar dan lage *sensation seekers*. De oorzaak zou liggen in de biologie van de mens, namelijk het norepinephrine systeem. Hoge *sensation seekers* ervaren geen effecten van angst en bijgevolg leren ze de ervaring hiervan ook niet in vergelijking met lage *sensation seekers*. Er zou kunnen verwacht worden dat hoge *sensation seekers* minder angst voor Islamitische Staat vertonen.

9.2. *Need for cognition*

In de jaren 80 van de vorige eeuw deed de term “*need for cognition*” zijn intrede. Het concept verwijst naar een persoonlijkheidskenmerk waarbij men het aangenaam vindt om cognitief actief bezig te zijn (Cacioppo & Petty, 1982). *Need for cognition* wordt vaak gezien als een intrinsieke motivatie om na te denken (Robinson, 2004). *Need for cognition* blijkt in vele studies een variabele te zijn die sterk verschilt tussen verschillende individuen. Hoewel veel onderzoek plaatsvindt binnen het domein van persuasieve communicatie, speelt *need for cognition* ook een rol in de gezondheidssector (Irwin, 2005), binnen leerprocessen (Espejo, Day, & Scott, 2005) en bij probleemoplossend denken (Nair & Ramnarayan, 2000). Daarnaast was *need for cognition* een belangrijke factor in onderzoek naar etnische vooroordelen (Hodson & Esses, 2005). Vanwege de aangehaalde voorbeelden lijkt het dus interessant dit concept op te nemen in deze masterproef.

Cacioppo, Petty & Morris (1983) toonden met hun *elaboration likelihood model* aan dat mensen die een hoge *need for cognition* hebben systematischer informatie verwerken omdat ze een onderscheid kunnen maken tussen sterke en zwakke argumenten. Degenen met een lage *need for cognition* worden eerder gestuurd in hun mening door perifere kenmerken van een boodschap. Voorbeelden hiervan zijn de lengte van de boodschap, de aantrekkelijkheid van de boodschap of het aantal argumenten in de boodschap. De studie benadrukt daarnaast dat mensen die verschillen in hun level van *need for cognition* niet verschillen in hun emotionele reacties op sociale stimulansen. De Cremer, Kok, Ruiters & Verplanken (2004) zien dit echter anders. Volgens deze onderzoekers reageren mensen met een verschillend *need for cognition*-level op een andere manier op *fear appeals*. Dit zijn persuasieve communicatietechnieken om angst te veroorzaken en vervolgens een voorzorgsmaatregel te promoten (Rogers, 1983). Hoge *need for cognition* respondenten waren meer gemotiveerd informatie aan te nemen om de bedreiging te verminderen dan mensen met een lage *need for cognition*. Geers & Lassiter (2003) vonden ook dat *need for cognition* een rol kan spelen op affectief vlak.

Need for cognition kan dus binnen verschillende domeinen een bepalende variabele zijn. Binnen *need for cognition*-onderzoek is er nog geen eenduidigheid of deze factor een invloed kan hebben op angst. Om deze reden wordt in deze masterproef nagegaan of mensen met een verschillend level in *need for cognition* een ander angstniveau ervaren met betrekking tot Islamitische Staat.

9.3. Empathie

Een ander persoonlijkheidskenmerk dat in deze masterproef bevraagd zal worden is empathie. Empathie is de mogelijkheid die iemand bezit om te begrijpen hoe anderen zich voelen en hoe anderen denken. Daarnaast houdt het ook de capaciteit in om te begrijpen hoe iemands gedrag begrepen kan worden door anderen (Zaki & Ochsner, 2012). Empathische individuen vertonen bovendien meer pro-sociaal gedrag en ze houden er minder sociale vooroordelen op na (Batson, 1970; Crawford, 2014). Individuen die zichzelf als gelijk beschouwen met anderen, kunnen zich vaak ook gemakkelijker identificeren met anderen. Dit is zeker het geval als het gaat om anderen waar men dichtbij staat (Goubert, Craig, & Buysee, 2009, p. 160). Individuen verschillen in de mate waarin ze empathie kunnen voelen. Lage levels van empathie kunnen leiden tot moeilijkheden met sympathie voelen voor anderen (Crawford, 2014).

Met betrekking tot angst kan empathie een modererende functie hebben. Empathie hangt samen met vertrouwen: wanneer empathie toeneemt, stijgt ook het vertrouwen. Wanneer men vertrouwen heeft, daalt ook de mogelijkheid tot angst voelen. Daarnaast zouden in samenlevingen waar de empathie over het algemeen eerder laag is, meer angst bestaan (Crawford, 2014). In de masterproef wordt nagegaan of mensen met een verschillend niveau van empathie ook verschillen in hun angstniveau met betrekking tot Islamitische Staat.

10. Framing

De media informeren burgers en vestigen de aandacht op gebeurtenissen over heel de wereld (Gardner et al., 2008). Hiermee dragen ze ook bij aan onze kennis van de wereld door het selecteren van informatie en het benadrukken van bepaalde zaken. Media zijn bijgevolg geen spiegel van de werkelijkheid. Journalisten maken dus, al dan niet bewust, subjectieve keuzes in verband met woordgebruik, quotes, het al dan niet weergeven van bepaalde informatie en personen die aan het woord worden gelaten (Patrick, 2014). Entman (1993, p. 52) spreekt hier over *framing*:

“To frame is to select some aspects of a perceived reality and make them more salient in a communicating text, in such a way as to promote a particular problem definition, causal interpretation, moral evaluation, and/or treatment recommendation for the item described.”

Entman (1993) legt met deze definitie de nadruk op de selectiviteit van de journalist met betrekking tot informatie. Journalisten kunnen ervoor zorgen dat bepaalde informatie vaak aan bod komt, terwijl andere elementen niet naar voren worden gebracht. Dit zorgt voor een vertekend beeld van de wereld (Entman, 2007). Aan de hand van verschillende *framing*technieken kunnen nieuwsuitzendingen en nieuwsartikels een specifieke invalshoek op een onderwerp hanteren. Op deze manier wordt een specifiek narratief gecreëerd dat een invloed heeft op hoe nieuwsgebruikers een terroristische aanslag begrijpen (Patrick, 2014). Door middel van nieuwsframes wordt een beeld opgehangen dat de geaccepteerde interpretatie van een bepaald event wordt (Baudrillard, 2001). Media kunnen zo ook bestaande attitudes en opinies over bepaalde gebeurtenissen versterken (Gardner et al., 2008). Er wordt een bepaalde ideologie gecreëerd (Powell, 2011, p. 92).

Binnen terrorismeverslaggeving wordt vaak het frame “wij versus hen” gebruikt om moslims, de islam en het Midden-Oosten te omschrijven (Patrick, 2014). De media stellen terrorisme ook vaak gelijk aan deze geloofsovertuiging, waardoor de samenleving deze negatieve stereotypering over het Oosten aanvaardt. Said (1978) spreekt in dit verband over Oriëntalisme. Dit is een manier van denken gebaseerd op een ontologisch en epistemologisch onderscheid tussen het Westen en het Oosten. Deze visie ondersteunt de negatieve perceptie van het Westen op het Midden-Oosten. Bovendien blijkt uit onderzoek van Patrick (2014) dat journalisten gelijkaardige terroristische aanslagen op verschillende geografische plaatsen op een andere manier berichten. Zo werd de aanslag in Madrid in 2004 veel meer gerapporteerd dan de gelijkaardige aanslag in Bagdad in 2009. De manier van berichtgeven over beide aanslagen bleek ook zeer verschillend te zijn. De aanslag in Madrid werd op een dramatische manier gebracht, terwijl het geweld in Irak geminimaliseerd werd. Ondanks de veronderstelling dat media feitelijk en onbevooroordeeld berichtgeven, is de verslaggeving zeer verschillend. Dit zou in Westerse landen bijdragen tot islamofobie en de “wij versus hen mentaliteit”. Bovendien zou zich dit ook vertalen in vijandige en standvastige negatieve reacties die het begrip voor redenen en motieven achter deze aanslagen verhinderen.

Daartegenover staat het counterframe. Volgens de Graaf (2010) voeren media ook *counterterrorism narratives* van de overheid op. Entman (2007, p. 164) ziet de media hierbij als een *agenda setter*. Ze signaleren welke problemen en gebeurtenissen belangrijk zijn en vormen de belangrijkste bron van informatie voor het publiek. Hieruit kan

besloten worden dat de media een belangrijke invloed kunnen hebben op de interpretaties van het publiek. De media worden niet voor niets weleens de vierde macht in democratieën genoemd (Harcup, 2006). Toch moet er ook rekening worden gehouden met de samenleving waarbinnen de media een onderdeel vormen. De media staan namelijk niet volledig los van de maatschappij.

11. Islamofobie

Uit bovenstaande paragraaf volgt dat media een rol kunnen spelen in het bestaan van islamofobie (Gardner, Karaksoglus, & Luchtenberg, 2008). Islamofobie is een subcategorie van xenofobie en is sterk gerelateerd aan antisemitisme. Sinds 9/11 wordt de term regelmatig gebruikt in media en wetenschappelijk onderzoek (Bleich, 2011). Door de jaren heen zijn verschillende definities gehanteerd om het concept te duiden.

In de jaren 70 van de 19^e eeuw werd door Said's oriëntalisme (1978, pp. 58-75) duidelijk dat het Westen de islam associeert met negatieve beelden, negatieve gevoelens en stereotypes. Later definieert het Runnymede rapport (Runnymede Trust 1997, p.1) islamofobie als een ongegronde vijandigheid tegenover de islam. Bleich (2011) legt met zijn definitie meer de nadruk op de evaluatieve en affectieve aspecten. Islamofobie heeft volgens de onderzoeker te maken met onoordeelkundige negatieve attitudes of emoties tegenover de islam of moslims. Deze kunnen vervolgens leiden tot gedragseffecten zoals haatacties en discriminatie. Taras (2013) breidt de definitie uit naar een bundeling van religieuze, etnische en culturele vooroordelen. Volgens de onderzoeker moet het religieuze echter steeds vaker losgekoppeld worden van de culturele component. De aangehaalde definities hebben gemeen dat ze allemaal de focus leggen op het ongegrond negatieve attitudes hebben tegenover de islam en de moslims. Orhun (2005) voegt nog een belangrijk element toe in de definiëring rond islamofobie, nl. angst en wantrouwen voor de islam en moslims.

Het Runnymede rapport (Runnymede Trust, 1997) is een belangrijk werk met betrekking tot islamofobie. Hierin stelt men dat er verschillende stigmatiserende kenmerken van de islam zijn die verbonden kunnen worden met islamofobie. Volgende misvattingen zijn veel voorkomend in onze Westerse samenleving. Zo wordt de islam vaak verkeerdelijk monolithisch en statisch genoemd. De geloofsovertuiging distantieert zich door niet dezelfde waarden als andere culturen te delen. De islam kan ook gezien worden als irrationeel, primitief en inferieur aan het Westen. Bovendien wordt vaak de

associatie gemaakt tussen de islam en agressieve, gewelddadige burgeroorlogen. De islam die gebruikt wordt als een ideologie om politieke en militaire doelen te promoten, wordt ook vaak onterecht gezien als een kenmerk verbonden aan de islam. Vaak ziet men de islam als intolerant tegenover westerse kritiek. Men stelt de islam vaak voor als een ideologie die het verdient om buitengesloten te worden. De islam zorgt er volgens deze redeneringen zelf voor dat anti-moslimvijandigheid bestaat.

De stijgende islamofobie kan te wijten zijn aan het stijgend aantal moslimgemeenschappen in Europa door de immigratie, maar ook aan de culturele oorlogen die plaatsvinden. Vele politici geloven bovendien dat de zichtbare aanwezigheid van islamitische symbolen, zoals moskeeën en hoofddoeken, bijdragen aan het gevoel van de islamisering van Europa. Daarnaast zorgen de terroristische aanslagen, gepleegd door extremisten in naam van de islam, ervoor dat Europeanen een onoverbrugbare kloof zien tussen het Westen en de islamitische wereld (Taras, 2013).

12. Onderzoeksvragen en hypothesen

Onderzoek van Slone (2000) suggereert dat afbeeldingen van terroristische aanslagen de angstniveaus verhogen. Het is de bedoeling om na te gaan of het consumeren van nieuws over Islamitische Staat in verband staat met angst voor deze terroristische organisatie. Op basis hiervan werden de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

OV₁: Wat is het verband tussen nieuwsconsumptie en angst voor Islamitische Staat in Vlaanderen?

OV_{1a}: Wat is het verband tussen nieuwsconsumptie en *fear of terrorism*?

OV_{1b}: Wat is het verband tussen nieuwsconsumptie en slachtoffer kansinschatting voor een terroristische aanslag?

De masterproef wil ook nagaan hoe iemands kansinschatting om het slachtoffer van een terroristische aanslag te worden samenhangt met angst voor Islamitische Staat:

OV₂: Bestaat er een verband tussen de kansinschatting om het slachtoffer te worden van een terroristische aanslag en angst voor Islamitische Staat?

OV_{2a}: Bestaat er een verband tussen de kansinschatting om het slachtoffer te worden van een terroristische aanslag en *fear of terrorism*?

Daarnaast wil de masterproef een vergelijking maken naargelang gender. Cultivatietoets wijst uit dat vrouwen meer geneigd zijn angstreactions na enge films te rapporteren dan mannen (Kwak, Zinkhan & Dominick; 2002). Dit wordt ook bevestigd door voorgaand onderzoek betreffende terrorisme. Vrouwen zouden meer angst vertonen voor terrorisme dan mannen (Nellis, 2009; Nellis & Savage, 2012). Op basis van deze resultaten werden de volgende hypothesen opgesteld om na te gaan of dit ook het geval is voor berichtgeving rond Islamitische Staat in Vlaanderen:

H₁: Vrouwen rapporteren meer angst voor Islamitische Staat dan mannen.

H_{1a}: Vrouwen rapporteren meer *fear of terrorism* dan mannen.

H_{1b}: Vrouwen schatten de kans om het slachtoffer te worden van een terroristische aanslag hoger in dan mannen.

Een andere variabele die in eerder onderzoek naar voren kwam, is het opleidingsniveau van de respondenten. Uit onderzoek van Balnaves & Aly (2008) betreffende angst rond terrorisme na 9/11 bij Australiërs, blijkt dat respondenten met een lager opleidingsniveau zich minder veilig voelen dan hoger opgeleiden. Ook eerder onderzoek van Huddy (2005) weergeeft dezelfde resultaten. Op basis van deze bevindingen werden de volgende hypothesen opgesteld:

H₂: Lager opgeleiden rapporteren meer angst voor Islamitische Staat dan hoger opgeleiden.

H_{2a}: Lager opgeleiden rapporteren meer *fear of terrorism* dan hoger opgeleiden.

H_{2b}: Lager opgeleiden schatten de kans om het slachtoffer te worden van een terroristische aanslag hoger in dan hoger opgeleiden.

Uit cultivatieonderzoek van Slater & Elliott (1982) komt naar voren dat mensen die meer naar misdaadpolitieseries kijken, zich minder veilig voelen. Aan de hand van volgende hypothesen wil deze masterproef nagaan of men zich angstig voor Islamitische Staat voelt wanneer men meer wordt blootgesteld aan berichtgeving hierover:

H₃: Mensen die veel worden blootgesteld aan nieuws over Islamitische Staat rapporteren meer angst voor Islamitische Staat.

H_{3a}: Mensen die veel worden blootgesteld aan nieuws over Islamitische Staat rapporteren meer *fear of terrorism*.

Conversaties over Islamitische Staat kunnen mogelijk een rol spelen in angst voor de terreurorganisatie. In de masterproef wordt nagegaan of deze variabele verklaard kan worden door blootstelling aan nieuws over Islamitische Staat en iemands nieuwsconsumptie:

OV₃: Vormen nieuwsconsumptie en blootstelling aan berichtgeving over Islamitische Staat een verklarende variabele voor conversaties over Islamitische Staat?

Het concept “aandacht” komt vaak aan bod in *fear of crime*-onderzoek. Sommigen geloven dat media-effecten enkel optreden bij degenen die aandacht besteden aan het nieuws. De bestede aandacht van de kijker kan volgens hen bovendien een bepalende factor vormen binnen het cultivatieproces (O’Keefe, 1984). Om na te gaan of aandacht inderdaad een rol speelt in angst voor Islamitische Staat werd de volgende hypothese opgesteld:

H₄: Mensen die veel aandacht schenken aan nieuws over Islamitische Staat ervaren meer angst voor Islamitische Staat.

H_{4a}: Mensen die veel aandacht schenken aan nieuws over Islamitische Staat ervaren meer *fear of terrorism*.

Op basis van eerder aangehaalde resultaten kan er misschien sprake zijn van een te verwachten positieve correlatie tussen hoog scoren op *sensation seeking* en kijken naar executievideo’s.

H₅: *Sensation seekers* kijken naar executiefilmpjes.

Vertrekkende vanuit de *arousal* hypothese van Zuckerman, Ballenger, Jimerson, Murphy & Post (1983) kan men verwachten dat hoge *sensation seekers* minder angst en een lager niveau van gevaar ervaren dan lage *sensation seekers*. Op basis hiervan wil de masterproef nagaan of er een verschil bestaat tussen *sensation seekers* en niet-*sensation seekers* wanneer het gaat om angst voor Islamitische Staat:

H₆: *Sensation seekers* zijn minder angstig voor Islamitische Staat dan niet *sensation seekers*.

H_{6a}: *Sensation seekers* ervaren minder *fear of terrorism* dan niet-*sensation seekers*.

Fear of terrorism is een vorm van *fear of crime*. Het lijkt interessant om na te gaan of mensen die angstig zijn voor een van beide, ook bezorgd zijn voor de andere vorm van angst:

OV₄: Bestaat er een verband tussen *fear of crime* en *fear of terrorism*?

Personen die reeds in contact zijn gekomen met terroristische aanslagen of mensen kennen die hier te maken mee hebben gehad, zullen mogelijks meer angst voor Islamitische Staat rapporteren aangezien de dreiging reëler is (Gross & Aday, 2003). Volgende hypothesen werden opgesteld:

H₇: Mensen die ooit zelf het slachtoffer zijn geweest van een terroristische aanslag, vertonen meer angst voor Islamitische Staat.

H_{7a}: Mensen die iemand kennen die het slachtoffer van een terroristische aanslag is geweest, vertonen meer angst voor Islamitische Staat.

H₈: Mensen die ooit zelf het slachtoffer van een terroristische aanslag zijn geweest, vertonen meer *fear of terrorism*.

H_{8a}: Mensen die iemand kennen die het slachtoffer van een terroristische aanslag is geweest, vertonen meer *fear of terrorism*.

Uit onderzoek binnen de gezondheidssector (Van den Bulck & Lemal, 2010) blijkt dat kennis over een ziekte kan bijdragen tot meer angst. In deze masterproef kan nagegaan worden of kennis over Islamitische Staat leidt tot meer angst bij inwoners in Vlaanderen. Daarnaast stelden Nellis & Savage (2012) dat de kennis over terrorisme gerelateerde afhangt van media-aanbod. Op basis hiervan werden volgende onderzoeksvragen opgesteld:

OV₅: Wat is het verband tussen kennis over Islamitische Staat en angst voor Islamitische Staat?

OV_{5a}: Wat is het verband tussen kennis over Islamitische Staat en fear of terrorism?

OV_{5b}: Wat is het verband tussen nieuwsconsumptie en kennis over Islamitische Staat?

In de media verschenen verschillende verhalen van scholen die hun schooluitstap naar Brussel afgelasten uit angst om het doelwit te worden voor een terroristische aanslag (deredactie, 04.10.2014, Het Laatste Nieuws, 17.01.2015). Daarom werden deze hypothesen opgesteld:

H₉: Mensen die meer angst rapporteren voor Islamitische Staat, vertonen meer vermijdingsgedrag.

H_{9a}: Mensen die meer fear of terrorism rapporteren, vertonen meer vermijdingsgedrag.

In deze masterproef staan media-effecten centraal. Eerder in de literatuurstudie werd reeds aangehaald dat er een wisselwerking bestaat tussen media en terreurorganisaties (Schmid, 1983, p. 70). Om deze reden werd ook een onderzoeksvraag opgesteld over de rol van de media in het rapporteren over Islamitische Staat.

OV₆: Hoe zien inwoners van Vlaanderen de rol van de media bij berichtgeving over Islamitische Staat?

Er werd reeds een hypothese opgesteld voor het persoonlijkheidskenmerk *sensation seeking*. Verder zou deze masterproef ook empathie als persoonlijkheidskenmerk willen onderzoeken. Samenlevingen waar de empathie namelijk eerder laag is, zou men angstiger leven (Crawford, 2014). De volgende onderzoeksvragen werden geformuleerd:

OV₇: Wat is het verband tussen empathie en angst voor Islamitische Staat?

OV_{7a}: Wat is het verband tussen empathie en *fear of terrorism*?

Uit de literatuurstudie blijkt dat *need for cognition* binnen verschillende domeinen een bepalende variabele kan zijn. Bovendien bestaat er nog geen consensus over een mogelijke invloed van dit concept op angst. Om deze reden werden de volgende onderzoeksvragen opgesteld:

OV₈: Wat is het verband tussen *need for cognition* en angst voor Islamitische Staat?

OV_{8a}: Wat is het verband tussen *need for cognition* en *fear of terrorism*?

METHODE

13. Dataverzamelmethode

De dataverzameling werd uitgevoerd in samenwerking met één andere masterstudent. In deze masterproef wordt gebruik gemaakt van een kwantitatieve aanpak. Om data te verzamelen werd een online survey verspreid via de sociale netwerksite Facebook. Om niet enkel respondenten uit de vriendenkringen van beide masterstudenten aan te spreken, werd de survey verspreid binnen Facebook-groepen van verschillende initiatieven, faculteiten van hogescholen en universiteiten, enzovoort. Er werd ook gebruik gemaakt van de sneeuwbal methode: mensen werden aangespoord de vragenlijst te delen met hun netwerk, al dan niet via de sociale netwerksite. Vanwege de samenwerking met de andere student bevatte de vragenlijst ook vragen in verband met angst en berichtgeving omtrent ebola. Deze vragen worden in de huidige masterproef niet opgenomen. Anonimiteit gedurende het invullen van de vragenlijst werd gegarandeerd en elke respondent kon kans maken op een Fnac bon ter waarde van tien euro. Het invullen van de vragenlijst duurde ongeveer 20 minuten. De survey werd geactiveerd op 19 maart 2015 en afgesloten op 13 april 2015. Gedurende deze periode namen 606 inwoners van Vlaanderen deel aan de survey, waarvan 529 bruikbare vragenlijsten werden verkregen. Van deze 529 vragenlijsten zijn er 497 volledig ingevuld en 32 andere zijn gedeeltelijk ingevuld, maar tot op dergelijke hoogte dat ze nog bruikbaar zijn voor de angstmeting betreffende Islamitische Staat. De survey kan teruggevonden worden in de bijlagensectie (zie Bijlage 1).

14. Steekproefbeschrijving

Voor deze masterproef werden de data verzameld via een online survey, afgenomen bij inwoners van Vlaanderen vanaf 18 jaar. De keuze om een leeftijdsgrens op te leggen werd gemaakt op basis van bedenkingen in verband met de formulering van de vragen. Wanneer men respondenten onder deze leeftijd betreft, bestaat de kans dat men vragen anders moet formuleren om ze voor deze groep begrijpelijk te maken. Er werd de respondenten gevraagd naar verschillende demografische aspecten.

Op deze manier werden 529 respondenten tussen 18 en 83 jaar ($M = 31.18$, $SD = 13.75$) bekomen. In deze steekproef zijn zowel mannen (29.7 %) als vrouwen (70.3 %) vertegenwoordigd. Het is echter duidelijk dat dit zorgt voor een scheeftrekking met betrekking tot geslacht. Vrouwen zijn in de meerderheid.

Meer dan de helft van de respondenten (58.2 %) heeft een universitaire opleiding genoten of is nog bezig met deze opleiding. 26.8 % van de respondenten volgt een hogeschoolopleiding. 14.2 % van de steekproef behaalde het middelbaar onderwijsdiploma en een minderheid (.6 %) behaalde enkel een lager onderwijsdiploma. Slechts één respondent (.2 %) heeft geen diploma behaald. Daarnaast werd ook de werksituatie van elke respondent bevraagd. Iets minder dan de helft van de steekproef geeft aan student of in opleiding te zijn (46.9 %). Daarnaast geven twee respondenten (.4 %) aan werkstudent te zijn en één respondent loopt een vrije stage (.2 %). 36.7 % van de respondenten heeft een voltijdse job, 7.9 % heeft een deeltijdse job. Twee respondenten (.4 %) hebben een job, maar zijn deze nog niet begonnen. Slechts .8 % is huisman of huisvrouw en .8 % is arbeidsongeschikt verklaard. 1.7 % geeft aan werkloos te zijn en één persoon (.2 %) neemt een sabbatical. Dit betekent dat men een periode vrij neemt en de gewone beroepsbezigheden onderbreekt. Daarnaast is 3.6 % van de steekproef op pensioen en één persoon (.2 %) is nog gedeeltelijk actief. Twee respondenten (.4 %) geven aan zich in een andere werksituatie te bevinden.

De meerderheid van de steekproef (61.8 %) woont in een stedelijke omgeving, terwijl 38.2 % op het platteland woont. 88.1 % van de steekproef geeft aan van Belgische afkomst te zijn. Dit werd bevraagd aan de hand van de afkomst van beide ouders. 6.9 % van de respondenten heeft één ouder van andere afkomst en 5 % van de respondenten heeft twee ouders van niet-Belgische afkomst. Een grote meerderheid van de respondenten (74.3 %) geeft aan geen kinderen te hebben, de overige 25.7 % heeft wel kinderen.

De meerderheid van de respondenten (52.7 %) geeft aan niet gelovig te zijn. Iets minder dan de helft van de steekproef (42.7 %) is katholiek. De andere geloofsovertuigingen hebben in deze steekproef minder aanhang: 1.5 % is moslim, .9 % specificeert zichzelf als agnost, .6 % van de respondenten is onbeslist, een andere .6 % is boeddhist, .4 % is protestants, .2 % heeft een eigen zingeving, .2 % is orthodox en één persoon (.2 %) heeft een universele kijk op geloofsovertuigingen.

15. Meetinstrumenten

15.1. Belang van het nieuws

Om na te gaan in welke mate een persoon belang hecht aan nieuws werd dit rechtstreeks bevraagd aan de respondenten. Ze duiden dit op een 5-punt Likerschaal (1 = helemaal niet belangrijk, 2 = eerder niet belangrijk, 3 = neutraal, 4 = eerder belangrijk, 5 = heel belangrijk) aan.

15.2. Nieuwsconsumptie

Zoals eerder aangehaald is het voor deze masterproef belangrijk om na te gaan wat de nieuwsconsumptie van de respondenten inhoudt. Iedere respondent werd gevraagd welke bronnen ze op een gemiddelde dag gebruikten om nieuws te raadplegen. De gegeven opties waren: televisie, kranten, weekbladen, radio, social media, nieuwswebsites en nieuwsapps. Wie de optie televisie, kranten, internet en radio aanduidde, werd doorverwezen naar vragen met betrekking tot de week -en minutenconsumptie per medium. Voor het achterhalen van de weekconsumptie duiden respondenten op een 8-punt Likertschaal (1 = nooit 2 = één keer per week, 8 = elke dag) aan hoeveel dagen per week ze het medium gebruiken. De minutenconsumptie werd bevraagd met een open vraag waarbij de respondenten een inschatting dienden te maken van het aantal minuten gebruik per medium. Wanneer deze twee consumptievragen worden vermenigvuldigd, kan men een algemeen beeld van de nieuwsconsumptie vormen. Per medium werd ook gevraagd naar het specifieke nieuwsmerk, zoals het Journaal op Eén of het VTM NIEUWS. Weekbladen, sociale media, nieuwsapps en nieuwswebsites werden niet in detail bevraagd aangezien er vaak een overlapping aanwezig zou zijn met kranten of televisiezenders. Daarnaast werden verschillende filmgenres en seriegenres bevraagd. Respondenten duiden op een 8-punt Likertschaal (1 = nooit, 2 = enkele keren per jaar, 3 = enkele keren per maand, 4 = elke maand, 5 = enkele keren per week, 6 = elke week, 7 = (bijna) elke dag) aan hoe vaak ze een genre, zoals misdaadseries, thrillers, medische series, bekijken.

15.3. Blootstelling aan berichtgeving over Islamitische Staat

De respondenten werden gevraagd om op een 6-punt Likertschaal (1 = nooit, 2 = zelden, 3 = soms, 4 = regelmatig, 5 = vaak, 6 = heel vaak) aan te duiden hoe vaak ze in aanraking komen met nieuws over Islamitische Staat. Daarnaast werd gevraagd hoe lang men het nieuws over IS reeds volgt. De respondenten duiden dit aan op een 5-punt Likertschaal (1 = helemaal niet, 2 = sinds enkele dagen, 3 = sinds enkele weken, 4 = sinds enkele maanden, 5 = sinds de oprichting van IS). Om na te gaan hoe vaak men in contact komt met nieuws over IS, werd ook bevraagd hoe vaak Islamitische Staat voorkomt in conversaties met anderen. Respondenten duiden hun antwoord aan op een 6-punt Likertschaal (1 = nooit, 2 = zelden, 3 = soms, 4 = regelmatig, 5 = vaak, 6 = heel vaak). Deze schalen zullen elk apart gerelateerd worden aan andere variabelen. Ze vormen samen dus geen schaal.

15.4. *Sensation seeking*

Om het persoonlijkheidskenmerk *sensation seeking* te meten, werd een verkorte schaal met acht items gebruikt, nl. de *Brief Sensation Seeking Scale* (Hoyle, Stephenson, Palmgreen, Lorch & Donohew; 2002). Respondenten werden gevraagd om op een 4-punt Likertschaal (1 = helemaal niet akkoord, 2 = niet akkoord, 3 = akkoord, 4 = helemaal akkoord) aan te duiden in welke mate ze akkoord gaan met de opgestelde stellingen, zoals “ik zou graag eens gaan bungee-jumpen” en “ik vind het leuk om enge dingen te doen”.

Om de dimensionaliteit van de schaal na te gaan, werd een factoranalyse met oblique rotatie uitgevoerd. Hieruit bleek dat de items op twee factoren laadden. De eigenvalues zijn hier groter dan 1 en de proportie verklaarde variantie is hoog genoeg, namelijk 60.39 %. De eerste factor verklaart 47.19 % van de totale variantie, terwijl de tweede factor 13.20 % van de totale variantie verklaart. Om de betrouwbaarheid van de factoranalyse na te gaan, wordt er gebruik gemaakt van de betrouwbaarheidstest KMO and Bartlett's Test. De waarde van deze test moet groter zijn dan .50. De resultaten tonen dat deze factoranalyse betrouwbaar is (KMO and Bartlett's Test = .867) met een p-waarde < .001 ($p = .000$). Vervolgens werden betrouwbaarheidsanalyses uitgevoerd, waaruit bleek dat de tweede factor niet betrouwbaar ($\alpha = .59$) is. De eerste factor heeft een goede betrouwbaarheid ($\alpha = .833$). Gezien, de onbetrouwbaarheid van de tweede factor, werd

besloten de acht items onder te brengen onder één factor. De betrouwbaarheidsanalyse toont aan dat deze schaal een goede betrouwbaarheid heeft, $\alpha = .833$.

15.5. *Fear of crime*

Respondenten werden gevraagd op een 4-punt Likertschaal (1 = ik maak me helemaal geen zorgen, 2 = ik maak me een beetje zorgen, 3 = ik maak me tamelijk wat zorgen, 4 = ik maak me heel veel zorgen) aan te duiden hoeveel zorgen ze zich maakten dat de 7 items hen overkwamen, zoals “iemand die je zal aanranden” en “iemand die jouw voertuig zal stelen of vernietigen”. Uit de factoranalyse blijkt dat de totaal verklaarde variantie laadt op één factor. De proportie verklaarde variantie is 49.67 %. De KMO and Barlett’s Test toont daarnaast ook aan dat de factoranalyse betrouwbaar is (KMO and Bartlett’s Test = .855) met een p-waarde $< .001$ ($p = .000$). Uit een betrouwbaarheidsanalyse blijkt dat de schaal een goede betrouwbaarheid heeft, namelijk $\alpha = .824$.

15.6. Victimisatie

Victimisatie kan twee vormen aannemen: directe victimisatie waarbij de persoon in kwestie het slachtoffer is of indirecte victimisatie waarbij iemand uit de omgeving van de persoon het slachtoffer is. Respondenten werden gevraagd op een 6-punt Likertschaal (0 = nul keer, 1 = één keer, 5 = vijf keer of meer) aan te duiden hoe vaak zij reeds het slachtoffer zijn geweest van de aangehaalde misdaden in de voorgaande *fear of crime*-schaal. Vervolgens peilde de vragenlijst ook naar de kansinschatting die de respondenten maakten betreffende directe victimisatie van een van de voorgaande misdaden in het komende jaar. Ze duiden dit aan op een 5-punt Likertschaal (1 = een heel kleine kans, 2 = een eerder kleine kans, 3 = een gemiddelde kans, 4 = een eerder grote kans, 5 = een heel grote kans).

Vervolgens werd deze laatste schaal ook gebruikt voor terroristische misdaden. Daarnaast werd ook directe en indirecte victimisatie bevraagd. Respondenten duiden aan op twee aparte 3-punt Likertschalen (1 = ja, verschillende keren; 2 = ja, één keer; 3 = neen) aan hoe vaak zij of een persoon in hun omgeving reeds het slachtoffer zijn geweest van een terroristische aanslag.

15.7. *Fear of terrorism*

Om de bezorgdheid omtrent terrorisme te meten werd aan de respondenten gevraagd om op een schaal van nul tot tien aan te duiden hoe bezorgd ze waren dat zijzelf het slachtoffer worden van een terroristische aanslag. Daarnaast werd altruïstische angst ook gemeten door te vragen aan de respondenten hoe bezorgd ze zijn dat iemand uit hun omgeving het slachtoffer wordt van een terroristische aanslag.

15.8. Kennisvragen

Om een verband te kunnen leggen tussen kennis over Islamitische Staat en angst voor de terreurorganisatie bevatte de vragenlijst vijf kennisvragen, waarbij de respondent telkens vijf antwoordmogelijkheden kreeg. Er was altijd maar één juist antwoord. De eerste kennisvraag werd als volgt geformuleerd: “Sinds wanneer bestaat terreurorganisatie IS onder zijn huidige benaming?” De vijf antwoordmogelijkheden waren de volgende: januari 2003, juni 2008, januari 2010, juni 2014, januari 2015. Het juiste antwoord is juni 2014. De tweede kennisvraag peilt naar de kennis van de respondenten over het land dat volgens officiële cijfers van ICSR, The International Centre for the Study of Radicalisation and Political Violence, het meeste IS-strijders aanlevert. Ook hier kregen de respondenten vijf antwoordmogelijkheden: Groot-Brittannië, België, de Verenigde Staten, Tunesië en Japan. Het juiste antwoord is Tunesië. De derde kennisvraag vraagt de respondent in welke landen Islamitische Staat voornamelijk actief is. Syrië werd in elk antwoord opgenomen samen met een ander land. De mogelijke antwoordopties waren: Syrië en Iran, Syrië en Turkije, Syrië en Irak, Syrië en Egypte en Syrië en Afghanistan. Het juiste antwoord is Syrië en Irak. Vervolgens werd de respondent gevraagd wie de journalist was in de eerste executievideo. De antwoordopties waren: David Haines, James Foley, Steve Sotloff, Francis Crain en Mark Hoffman. Het juiste antwoord is James Foley. De laatste kennisvraag had betrekking op het doel dat Islamitische Staat voornamelijk voor ogen heeft. De antwoordopties waren de volgende: het stichten van een islamitisch kalifaat, journalisten het zwijgen opleggen, de wapenhandel in de wereld controleren, het Westen vernietigen, de wereldleiders ombrengen. Islamitische Staat stelt vooral het stichten van een islamitisch kalifaat voorop.

15.9. Aandacht

Aan de hand van een directe vraagstelling werd in de vragenlijst nagegaan hoeveel aandacht iemand besteedt aan berichtgeving over Islamitische Staat. Deze is gebaseerd op de schaal die werd gebruikt in het onderzoek van Nellis & Savage (2012). De respondenten duiden op een 3-punt Likertschaal (1 = ik mijd terrorisme gerelateerde verhalen in het nieuws, 2 = ik geef een beetje aandacht aan terrorisme gerelateerde verhalen in het nieuws, 3 = ik volg terrorisme gerelateerde nieuwsverhalen in het nieuws op de voet) aan hoe zij tegenover terrorisme gerelateerde nieuwsverhalen staan.

15.10. Vermijdingsgedrag

In de vragenlijst werd ook gepeild naar vermijdingsgedrag omdat dit een resultaat kan zijn van angst. Respondenten duiden op een 4-punt Likertschaal (1 = helemaal niet akkoord, 2 = niet akkoord, 3 = akkoord, 4 = helemaal akkoord) aan in welke mate ze akkoord zijn met vier stellingen, zoals “ik mijd het openbaar vervoer” en “ik mijd bepaalde steden zoals Brussel omdat ze het doelwit van terroristische aanslagen kunnen zijn”. Na het uitvoeren van een factoranalyse blijkt dat de items laden op één factor. De proportie verklaarde variantie is 69.35 % en de eigenwaarde is groter dan 1. Bovendien wijst de KMO and Bartlett's Test uit dat de factoranalyse betrouwbaar is, KMO and Bartlett's test = .783, $p < .001$ ($p = .000$). Na een betrouwbaarheidsanalyse kan gesteld worden dat de schaal een goede betrouwbaarheid heeft ($\alpha = .825$).

15.11. Vertrouwen in de overheid

Terreurorganisaties proberen angst te wekken bij het publiek, mede door het vertrouwen in de plaatselijke overheid aan te tasten. In de survey werd gevraagd hoe groot het vertrouwen in de overheid is met betrekking tot de maatregelen die ze neemt om de bevolking te beschermen tegen de risico's van terreurorganisaties. Respondenten duiden hun mening op een 5-punt Likertschaal (1 = ik heb hiervoor weinig vertrouwen in de overheid, 2 = ik heb hiervoor eerder weinig vertrouwen in de overheid, 3 = ik heb hier geen mening over, 4 = ik heb hiervoor een eerder groot vertrouwen in de overheid, 5 = ik heb hiervoor groot vertrouwen in de overheid) aan.

15.12. Angst voor Islamitische Staat

In de vragenlijst werd rechtstreeks aan de respondenten gevraagd of ze zich de afgelopen tijd angstig hebben gevoeld met betrekking tot Islamitische Staat. De respondenten duiden op een 5-punt Likertschaal (1 = nooit, 2 = zelden, 3 = regelmatig, 4 = vaak, 5 = heel vaak) aan hoe vaak ze zich angstig hebben gevoeld.

15.13. Media

In de literatuur kwam aan bod dat de media een dubbele functie innemen wanneer zij berichtgeven over terrorisme: de media informeren, maar verspreiden tegelijkertijd ook angst door de beelden en informatie die ze meegeven. In de vragenlijst wordt gepeild naar de mening van de respondenten over de rol van de media. Deze schaal werd door de student zelf samengesteld. Respondenten werden gevraagd om op een 5-punt Likertschaal aan te duiden in welke mate ze akkoord gaan met de stellingen zoals “de media geven Islamitische Staat te veel aandacht” en “het is de taak van de media om over de acties van Islamitische Staat verslag uit te brengen”. Twee items werden gespiegeld. Uit de factoranalyse blijkt dat de items laden op één factor met een totaal verklaarde variantie van 53.94 %. De factoranalyse is ook betrouwbaar aangezien de KMO and Bartlett's test = .694. Volgens de betrouwbaarheidsanalyse is de schaal betrouwbaar, $\alpha = .714$. Om na te gaan of de respondenten een goede of een slechte indruk hebben over de media, worden alle items onder één factor geplaatst. Maar later zullen de stellingen ook apart geanalyseerd worden om verbanden te leggen met het angstniveau van respondenten per stelling.

15.14. *Need for cognition*

Om elke respondent zijn / haar *need for cognition* niveau te meten, werd in de vragenlijst de schaal van Pieters, Verplanken, Modde (1987) opgenomen. Deze bestaat uit 15 items, zoals “het idee om abstract te denken vind ik aantrekkelijk”, “ik denk alleen zoveel als nodig is” en “iets langdurig en precies afwegen geeft me voldoening”. Respondenten duiden op een 5-punt Likertschaal (1 = helemaal niet akkoord, 5 = helemaal akkoord) aan in welke mate ze akkoord zijn met deze stellingen. Zeven items werden gespiegeld. Uit de uitgevoerde factoranalyse kwam naar voren dat de items laden op drie factoren met een totaal verklaarde variantie van 45.59 %. Uit de KMO and Bartlett's Test komt naar

voren dat de factoranalyse betrouwbaar is ($\alpha = .878$). Deze drie factoren bevatten echter geen inhoudelijke logica. Om die reden wordt de schaal onder één factor geplaatst en bovendien blijkt deze schaal een goede betrouwbaarheid te hebben, nl. $\alpha = .820$.

15.15. Empathie

Tot slot werd het empathie-niveau van de respondenten bevraagd via een 5-punt Likertschaal (1 = helemaal niet akkoord, 5 = helemaal akkoord) met 20 items, zoals “het doet me niets wanneer een vriend(in) ongelukkig is” en “meestal zie ik wanneer mensen goed gezind zijn”. Het gaat hier om de *Basic Empathy Scale* van Jolliffe, D. & Farrington, D.P. (2006). Acht items werden gespiegeld. Uit de uitgevoerde factoranalyse kwam naar voren dat de items laden op vier factoren met een totaal verklaarde variantie van 51.73 %. Uit de KMO and Bartlett's Test komt naar voren dat de factoranalyse betrouwbaar is ($\alpha = .900$). Deze vier factoren bevatten echter ook geen inhoudelijke logica. Er werd besloten alle twintig items onder één factor onder te brengen. Uit de betrouwbaarheidsanalyse bleek de schaal een goede betrouwbaarheid te hebben ($\alpha = .831$).

RESULTATEN

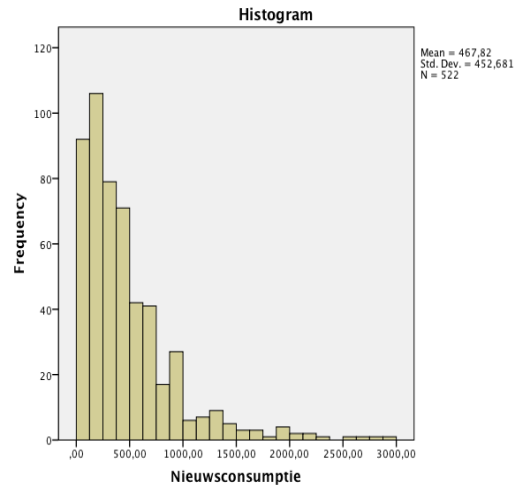
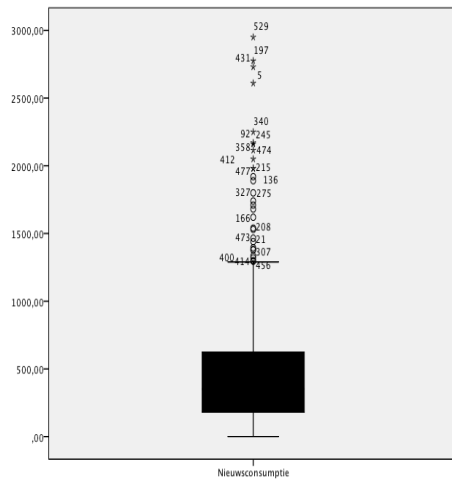
16.1 OV₁: Wat is het verband tussen nieuwsconsumptie en angst voor Islamitische Staat in Vlaanderen?

16.1.1 Angst voor Islamitische Staat

Er werd aan de respondenten gevraagd aan te geven hoe vaak zij zich afgelopen tijd angstig hebben gevoeld met betrekking tot Islamitische Staat. Gemiddeld gaf men aan zich zelden angstig ($M = 2.00$; $SD = .816$) te hebben gevoeld. 28.2 % is nooit angstig geweest voor de terreurorganisatie en iets meer dan de helft (51.2 %) is zelden angstig geweest voor Islamitische Staat. 17.2 % van de respondenten is regelmatig angstig geweest voor Islamitische Staat. Een klein aandeel van de respondenten (1.9 %) geeft aan zich vaak angstig te hebben gevoeld en een minderheid (1.5 %) rapporteert heel vaak angst voor IS te hebben ervaren.

16.1.2. Nieuwsconsumptie

Om de nieuwsconsumptie van de respondenten te achterhalen werd hen gevraagd hoeveel minuten ze per medium nieuws consumeren. Vervolgens werd dit getal vermenigvuldigd met het aantal dagen waarop ze nieuws consumeren. Op die manier wordt een beter overzicht verkregen op de nieuwsconsumptie in een week tijd, uitgedrukt in het aantal minuten. Wanneer naar de onderstaande boxplot en histogram wordt gekeken, is het duidelijk dat er een aantal *outliers* aanwezig zijn. Op basis van de *outlier labeling technique* (Hoaglin & Iglewicz, 1987) werden de onder -en bovengrens voor *outliers* bepaald. Dankzij de gehanteerde formule, $(Q3 + (2.2 * (Q3 - Q1)))$, werd de ondergrens - 358.25 en de bovengrens 1610.75 vastgesteld. Op deze manier werden 18 *outliers* gedetecteerd en verwijderd. Daarnaast waren er 7 *missing values* in de dataset aanwezig. Gemiddeld consumeert men 408.87 minuten nieuws per week.

16.1.3. Verband nieuwsconsumptie en angst voor Islamitische Staat

Uit een correlatie-analyse blijkt dat nieuwsconsumptie en angst voor Islamitische Staat niet significant lineair samenhangen ($r = .36$, $p > .05$). Er werd toch nagegaan of er een verschil bestaat tussen zware kijkers en lichte kijkers in de mate dat ze angst voor Islamitische Staat rapporteren. Volgens Gerbners studies (1969) behoren de zware nieuwsgebruikers tot de bovenste 33 % van de steekproef en de lichte nieuwsgebruikers behoren tot de onderste 33 % van de steekproef. Vervolgens werden beide groepen geanalyseerd in een onafhankelijke t-test. Uit deze analyse komt naar voren dat lichte nieuwsgebruikers ($M = 1.99$, $SD = .80$) en zware nieuwsgebruikers ($M = 1.94$, $SD = .81$) niet significant van mekaar verschillen, $t = .507$, $p = .612$.

16.2. OV_{1a}: Wat is het verband tussen nieuwsconsumptie en *fear of terrorism*?

16.2.1. *Fear of terrorisme*

Er werd de respondenten gevraagd hoe bezorgd ze waren dat ze zelf het slachtoffer van een terroristische aanslag zouden worden ($M = 2.99$, $SD = 2.37$). 73.2 % vertoont een lagere bezorgheid met betrekking tot het slachtoffer worden van een terroristische aanslag, terwijl de overige 26.8 % hiervoor een hogere bezorgdheid vertoont. Daarnaast werd de respondenten gevraagd hoe bezorgd ze zijn dat anderen in hun omgeving het slachtoffer van een terroristische aanslag zullen worden ($M = 3.00$, $SD = 2.56$). 63.5 %

vertoont een laag bezorgheidsniveau voor de slachtofferkans van anderen, de overige 36.5 % vertonen een hoger bezorgheidsniveau.

16.2.2. Verband nieuwsconsumptie en *fear of terrorism*

Nieuwsconsumptie hangt ook niet lineair samen met bezorgdheid om het slachtoffer te worden van een terroristische aanslag ($r = .04$, $p > .001$) en met de bezorgdheid dat anderen uit zijn/haar omgeving het slachtoffer zouden worden van een terroristische misdaad ($r = .03$, $p > .001$). De twee componenten van *fear of terrorism* vertonen onderling wel een sterke positieve samenhang ($r = .853$, $p = .000$). Er werd geen significant verschil gevonden tussen zware nieuwsgebruikers ($M = 3.12$, $SD = 2.25$) en lichte nieuwsgebruikers ($M = 2.83$, $SD = 2.24$), $t = -1.193$, $p = .234$. Het verschil tussen de gemiddelden van lichte nieuwsgebruikers ($M = 3.52$, $SD = 2.52$) en zware nieuwsgebruikers ($M = 3.78$, $SD = 2.52$) bij altruïstische bezorgdheid is ook niet significant, $t = -.952$, $p = .342$ (zie Tabel 1).

16.3. OV_{1b}: Wat is het verband tussen nieuwsconsumptie en iemands slachtoffer kansinschatting?

16.3.1. Kansinschatting om slachtoffer te worden van een terroristische aanslag

Respondenten geven gemiddeld aan een eerder kleine kans te hebben ($M = 1.77$, $SD = .79$) om het slachtoffer van een terroristische aanslag te worden. 38 % geeft deze kans inschatting aan. 43.1 % van de steekproef geeft aan te denken dat ze een heel kleine kans hebben om het slachtoffer te worden van een terroristische misdaad. 17.6 % van de respondenten maakt de inschatting dat ze een gemiddelde kans hebben om het slachtoffer van een terroristische aanslag te worden. Een minderheid van de respondenten (1.1 %) denkt een eerder grote kans te hebben om het slachtoffer van een terroristische aanslag te worden en slechts één persoon (.2 %) denkt een heel grote kans te hebben.

16.3.2. Verband nieuwsconsumptie en kansinschatting om slachtoffer te worden van een terroristische aanslag

Uit een correlatieanalyse blijkt dat nieuwsconsumptie niet samenhangt met de kansinschatting om slachtoffer te worden van een terroristische aanslag ($r = .001$, $p = .979$). Vervolgens werd een vergelijking gemaakt voor het inschatten van de kans dat men het slachtoffer wordt van een terroristische aanslag tussen lichte nieuwsgebruikers ($M = 2.12$, $SD = .80$) en zware nieuwsgebruikers ($M = 2.17$, $SD = .78$). Dit verschil was niet significant, $t = -.498$, $p = .619$.

Tabel 1: Gemiddelden, standaarddeviaties en t-testen naar nieuwsconsumptie voor angst voor IS, *fear of terrorism* (directe bezorgdheid en altruïstische bezorgdheid) en slachtoffer kansinschatting

		M	SD	T-waarden
Angst voor IS	Lichte kijkers	1.99	.80	.507*
	Zware kijkers	1.94	.80	
<i>Fear of terrorism:</i> directe bezorgdheid	Lichte kijkers	2.83	2.24	-1.193*
	Zware kijkers	3.12	2.25	
<i>Fear of terrorism:</i> altruïstische bezorgdheid	Lichte kijkers	3.52	2.52	-.952*
	Zware kijkers	3.78	2.52	
Slachtoffer kansinschatting	Lichte kijkers	2.12	.80	-.498*
	Zware kijkers	2.17	.78	

* $p > .05$

17.1. OV₂: Bestaat er een verband tussen de kansinschatting om slachtoffer te worden van een terroristische aanslag en angst voor Islamitische Staat?

Uit een correlatieanalyse komt naar voren dat angst voor de terreurorganisatie en de kans die men inschat om het slachtoffer te worden van een aanslag positief met elkaar in verband staan ($r = .40$, $p = .000$).

Na het uitvoeren van een enkelvoudige regressieanalyse wordt duidelijk dat 5.8 % van de afhankelijke variabele wordt verklaard door iemands kansinschatting om het slachtoffer te worden van een terroristische aanslag, $F(1,527) = 32.232$, $p = .000$. Het inschatten van zijn / haar slachtofferkans is een significante voorspeller van angst voor Islamitische Staat ($\beta = .240$, $t = 5.677$, $p = .000$). Hoe hoger men de kans om het slachtoffer te worden van een terroristische aanslag inschat, hoe meer angst men vertoont.

Tabel 2: Enkelvoudige regressieanalyse van slachtoffer kansinschatting op angst voor IS

	Beta
Angst voor IS	
Slachtoffer kansinschatting	.240**

Verklaarde variantie (R^2) = .058

$F = 32.232^{**}$

$Df = 1,527$

** $p < .05$

17.2. OV_{2a}: Bestaat er een verband tussen de kansinschatting om slachtoffer te worden van een terroristische aanslag en *fear of terrorism*?

Uit een correlatieanalyse blijkt dat directe bezorgdheid sterk positief samenhangt met de kansinschatting om het slachtoffer van een terroristische aanslag te worden ($r = .62$, $p = .000$).

Vervolgens werd een enkelvoudige regressieanalyse uitgevoerd en daaruit kwam naar voren dat deze kansinschatting 9.7 % van de directe bezorgdheid verklaart, $F(1,527) = 56.533$, $p = .000$. Iemands kansinschatting om het slachtoffer te worden van een terroristische aanslag is een significante voorspeller van directe bezorgdheid voor een terroristische aanslag ($\beta = .311$, $t = 7.519$, $p = .000$). Net zoals de directe bezorgdheidcomponent van *fear of terrorism*, is de indirecte bezorgdheidcomponent ook positief samenhangend met deze kansinschatting ($r = .62$, $p = .000$). Iemands kansinschatting verklaart bovendien 8 % van deze vorm van bezorgdheid, $F(1,527) = 46.010$, $p = .000$. De kansinschatting om het slachtoffer te worden van een terroristische aanslag is een significante voorspeller van indirecte bezorgdheid voor een aanslag ($\beta = .283$, $t = 6.783$, $p = .000$).

Hoe hoger men de kans inschat om het slachtoffer te worden van een terroristische aanslag, hoe meer bezorgd men is het slachtoffer van zo'n aanslag te worden en hoe bezorgder men is dat iemand uit zijn / haar omgeving het slachtoffer hiervan wordt.

Tabel 3: Enkelvoudige regressieanalyse van slachtoffer kansinschatting op *fear of terrorism* (directe bezorgdheid)

	Beta
<i>Fear of terrorism</i> : directe bezorgdheid	
Slachtoffer kansinschatting	.311**

** $p < .05$

Tabel 4: Enkelvoudige regressieanalyse van slachtoffer kansinschatting op *fear of terrorism* (altruïstische bezorgdheid)

	Beta
<i>Fear of terrorism</i> : altruïstische bezorgdheid	
Slachtoffer kansinschatting	.283**

** $p < .05$

18.1. H₁: Vrouwen rapporteren meer angst voor Islamitische Staat dan mannen.

Om na te gaan of er een verschil bestaat tussen mannen en vrouwen in angst voor Islamitische Staat werd een onafhankelijke t-test uitgevoerd.

Er werd gekeken naar het verschil in gerapporteerde angst tussen mannen en vrouwen. Uit de resultaten kan afgeleid worden dat mannen ($M = 1.54$, $SD = .64$) verschillen van vrouwen ($M = 2.16$, $SD = .82$) in verband met angst voor Islamitische Staat. Mannen geven dus gemiddeld aan zich nooit angstig te hebben gevoeld voor de terreurorganisatie, vrouwen voelden zich gemiddeld zelden angstig voor Islamitische Staat. Het verschil dat tussen de gemiddelden werd gevonden is bovendien significant, $t(527) = -8.42$, $p = .000$ (zie Tabel 5). H_{1a} werd dus bevestigd.

18.2. H_{1a}: Vrouwen rapporteren meer *fear of terrorism* dan mannen.

Vervolgens werd het verschil voor *fear of terrorism* tussen mannen en vrouwen nagegaan.

Uit de onafhankelijke t-test komt naar voren dat zowel mannen ($M = 2.06$, $SD = 1.85$) als vrouwen ($M = 3.39$, $SD = 2.45$) gemiddeld een lage bezorgdheid vertonen om zelf het slachtoffer van een terroristische aanslag te worden. Het verschil tussen beide gemiddelden is significant, $t(383.87) = -6.82$, $p = .000$ (zie Tabel 7). Er werd ook berekend of er een verschil bestaat tussen mannen en vrouwen in verband met altruïstische bezorgdheid over terrorisme. Mannen ($M = 2.64$, $SD = 2.22$) rapporteren een lagere bezorgdheid voor anderen dan vrouwen ($M = 4.01$, $SD = 2.59$). De t-test wijst uit dat het verschil tussen deze gemiddelden significant is, $t(340,04) = -6.10$, $p = .000$ (zie Tabel 5). H_{1a} werd dus bevestigd.

18.3. H_{1b}: Vrouwen schatten de kans om het slachtoffer van een terroristische aanslag te worden hoger in dan mannen

Er werd ook het verschil tussen mannen en vrouwen nagegaan voor de slachtofferkans inschatting. Dit gebeurde opnieuw aan de hand van een onafhankelijke t-test. Zowel mannen ($M = 1.52$, $SD = .70$) als vrouwen ($M = 1.88$, $SD = .80$) geven aan een eerder kleine kans te hebben om het slachtoffer te worden van een terroristische aanslag. De t-test wijst uit dat het verschil tussen deze gemiddelden significant is, $t(527) = -4.87$, $p = .000$ (zie Tabel 5). H_{1b} werd bevestigd.

Tabel 5: Gemiddelden, standaarddeviaties en t-testen naar geslacht voor angst voor IS, *fear of terrorism* (directe bezorgdheid en altruïstische bezorgdheid) en slachtoffer kansinschatting

		M	SD	T-waarden
Angst voor IS	Man	1.54	.64	- 8.42 **
	Vrouw	2.16	.82	
<i>Fear of terrorism:</i> directe bezorgdheid	Man	2.06	1.85	-6.82 **
	Vrouw	3.39	2.45	
<i>Fear of terrorism:</i> Altruïstische bezorgdheid	Man	2.65	2.22	-6.10 **
	Vrouw	4.01	2.59	
Slachtoffer kansinschatting	Man	1.52	.70	-4.87**
	Vrouw	1.88	.80	

* p > .05 ** p < .05

19.1. H₂: Lager opgeleiden rapporteren meer angst voor Islamitische Staat dan hoger opgeleiden.

Net zoals bij de variabele geslacht, werd voor de variabele opleiding een onafhankelijke t-test uitgevoerd. In de analyses werd een *cut point* bepaald om twee groepen te kunnen maken. Onder laagopgeleiden vallen de waarden: geen diploma, lageronderwijs en een middelbaaronderwijs. Onder hoogopgeleiden verstaat deze masterproef personen met een hogeschoolopleiding en een universitaire opleiding.

Er wordt gekeken naar het verschil in gerapporteerde angst door lager opgeleiden en hoger opgeleiden. Personen met een hoger opleidingsniveau ($M = 1.98$, $SD = .75$) geven aan zich zelden angstig te hebben gevoeld. Hetzelfde geldt voor lageropgeleiden ($M = 1.91$, $SD = .94$). De resultaten van deze onafhankelijke t-test blijken niet significant te zijn, $t(527) = .73$, $p = .464$ (zie Tabel 6). H₂ werd weerlegd.

19.2. H_{2a}: Lager opgeleiden rapporteren meer *fear of terrorism* dan hoger opgeleiden

Lager opgeleiden ($M = 3.11$, $SD = 2.80$) hebben een eerder laag bezorgdheidsniveau om zelf slachtoffer te worden van een terroristische aanslag. Hetzelfde geldt voor hogeropgeleiden ($M = 2.97$, $SD = 2.29$). Het verschil tussen de gemiddelden is niet significant, $t(97.14) = -.43$, $p = .669$ (zie Tabel 4). Ook voor de variabele altruïstische bezorgdheid voor een terroristische aanslag werden geen significante verschillen tussen beide groepen ($M = 3.71$, $SD = 2.98$; $M = 3.58$, $SD = 2.48$) gevonden, $t(97.94) = -.35$, $p = .727$ (zie Tabel 6).

19.3. H_{2b}: Lager opgeleiden rapporteren hogere kansen om het slachtoffer van een terroristische aanslag te worden dan hoger opgeleiden

Lager opgeleiden ($M = 1.85$, $SD = .85$) en hoger opgeleiden ($M = 1.76$, $SD = .78$) verschillen niet significant in hun kansinschatting om het slachtoffer van een terroristische aanslag te worden, $t = -.92$, $p = .359$.

Tabel 6: Gemiddelden, standaarddeviaties en t-testen naar opleidingsniveau voor angst voor IS, *fear of terrorism* (directe bezorgdheid en altruïstische bezorgdheid) en slachtoffer kansinschatting

		M	SD	T-waarden
Angst voor IS	Laagopgeleiden	1.91	.94	.73 *
	Hoogopgeleiden	1.98	.79	
<i>Fear of terrorism:</i> directe bezorgdheid	Laagopgeleiden	3.11	2.80	-.43 *
	Hoogopgeleiden	2.97	2.29	
<i>Fear of terrorism:</i> Altruïstische bezorgdheid	Laagopgeleiden	3.71	2.98	-.35 *
	Hoogopgeleiden	3.58	2.48	
Slachtoffer kansinschatting	Laagopgeleiden	1.85	.85	-.918*
	Hoogopgeleiden	1.76	.78	

* $p > .05$

20.1. H₃: Mensen die veel blootgesteld worden aan nieuws over Islamitische Staat ervaren meer angst.

20.1.1. Blootstelling aan berichtgeving over Islamitische Staat

In de vragenlijst werd nagegaan hoe vaak respondenten werden blootgesteld aan nieuws over Islamitische Staat. Gemiddeld genomen gaf men aan vaak in contact te komen met berichtgeving over de terreurorganisatie ($M = 4.65$, $SD = 1.08$), nl. 31.2 % van de steekproef geeft dit aan. 30.4 % geeft aan regelmatig met nieuws over Islamitische Staat in contact te komen, 25.5 % stelt zelfs heel vaak nieuwsberichtgeving over de terreurorganisatie in zijn omgeving waar te nemen. 9.6 % van de respondenten komt soms in contact met nieuws over Islamitische Staat, 2.5 % neemt hierover zelden nieuws waar en .8 % komt nooit in contact met nieuwsberichtgeving over Islamitische Staat.

20.1.2. Conversaties over Islamitische Staat

Respondenten (39.7 % van de steekproef) geven gemiddeld aan dat Islamitische Staat soms het gespreksonderwerp met anderen is ($M = 3.32$, $SD = 1.05$). 17.2 % van de steekproef stelt dat de terreurgroep zelden voorkomt in dagelijkse conversaties en 3 % zegt nooit over Islamitische Staat te praten met anderen. 28.5 % van de respondenten geeft te kennen dat Islamitische Staat regelmatig aan bod komt in conversaties met anderen. 8.3 % ziet de terreurorganisatie vaak terugkomen in gesprekken en 3.2 % stelt zelfs heel vaak over Islamitische Staat te praten met anderen.

20.1.3. Verband blootstelling aan berichtgeving Islamitische Staat en angst voor Islamitische Staat

Er werd een correlatieanalyse uitgevoerd tussen angst voor Islamitische Staat, blootstelling aan nieuws over Islamitische Staat en Islamitische Staat als gespreksonderwerp. Nieuwsconsumptie bleek eerder niet samen te hangen met angst voor Islamitische Staat, maar werd mee opgenomen in de correlatieanalyse om de samenhang met de andere variabelen na te gaan. Deze zal in verdere analyses gebruikt worden.

Uit de analyse blijkt dat blootstelling aan berichtgeving over Islamitische Staat positief samenhangt met angst voor de terreurorganisatie ($r = .14$, $p = .002$). Hetzelfde geldt voor conversaties over Islamitische Staat ($r = .25$, $p = .000$).

Vervolgens werd een meervoudige regressieanalyse uitgevoerd met blootstelling aan nieuws over Islamitische Staat en conversaties over deze terreurorganisatie als onafhankelijke variabelen en angst voor Islamitische Staat als afhankelijke variabele. Uit de analyse blijkt dat het model 6.1% van de afhankelijke variabele verklaart, $F(2,526) = 17.035$, $p = .000$. Wanneer wordt gekeken naar de individuele bijdrage per onafhankelijke variabele, blijkt dat enkel conversaties over Islamitische Staat een significante voorspeller is ($\beta = .238$, $t = 4.843$, $p = .000$). Hoe meer men over Islamitische Staat praat met anderen, hoe meer angst men voor deze terreurorganisatie voelt. De blootstelling aan berichtgeving over Islamitische Staat is geen significante voorspeller ($\beta = .016$, $t = .333$, $p = .739$). H_3 wordt deels bevestigd.

Tabel 7: Bivariate Pearson's Correlations tussen angst voor IS, blootstelling aan berichtgeving over IS, conversaties over IS en nieuwsconsumptie

	1	2	3	4
1 Angst voor IS				
2 Blootstelling aan berichtgeving over IS	.138**			
3 Conversaties over IS	.246**	.510**		
4 Nieuwsconsumptie	-.046*	.241**	.122**	

* $p > .05$ ** $p < .05$

Tabel 8: Meervoudige regressieanalyse van blootstelling aan berichtgeving over IS en conversaties over IS op angst voor IS

	Beta	R Change	Adjusted R Square
Angst voor IS			
Blootstelling aan berichtgeving over IS	.016*	.019**	.017**
Conversaties over IS	.238**	.042**	.057**

Verklaarde variantie (R^2) = .061

F = 10.180**

Df = 2,527

* p > .05 ** p < .05

21.2. H_{3a}: Mensen die veel worden blootgesteld aan nieuws over Islamitische Staat rapporteren meer *fear of terrorism*

Uit een correlatieanalyse komt naar voren dat, net zoals bij angst voor Islamitische Staat, blootstelling aan berichtgeving over de terreurgroep ($r = .119$, $p = .006$; $r = .144$, $p = .001$) en conversaties hierover ($r = .217$, $p = .000$; $r = .209$, $p = .000$) een significant positief verband vertonen met de twee componenten van *fear of terrorism* (zie Tabel 9).

Vervolgens werd een meervoudige regressieanalyse uitgevoerd met blootstelling aan berichtgeving over Islamitische Staat en conversaties hierover als onafhankelijke variabelen en directe bezorgdheid als afhankelijke variabele. Het model verklaart 4.7 % van deze afhankelijke variabele, $F(2,526) = 13.067$, $p = .000$. Verder blijkt echter dat blootstelling aan berichtgeving over Islamitische Staat geen significante voorspeller is van directe bezorgdheid omtrent de terroristische aanslagen ($\beta = .011$, $t = .219$, $p = .827$). Conversaties over de terreurorganisatie voeren is wel een significante voorspeller van directe bezorgdheid voor terroristische misdaden ($\beta = .212$, $t = 4.282$, $p = .000$). Hoe meer Islamitische Staat aan bod komt in gesprekken met anderen, des te hogere

bezorgdheidsniveaus men vertoont om het slachtoffer te worden van een terroristische aanslag.

Een gelijkaardige meervoudige regressieanalyse werd uitgevoerd met altruïstische bezorgdheid als afhankelijke variabele. Het model, met blootstelling aan berichtgeving over Islamitische Staat en conversaties daarover als onafhankelijke variabelen, verklaart 4.6 % van de afhankelijke variabele, $F(2,526) = 12.593$, $p = .000$. Net zoals bij de eerste component van *fear of terrorism* is blootstelling aan berichtgeving over Islamitische Staat geen significante voorspeller ($\beta = .050$, $t = 1.012$, $p = .312$). De conversatie die men voert over Islamitische Staat vormt wel een significante voorspeller van altruïstische bezorgdheid ($\beta = .184$, $t = 3.713$, $p = .000$). Hoe meer Islamitische Staat het onderwerp is van gesprekken met anderen, des te hogere bezorgdheidsniveaus men ervaart voor anderen om het slachtoffer van een terroristische aanslag te worden. H_{3a} wordt deels bevestigd.

Tabel 9: Bivariate Pearson's Correlations tussen *fear of terrorism* (directe bezorgdheid en altruïstische bezorgdheid voor terrorisme), blootstelling aan berichtgeving over IS, conversaties over IS en nieuwsconsumptie

	1	2	3	4	5
1 <i>Fear of terrorism</i> : directe bezorgdheid					
2 <i>Fear of terrorism</i> : altruïstische bezorgdheid	.853**				
3 Blootstelling aan berichtgeving over IS	.119**	.144**			
4 Conversaties over IS	.217**	.209**	.510**		
5 Nieuwsconsumptie	.038*	.034*	.241**	.122**	

* $p > .05$ ** $p < .05$

Tabel 10: Meervoudige regressieanalyse van blootstelling aan berichtgeving over IS en conversaties over IS op *fear of terrorism* (directe bezorgdheid)

	Beta	R Change	Adjusted R Square
<i>Fear of terrorism</i> (directe bezorgdheid)			
Blootstelling aan berichtgeving over IS	.011*	.014	.012
Conversaties over IS	.212**	.033	.044
Verklaarde variantie (R^2) = .047			
F = 13.067**			
Df = 2,526			
* p > .05 ** p < .05			

Tabel 11: Meervoudige regressieanalyse van blootstelling aan berichtgeving over IS en conversaties over IS op *fear of terrorism* (altruïstische bezorgdheid)

	Beta	R Change	Adjusted R Square
<i>Fear of terrorism</i> (altruïstische bezorgdheid)			
Blootstelling aan berichtgeving over IS	.050*	.021	.019
Conversaties over IS	.184**	.025	.042
Verklaarde variantie (R^2) = .046			
F = 12.593**			
Df = 2,526			
* p > .05 ** p < .05			

22. OV₃: Vormen nieuwsconsumptie en blootstelling aan berichtgeving over Islamitische Staat een verklarende variabele voor conversaties over Islamitische Staat?

Uit eerdere analyses werd duidelijk dat nieuwsconsumptie, blootstelling aan berichtgeving over Islamitische Staat en conversaties over de terreurgroep positief samenhangen (zie Tabel 12).

Na het uitvoeren van een meervoudige regressieanalyse bleek dat een model met berichtgeving over Islamitische Staat en nieuwsconsumptie als onafhankelijke variabelen, 27.3 % van conversaties over de terreurgroep verklaart, $F(2,501) = 93.866$, $p = .000$. De individuele bijdrage van de nieuwsconsumptie in het algemeen is eerder gering en bovendien vormt deze variabele geen significante voorspeller ($\beta = -.004$, $t = -.107$, $p = .915$). Blootstelling aan berichtgeving over Islamitische Staat daarentegen is wel een significante voorspeller voor conversaties over de terreurgroep ($\beta = .523$, $t = 13.324$, $p = .000$). Personen die veel worden blootgesteld aan berichten over Islamitische Staat, praten in het dagelijkse leven ook meer over de terreurorganisatie. Nieuwsberichtgeving fungeert dus als een soort tussenstap voor de effecten die optreden.

Tabel 12: Meervoudige regressieanalyse van nieuwsconsumptie en blootstelling aan berichtgeving over IS op conversaties over IS

	Beta	R Change	Adjusted R Square
Conversaties over IS			
Nieuwsconsumptie	-.004*	.000	.270
Blootstelling aan berichtgeving over IS	.523**	.273	.271

Verklaarde variantie (R^2) = .273

$F = 93.866^{**}$

$Df = 2,501$

* $p > .05$ ** $p < .05$

23.1. H₄: Mensen die veel aandacht schenken aan het nieuws over Islamitische Staat, ervaren meer angst.

23.1.1. Aandacht voor berichtgeving over Islamitische Staat

Om te achterhalen hoeveel aandacht men besteed aan de materie over de terreurgroep werden twee items in de vragenlijst opgenomen. Ten eerste werd aan de respondenten gevraagd sinds wanneer ze het nieuws over Islamitische Staat volgen. Gemiddeld gaf men aan dit sinds enkele maanden te doen ($M = 4.06$, $SD = .925$). Dit is een grote meerderheid van de steekproef, nl. 61.6 %. 28.2 % van de respondenten geeft aan het nieuws over Islamitische Staat sinds de oprichting van de terreurorganisatie te volgen. 4.2 % volgt het terreurnieuws sinds enkele weken, slechts .2 % volgt het terreur gerelateerd nieuws sinds enkele dagen en 5.9 % volgt nieuwsberichtgeving over Islamitische Staat helemaal niet.

Vervolgens werd de respondenten gevraagd hoe hun houding was tegenover terrorisme gerelateerde nieuwsverhalen. Een grote meerderheid van de respondenten (71.9 %) besteedt een beetje aandacht aan deze nieuwsverhalen, terwijl 24.2 % te kennen geeft het nieuws hierover op de voet te volgen. 3.8 % van de steekproef mijdt terrorisme gerelateerde verhalen.

23.1.2. Verband aandacht voor nieuws over Islamitische Staat en angst voor Islamitische Staat

Aan de hand van een correlatieanalyse werd deze hypothese nagegaan. Er werd geen significant verband gevonden tussen zowel aandacht ($r = .08^*$, $p = .062$) als de aandachtperiode ($r = .082$, $p = .058$) en angst voor Islamitische Staat (zie tabel).

23.2. H_{4a}: Mensen die veel aandacht schenken aan het nieuws over Islamitische Staat, ervaren meer *fear of terrorism*.

Na een correlatieanalyse bleek er ook voor beide componenten van *fear of terrorism* geen significant verband te zijn met de aandacht en de aandachtperiode (zie Tabel 13). Er werd enkel een positief verband gevonden tussen aandacht voor Islamitische Staat en de aandachtperiode voor deze materie ($r = .32, p = .000$) (zie Tabel 13).

Tabel 13: Bivariate Pearson's Correlations tussen angst voor IS, aandachtperiode voor berichtgeving over IS, aandacht voor berichtgeving over IS, *fear of terrorism* (directe bezorgdheid en altruïstische bezorgdheid)

	1	2	3	4	5
1 Angst voor IS					
2 Aandachtperiode voor berichtgeving over IS	.082*				
3 Aandacht voor berichtgeving over IS	.082*	.315**			
4 <i>Fear of terrorism</i> (directe bezorgdheid)	.504**	.028*	.059*		
5 <i>Fear of terrorism</i> (altruïstische bezorgdheid)	.486**	.029*	.065*	.853**	

* $p > .05$ ** $p < .05$

24. H₅: *Sensation seekers* kijken naar executiefilmpjes

24.1. Blootstelling executiefilmpjes

In de vragenlijst werd aan de respondenten ($M = 2.48$, $SD = .73$) gevraagd of ze blootgesteld waren aan de executiefilmpjes. De meerderheid van de respondenten (62 %) geeft aan niet naar de executiefilmpjes te hebben gekeken. De overige 38 % bekeken deze filmpjes wel. 24.2 % van deze respondenten bekeken één keer zo'n filmpje, terwijl 13.8 % meerdere executiefilmpjes bekeken.

24.2. Leeftijd en blootstelling aan executiefilmpjes

Uit een enkelvoudige regressieanalyse bleek leeftijd een voorspellende variabele te zijn voor het bekijken van executiefilmpjes ($\beta = -.148$, $t = -3.437$, $p = .001$). Hoe jonger men is hoe meer men naar deze executiefilmpjes heeft gekeken.

24.3. *Sensation seeking*

Op basis van items die peilden naar uitdagende activiteiten, werd nagegaan hoe hoog respondenten scoorden op de variabele *sensation seeking*. Gemiddeld scoorde men laag op de schaal ($M = 2.38$, $SD = .55$). 86.4 % kan beoordeeld worden als een *niet-sensation seeker*, de overige 13.6 % scoorde hoger en worden als *sensation seeker* gezien.

24.4. *Sensation seeking* en het bekijken van executiefilmpjes

Uit een correlatieanalyse blijkt dat er een positief verband bestaat tussen *sensation seeking* en het bekijken van executiefilmpjes ($r = .16$, $p = .000$).

Uit een enkelvoudige regressieanalyse komt naar voren dat het model, met enkel *sensation seeking* als verklarende variabele, een goede voorspeller van het bekijken van executiefilmpjes is, $F(1,527) = 13.206$, $p = .000$. Het model verklaart 2.4 % van de variabele "angst voor Islamitische Staat". Daarnaast is *sensation seeking* volgens de analyse een significante voorspeller ($\beta = .156$, $t = 3.634$, $p = .000$). *Sensation seekers* zijn dus meer geneigd om executiefilmpjes te bekijken.

Vervolgens werd nog een onafhankelijke t-test uitgevoerd om het verschil tussen *sensation seekers* en *niet-sensation seekers* na te gaan. *Sensation seekers* ($M = .44$, $SD = .50$) en *niet-sensation seekers* ($M = .37$, $SD = .48$) verschillen niet significant van elkaar.

in het bekijken van executiefilmpjes, $t = 1.212$, $p = .226$. Er werden dus geen eenduidige resultaten gevonden voor H_5 .

Tabel 14: Enkelvoudige regressieanalyse van *sensation seeking* op het bekijken van executiefilmpjes

	Beta	R Change	Adjusted R Square
Het bekijken van executiefilmpjes			
Sensation seeking	.156**	.024	.023
Verklaarde variantie (R^2) = .024			
F = 13.206			
Df = 1,527			
** $p < .05$			

Tabel 15: Gemiddelden, standaarddeviaties, t-testen naar *sensation seeking* voor het bekijken van executiefilmpjes

	M	SD	T-waarde
Het bekijken van executiefilmpjes			
Niet-sensation seekers	.37	.48	
Sensation seekers	.44	.50	1.212*
* $p > .05$			

25.1. H₆: *Sensation seekers* zijn minder angstig voor Islamitische Staat dan *niet-sensation seekers*

Uit een onafhankelijke t-test komt naar voren dat zowel *sensation seekers* (M = 1.81, SD = .76) als *niet-sensation seekers* (M = 2.00, SD = .82) zich zelden angstig hebben gevoeld voor Islamitische Staat. Het kleine verschil in gemiddelden is niet significant, $t = -1.884$, $p = .060$. H₆ werd dus weerlegd.

25.2. H_{6a}: *Sensation seekers* vertonen minder *fear of terrorism* dan *niet-sensation seekers*

Dezelfde analyse werd uitgevoerd met als afhankelijke variabelen de twee componenten van *fear of terrorism*. *Sensation seekers* (M = 3.11, SD = 2.54) rapporteren minder altruïstische bezorgdheid dan *niet-sensation seekers* (M = 3.68, SD = 2.56). Dit verschil was niet significant, $t = -1.76$, $p = .079$. Er werd ook nagegaan of er een significant verschil bestaat in verband met directe bezorgdheid. *Sensation seekers* (M = 2.44, SD = 2.08) geven aan een lager bezorgdheidsniveau te hebben dan *niet-sensation seekers* (M = 3.08, SD = 2.40). Bovendien wees de onafhankelijke t-test uit dat het gaat om een significant verschil tussen beide gemiddelden, $t = -2.12$, $p = .034$. H_{6a} werd slechts voor een deel bevestigd.

Tabel 16: Gemiddelden, standaarddeviaties, t-testen naar *sensation seeking* voor angst voor IS en *fear of terrorism* (directe bezorgdheid en indirecte bezorgdheid)

		M	SD	T-waarden
Angst voor IS	<i>Sensation seekers</i>	1.81	.76	-1.88 *
	Niet - <i>sensation seekers</i>	2.00	.82	
<i>Fear of terrorism:</i> directe bezorgdheid	<i>Sensation seekers</i>	2.44	2.08	-2.12 **
	Niet - <i>sensation seekers</i>	3.08	2.40	
<i>Fear of terrorism:</i> altruïstische bezorgdheid	<i>Sensation seekers</i>	3.11	2.54	-1.76 *
	<i>Niet-sensation seekers</i>	3.68	2.56	

* $p > .05$ ** $p < .05$

26. OV₄: Bestaat er een verband tussen *fear of crime* en *fear of terrorism*?

26.1. Fear of crime

19.8 % van de respondenten maakt zich helemaal geen zorgen om het slachtoffer te worden van een misdaad. De meerderheid van de respondenten (62.4 %) maakt zich een beetje zorgen om het slachtoffer te worden van een misdaad. 16.5 % maakt zich tamelijk wat zorgen hierover en een minderheid van de respondenten (1.4 %) maakt zich heel veel zorgen om het slachtoffer van misdaden te worden.

26.2. Verband *fear of crime* en *fear of terrorism*

Om na te gaan of er een verband bestaat tussen *fear of crime* en *fear of terrorism* werd een correlatieanalyse uitgevoerd tussen beide variabelen. *Fear of terrorism* bestaat uit twee aparte variabelen en deze werden bijgevolg ook apart behandeld in de analyse. Hieruit blijkt dat er een significant positieve samenhang bestaat tussen *fear of crime* en *fear of terrorism* voor zichzelf ($r = .523$, $p = .000$), als ook tussen *fear of crime* en de andere component van *fear of terrorism*, namelijk altruïstische angst ($r = .853$, $p = .000$).

Tabel 17: Bivariate Pearson's Correlations tussen *fear of crime* en *fear of terrorism* (directe bezorgdheid en altruïstische bezorgdheid)

	1	2	3
1 <i>Fear of crime</i>			
2 <i>Fear of terrorism</i> : directe bezorgdheid	.523 **		
3 <i>Fear of terrorism</i> : altruïstische bezorgdheid	.511**	.853**	

** $p < .05$

27.1. H₇: Mensen die ooit het slachtoffer van een terroristische aanslag zijn geweest, vertonen meer angst voor Islamitische Staat.

27.1.1. Victimisatie rond terrorisme

Er werd aan de respondenten gevraagd of ze zelf ooit het slachtoffer zijn geweest van een terroristische aanslag. Slechts .8 % heeft dit al één keer meegemaakt. Daarnaast werd aan de respondenten ook gevraagd of iemand uit hun omgeving ooit het slachtoffer is geweest van een terroristische misdaad. De meerderheid van de respondenten (95.7 %) heeft niemand in zijn omgeving die hier ervaring mee heeft. 3.8 % van de steekproef kent één iemand uit zijn omgeving die hier mee te maken heeft gehad en .8 % heeft verschillende keren meegemaakt dat iemand uit zijn/haar omgeving getroffen werd door een terroristische aanslag.

27.1.2. Verband directe victimisatie en angst voor Islamitische Staat

Er werd geen significante correlatie gevonden tussen directe victimisatie en angst voor Islamitische Staat ($r = -.003$, $p = .948$).

27.2. H_{7a}: Mensen die iemand kennen die ooit het slachtoffer van een terroristische aanslag zijn geweest, vertonen meer angst voor Islamitische Staat.

Er werd ook geen significant verband gevonden tussen indirecte victimisatie en angst voor Islamitische Staat ($r = .03$, $p = .465$).

28.1. H₈: Mensen die ooit het slachtoffer van een terroristische aanslag zijn geweest, vertonen meer *fear of terrorism*.

Uit een correlatieanalyse kwam naar voren dat directe victimisatie niet significant samenhangt met directe bezorgdheid ($r = -.02$, $p = .667$) en altruïstische bezorgdheid ($r = -.01$, $p = .452$).

28.2. H_{8a}: Mensen die iemand kennen die ooit het slachtoffer van een terroristische aanslag zijn geweest, vertonen meer *fear of terrorism*.

Na het uitvoeren van een indirecte victimisatie bleek ook niet verbonden te zijn met directe bezorgdheid ($r = .04$, $p = .411$) en altruïstische bezorgdheid ($r = .03$, $p = .452$).

29.1. OV₅: Wat is het verband tussen angst voor Islamitische Staat en kennis?

29.1. Kennisvragen

De vragenlijst bevatte vijf algemene kennisvragen om de kennis over Islamitische Staat van de respondent te meten. De eerste vraag ging na of respondenten weten wanneer Islamitische Staat is ontstaan onder zijn huidige benaming. De grote meerderheid van de respondenten beantwoordden de vraag juist (60.9 %), namelijk juni 2014. 23.1 % van de respondenten dacht dat de terreurorganisatie zijn ontstaan kende in januari 2010. 7.2 % beantwoordde de vraag met “juni 2008” en 5.9 % stelde dat de terreurgroep is ontstaan in januari 2003. 3 % van de respondenten beoogden dat Islamitische Staat was ontstaan in januari 2015. Dit laatste kan het resultaat zijn van de massale aandacht voor terrorisme door de aanslag op Charlie Hebdo in januari 2015.

Een tweede vraag peilde naar de kennis van de respondent over het land dat het meeste IS-strijders aan Syrië levert. Een meerderheid (37.4 %) beantwoordde deze vraag juist met het antwoord “Tunesië”. 35.9 % dacht dat Groot-Brittannië het meeste strijders leverde. 19.8 % zag België als oplossing voor de kennisvraag. Dit kan te maken hebben met de vele media-aandacht naar strijders die vertrokken uit Antwerpen en Vilvoorde. De

overige 6.8 % zag de Verenigde Staten als het land met de meeste Syriëstrijders. Niemand koos de antwoordoptie “Japan”.

De derde kennisvraag gaat na wat de respondenten weten over het gebied waar Islamitische Staat vooral actief is. De meerderheid van de respondenten (60.3 %) beantwoordde de vraag correct met “Syrië en Irak”. 17.80 % van de steekproef dacht dat het juiste antwoord “Syrië en Iran” was en 14.60 % verwachtte “Syrië en Afghanistan” als het juiste antwoord. Slechts 4.2 % dacht dat Islamitische Staat vooral actief is in Syrië en Turkije en 3.2 % beantwoordde de vraag met “Syrië en Egypte”.

Een vierde vraag peilde naar de kennis in verband met de executiefilmpjes. 84.3 % wist welke journalist het eerste slachtoffer was waarvan het filmpje de wereld rondging, nl. James Foley. 8.1 % dacht dat deze persoon David Haines was. De andere antwoordopties werden zelden gekozen: Steve Sotloff (2.5 %), Francis Crain (1.5 %) en Mark Hoffman (3.6 %).

De laatste kennisvraag heeft te maken met het doel dat Islamitische Staat voorop stelt. Bijna alle respondenten (91.3 %) beantwoordden de vraag met het correcte antwoord, nl. het stichten van een islamitisch kalifaat. Volgens 7.4 % wil Islamitische Staat vooral het Westen vernietigen. Kleine percentages van de steekproef zagen journalisten het zwijgen opleggen (.6 %), de wapenhandel in de wereld controleren (.4 %) en de wereldleiders ombrengen (.4 %) als hoofddoel van de terreurorganisatie. Over het algemeen beantwoordden respondenten gemiddeld ($M = 3.34$, $SD = 1.04$) drie van de vijf kennisvragen correct.

29.1.2. Verband kennis en angst voor Islamitische Staat

Uit een correlatieanalyse blijkt dat kennis over Islamitische Staat niet significant samenhangt met angst voor de terreurorganisatie ($r = -.01$, $p = .829$).

29.2. OV_{5a}: Wat is het verband tussen kennis over Islamitische Staat en *fear of terrorism*?

Om na te gaan of er een verband bestaat tussen kennis over Islamitische Staat en *fear of terrorism*, werd ook een correlatieanalyse uitgevoerd. In tegenstelling tot de voorgaande analyse bij OV₄, kwamen hier wel significante verbanden naar voren. Kennis over Islamitische Staat hangt zowel met de directe bezorgheidscomponent ($r = -.12$, $p = .007$)

als met de altruïstische bezorgheidscomponent ($r = -.10$, $p = .020$) significant negatief samen.

Vervolgens werd een enkelvoudige regressieanalyse uitgevoerd om na te gaan of kennis voor beide componenten een voorspellende variabele is. Dit model verklaart 1.4 % van de afhankelijke variabele directe bezorgdheid, $F(1,527) = 7.422$. Bovendien blijkt kennis een significante voorspeller van deze component van *fear of terrorism* te zijn, $\beta = -1.118$, $t = -2.724$, $p = .007$. Hetzelfde geldt voor altruïstische bezorgdheid. Kennis blijkt ook hier een significante voorspeller te zijn, $F(1,527) = 5.479$ ($\beta = -.101$, $t = -2.341$, $p = .020$). Personen met meer kennis over Islamitische Staat, vertonen dus minder *fear of terrorism*.

29.3. OV_{5b}: Wat is het verband tussen nieuwsconsumptie en kennis over Islamitische Staat?

Uit een correlatieanalyse blijkt dat nieuwsconsumptie en kennis over Islamitische Staat significant samenhangen ($r = .17$, $p = .000$). Vervolgens werd een enkelvoudige regressieanalyse uitgevoerd om na te gaan of nieuwsconsumptie een voorspellende variabele van deze kennis kan zijn. Nieuwsconsumptie verklaart 2.7 % van de kennis die men heeft over de terreurorganisatie, $F(1,502) = 14.193$, $p = .000$. Bovendien vormt nieuwsconsumptie een significante voorspeller van de kennis die men heeft over Islamitische Staat ($\beta = .166$, $t = 3.767$, $p = .000$). Hoe meer nieuws men consumeert, hoe meer kennis men heeft over de terreurorganisatie.

Tabel 18: Bivariate Pearson's Correlations tussen kennis over IS, angst voor IS en *fear of terrorism* (directe bezorgdheid en altruïstische bezorgdheid)

	1	2	3	4
1 Kennis over IS				
2 Angst voor IS	-.009*			
3 <i>Fear of terrorism</i> : directe bezorgdheid	-.118**	.504**		
4 <i>Fear of terrorism</i> : altruïstische bezorgdheid	-.101**	.853**	.486**	

* $p > .05$ ** $p < .05$

Tabel 19: Enkelvoudige regressieanalyse van kennis over IS op *fear of terrorism* (directe bezorgdheid)

	Beta	Adjusted R Square
<i>Fear of terrorism</i> : directe bezorgdheid		
Kennis over IS	-1.118**	.012

Verklaarde variantie (R^2) = .014

F = 7.422**

Df = 1,527

** $p < .05$

Tabel 20: Enkelvoudige regressieanalyse van kennis over IS op *fear of terrorism* (altruïstische bezorgdheid)

	Beta	Adjusted R Square
<i>Fear of terrorism:</i> altruïstische bezorgdheid		
Kennis over IS	-.101**	.008

Verklaarde variantie (R^2) = .010

F = 5.479

Df = 1,527

** p < .05

Tabel 21: Enkelvoudige regressieanalyse van nieuwsconsumptie op kennis over IS

	Beta	R Change	Adjusted R Square
Kennis over IS			
Nieuwsconsumptie	.166**	.027	.026

Verklaarde variantie (R^2) = .027

F = 14.193**

Df = 1,502

** p < .05

30.1. H₉: Mensen die angst rapporteren voor Islamitische Staat vertonen meer vermijdingsgedrag

30.1.1. Vermijdingsgedrag

Over het algemeen geven respondenten ($M = 1.53$, $SD = .53$) aan een laag vermijdingsniveau te ervaren. Daarnaast kan ook worden gekeken naar de individuele items. Bijna alle respondenten (97.2 %) geven aan het openbaar vervoer niet te vermijden binnen de huidige terreurdreiging. De meningen over een veranderde alertheid zijn meer verdeeld. De meerderheid (74.9 %) geeft aan niet alerter te zijn geworden. Daartegenover staat 25.2 % van de respondenten die zich wel alerter opstellen in het dagelijkse leven gezien de huidige situatie. Vervolgens werd gevraagd of men bepaalde steden zoals Brussel meer gaat ontwijken gezien de terreurproblematiek. 93.8 % stelt dat dit voor hen niet het geval is, terwijl een kleine 6.2 % toegeeft dergelijke steden te ontwijken. Wanneer deze vraag breder wordt opgevat als publieke plaatsen, dan blijkt dat bijna alle respondenten (98.1 %) niet akkoord gaan met deze stelling.

30.1.2. Verband vermijdingsgedrag en angst voor Islamitische Staat

Uit een correlatieanalyse komt naar voren dat er een positieve correlatie bestaat tussen vermijdingsgedrag en angst voor Islamitische Staat ($r = .397$, $p = .000$).

Uit een enkelvoudige regressieanalyse blijkt dat vermijdingsgedrag 15.7 % van de afhankelijke variabele verklaart, $F(1,527) = 98.335$. Bovendien is vermijdingsgedrag een significante voorspeller, $\beta = .397$, $t = 9.916$, $p = .000$. Mensen die angst voor Islamitische Staat rapporteren zullen meer vermijdingsgedrag vertonen. H₉ werd hierdoor bevestigd.

30.2. H_{9a}: Mensen die meer *fear of terrorism* ervaren, vertonen meer vermijdingsgedrag

Beide componenten van *fear of terrorism* werden onderworpen aan een correlatieanalyse samen met de variabele “vermijdingsgedrag”. Hieruit kwam een significant positief verband tussen het ontwijken van bepaalde zaken en directe bezorgdheid ($r = .480$, $p = .000$).

Na het uitvoeren van een enkelvoudige regressieanalyse, met directe bezorgdheid als onafhankelijke variabele werd duidelijk dat het model 23.1 % van de afhankelijke variabele vermijdingsgedrag verklaart, $F(1,527) = 158.073$. Bovendien bleek de onafhankelijke variabele een significante voorspeller te zijn, $\beta = .480$, $t = 12.573$, $p = .000$. Ook tussen altruïstische bezorgdheid en vermijdingsgedrag bestaat een positief verband ($r = .445$, $p = .000$). Wanneer een enkelvoudige regressieanalyse wordt uitgevoerd met altruïstische bezorgdheid als onafhankelijke variabele, dan blijkt dat het model 19.8 % van het vermijdingsgedrag verklaart, $F(1,527) = 129.998$, $p = .000$. Deze tweede component is net zoals de eerste een significante voorspeller van vermijdingsgedrag ($\beta = .445$, $t = 11.402$, $p = .000$). Respondenten die een hoger level van *fear of terrorism* vertonen, zullen meer vermijdingsgedrag uiten.

Tabel 22: Bivariate Pearson’s Correlations tussen angst voor IS, vermijdingsgedrag en *fear of terrorism* (directe bezorgdheid en altruïstische bezorgdheid)

	1	2	3	4
1 Angst voor IS				
2 Vermijdingsgedrag	.397**			
3 <i>Fear of terrorism</i> : directe bezorgdheid	-.118**	.480**		
4 <i>Fear of terrorism</i> : altruïstische bezorgdheid	-.101**	.445**	.853**	

** $p < .05$

Tabel 23: Enkelvoudige regressieanalyse van angst voor IS op vermijdingsgedrag

	Beta	Adjusted R Square
Vermijdingsgedrag		
Angst voor IS	.397**	.156
Verklaarde variantie (R^2) = .157		
F = 98.335**		
Df = 1,527		
** p < .05		

Tabel 24: Enkelvoudige regressieanalyse van *fear of terrorism* (directe bezorgdheid) op vermijdingsgedrag

	Beta	Adjusted R Square
Vermijdingsgedrag		
<i>Fear of terrorism:</i>		
directe bezorgdheid	.480**	.229
Verklaarde variantie (R^2) = .231		
F = 158.073**		
Df = 1,527		
** p < .05		

Tabel 25: Enkelvoudige regressieanalyse van *fear of terrorism* (altruïstische bezorgdheid) op vermijdingsgedrag

	Beta	R Change	Adjusted R Square
Vermijdingsgedrag			
<i>Fear of terrorism:</i>			
altruïstische bezorgdheid	.445**	.198	.196

Verklaarde variantie (R^2) = .198

F = 129.998**

Df = 1,527

** p < .05

31.1. OV₆: Hoe zien inwoners van Vlaanderen de rol van de media inzake de berichtgeving over Islamitische Staat?

Algemeen genomen blijkt uit de antwoorden dat iets meer dan de helft van de respondenten (53.5 %) vindt dat de media een redelijke job uitvoeren. 25.9 % van de steekproef stelt dat de media een goede job uitvoeren en 1.2 % kan onderverdeeld worden in de groep die vindt dat de media een heel goede job uitoefenen. 18.6 % van de respondenten vindt dat de media een minder goede job uitvoeren en een minderheid van .9 % vindt dat de media een slechte job uitvoeren. Wanneer de items apart werden bekeken komen de volgende resultaten naar voren. 79.4 % vindt dat het de taak is van de media om verslag uit te brengen over Islamitische Staat, 13.8 % is onbeslist en 6.8 % is van mening dat het niet de taak van de media is om verslag uit te brengen over de terreurorganisatie. Daarnaast werd de respondenten ook gevraagd of de ze vonden dat de media teveel aandacht aan Islamitische Staat besteden. De meningen zijn verdeeld: 35.8 % van de respondenten gaat akkoord met deze stelling, 32.6 % gaat niet akkoord met deze stelling en 31.6 % is noch niet akkoord, noch akkoord. Deze stelling werd ook op een andere manier opnieuw bevraagd, nl. de media geven Islamitische Staat niet meer aandacht dan nodig. 34.4 % van de respondenten is niet akkoord met deze stelling, 30.3 % is akkoord met de stelling en 35.3 % is onbeslist. Dit komt overeen met de vorige stelling. De vraag met betrekking tot angstvorming is eenduidiger. De meerderheid van

de respondenten (75.9 %) stelt dat media bijdragen aan angstvorming voor Islamitische Staat bij mensen, 8.9 % gaat hier niet mee akkoord en 15.2 % is onbeslist.

32.1. OV₇: Wat is het verband tussen empathie en angst voor Islamitische Staat?

32.1.1. Empathie

Gemiddeld geven de respondenten ($M = 3.63$, $SD = .39$) aan noch niet akkoord, noch akkoord te zijn met de items van de schaal die empathie meten. 31.2 % van de respondenten geeft dit gemiddeld aan. De meerderheid van de respondenten (66.8 %) gaat gemiddeld akkoord met de empathie-metingen, wat hen een hoger empathieniveau toekent. 1.8 % van de respondenten vertoont gemiddeld een hoog empathie niveau. Slechts .2 % heeft een lager empathieniveau.

32.1.2. Verband empathie en angst voor Islamitische Staat

Uit een correlatieanalyse komt naar voren dat het empathieniveau van een persoon positief samenhangt met de angst die men rapporteert voor Islamitische Staat ($r = .312$, $p = .000$). Vervolgens werd met een enkelvoudige regressieanalyse nagegaan of empathie een significante voorspeller van angst voor Islamitische Staat is. Het model verklaart 9.70 % van deze afhankelijke variabele, $F(1,495) = 53.258$, $p = .000$. Empathie is daarnaast ook een significante voorspeller van angst voor Islamitische Staat ($\beta = .312$, $t = 7.298$, $p = .000$). Hoe empathischer men is, hoe angstiger men is voor Islamitische Staat.

32.2. OV_{7a}: Wat is het verband tussen empathie en *fear of terrorism*?

Na het uitvoeren van een correlatieanalyse kwam naar voren dat er ook een significant positief verband werd gevonden tussen empathie en directe bezorgdheid ($r = .230$, $p = .000$), alsook tussen empathie en altruïstische bezorgdheid ($r = .234$, $p = .000$). Zowel de eerst besproken component ($\beta = .230$, $t = 5.249$, $p = .000$) als de tweede besproken component ($\beta = .234$, $t = 5.345$, $p = .000$) van *fear of terrorism* worden verklaard door empathie. Hoe empathischer men is, hoe meer *fear of terrorism* men zal rapporteren. Het model met empathie als onafhankelijke variabele verklaart directe bezorgdheid voor 5.3 % en altruïstische bezorgdheid voor 5.5 %.

Tabel 24: Bivariate Pearson's Correlations tussen angst voor IS, empathie en *fear of terrorism* (directe bezorgdheid en altruïstische bezorgdheid)

	1	2	3	4
1 Angst voor IS				
2 Empathie	.312**			
3 <i>Fear of terrorism</i> (directe bezorgdheid)	.504**	.230**		
4 <i>Fear of terrorism</i> (altruïstische bezorgdheid)	.486**	.234**	.853**	

** $p < .05$

Tabel 25: Enkelvoudige regressieanalyse van empathie op angst voor IS

	Beta	Adjusted R Square
Angst voor IS		
Empathie	.312**	.095
Verklaarde variantie (R^2) = .097		
F = 53.258**		
Df = 1,495		
** p < .05		

Tabel 26: Enkelvoudige regressieanalyse van empathie op *fear of terrorism* (directe bezorgdheid)

	Beta	Adjusted R Square
<i>Fear of terrorism:</i> directe bezorgdheid		
Empathie	.230**	.051
Verklaarde variantie (R^2) = .053		
F = 27.555**		
Df = 1,495		
** p < .05		

Tabel 27: Enkelvoudige regressieanalyse van empathie op *fear of terrorism* (altruïstische bezorgdheid)

	Beta	Adjusted R Square
<i>Fear of terrorism:</i> altruïstische bezorgdheid		
Empathie	.234**	.053
Verklaarde variantie (R^2) = .055		
F = 28.571**		
Df = 1,495		
** p < .05		

33.1. OV_g: Wat is het verband tussen *need for cognition* en angst voor Islamitische Staat?

33.1.1. *Need for cognition*

Om na te gaan hoeveel plezier men heeft in nadenken werden 15 stellingen aan de respondent voorgelegd. 5.3 % van de respondenten gaat niet akkoord met deze stellingen, wat duidt op een lage *need for cognition*. 51.6 % van de respondenten is gemiddeld noch niet akkoord, noch akkoord met de *need for cognition* items. 42.3 % van de respondenten stelt gemiddeld akkoord te zijn met de stellingen, wat duidt op een hoger *need for cognition*-level. Een minderheid (.8 %) ging gemiddeld helemaal akkoord met de gegeven stellingen, wat duidt op een hoog niveau van *need for cognition*.

33.1.2. Verband *need for cognition* en angst voor Islamitische Staat

Uit een correlatieanalyse kwam naar voren dat er geen significant verband bestaat tussen *need for cognition* en angst voor Islamitische Staat ($r = -.09$, $p = .052$).

33.2. OV_{8a}: Wat is het verband tussen *need for cognition* en *fear of terrorism*?

Uit de correlatieanalyse blijkt dat zowel directe bezorgdheid ($r = -.13$, $p = .004$) als altruïstische bezorgdheid ($r = -.13$, $p = .004$) negatief samenhangen met *need for cognition*. Uit twee enkelvoudige regressieanalyses komt naar voren dat *need for cognition* een significante voorspeller is voor directe bezorgdheid ($\beta = -.128$, $t = -2.910$, $p = .004$) en altruïstische bezorgdheid ($\beta = -.128$, $t = -2.916$, $p = .004$). Hoe hoger iemands *need for cognition*-level is, hoe minder *fear of terrorism* men rapporteert. Het model met *need for cognition* als onafhankelijke variabele en directe bezorgdheid als afhankelijke variabele, verklaart 1.6 % hiervan. Hetzelfde geldt voor altruïstische bezorgdheid.

Tabel 28: Bivariate Pearson's Correlations tussen angst voor IS, *fear of terrorism* (directe bezorgdheid en altruïstische bezorgdheid) en *need for cognition*

	1	2	3	4
1 Angst voor IS				
2 <i>Fear of terrorism</i> : directe bezorgdheid	.504**			
3 <i>Fear of terrorism</i> : indirecte bezorgdheid	.486**	.853**		
4 <i>Need for cognition</i>	-.086*	-.128**	-.128**	

* $p > .05$ ** $p < .05$

Tabel 29: Enkelvoudige regressieanalyse van *need for cognition* op *fear of terrorism* (directe bezorgdheid)

	Beta	Adjusted R Square
<i>Fear of terrorism</i> : directe bezorgdheid		
<i>Need for cognition</i>	-.128	.014

Verklaarde variantie (R^2) = .016

F = 8.467**

Df = 1,508

** $p < .05$

Tabel 30: Enkelvoudige regressieanalyse van *need for cognition* op *fear of terrorism* (altruïstische bezorgdheid)

	Beta	R Change	Adjusted R Square
<i>Fear of terrorism:</i> altruïstische bezorgdheid			
<i>Need for cognition</i>	-.128**	.016	.015

Verklaarde variantie (R^2) = .016

F = 8.501**

Df = 1,508

** p < .05

DISCUSSIE

34. Conclusies

In deze masterproef werd onderzoek gedaan naar berichtgeving over Islamitische Staat en het verband met angst bij inwoners van Vlaanderen. Over berichtgeving rond deze terreurgroep bestaat weinig tot geen onderzoek aangezien het om een terreurgroep gaat die pas sinds juni 2014 onder zijn huidige benaming actief is. Er werden verschillende onderzoeksvragen geformuleerd om verbanden tussen nieuwsberichtgeving, angst voor Islamitische Staat en andere variabelen zoals empathie en *need for cognition* na te gaan. Er werden ook enkele hypothesen geformuleerd die gebaseerd zijn op eerdere resultaten uit onderzoek naar terrorisme in het algemeen. De resultaten werden steeds op dezelfde manier gerapporteerd. Er werd eerst een beschrijvende analyse van de betreffende variabelen besproken. Daarna werden de onderzoeksvragen steeds nagegaan voor angst voor Islamitische Staat en vervolgens voor *fear of terrorism*. Er werd besloten om beide concepten steeds te integreren wanneer het gaat om angst voor Islamitische Staat omdat men op deze manier zowel de term “angst” als “bezorgdheid” gebruikt. Zo werd ingespeeld op het verschil in terminologie dat Ellison & Warr (2004) maakten. Gezien de grote dataset en het ruime onderwerp werd een grote hoeveelheid aan resultaten bekomen en daarom wordt in deze discussie eerst ingegaan op de besluiten die voortkomen uit de resultatensectie.

34.1. Nieuwsconsumptie en angst voor Islamitische Staat

De masterproef wil eerst en vooral nagaan of er een verband bestaat tussen nieuwsconsumptie en angst voor Islamitische Staat. Dit werd gemeten aan de hand van de directe vraag naar angst voor Islamitische Staat, twee vragen over *fear of terrorism* en de kansinschatting die men maakt om het slachtoffer te worden van een terroristische aanslag. Iemands algemene nieuwsconsumptie werd bekomen door de verschillende mediaconsumpties (televisienieuwsconsumptie, radionieuwsconsumptie, krantennieuwsconsumptie en internetnieuwsconsumptie) in één variabele samen te voegen. Het gaat hier om de hoeveelheid nieuws die men consumeert. Gemiddeld

genomen ligt de nieuwsconsumptie van de respondenten op 408.87 minuten per week. De meerderheid van de respondenten heeft zich zelden angstig gevoeld voor Islamitische Staat. Ongeveer een vijfde van de respondenten rapporteerden wel angst voor de terreurorganisatie. Dit is toch nog een behoorlijk deel van de steekproef. Deze angst hangt echter niet direct samen met de nieuwsconsumptie van een persoon. Er bestaat wel een indirect verband tussen nieuwsconsumptie en angst voor Islamitische Staat, want mensen praten erover met elkaar en daar is wel lineair verband met angst. Nieuws is dus een soort noodzakelijke tussenstap. Daarnaast rapporteren respondenten een lage directe bezorgdheid om het slachtoffer te worden van een terroristische aanslag. Een hoger percentage van de respondenten rapporteert altruïstische bezorgdheid, maar dit is nog steeds een minderheid van de steekproef. Dit komt overeen met de resultaten die Nellis & Savage (2012) vonden. Mensen rapporteren meer altruïstische bezorgdheid (36.5 %) dan directe bezorgdheid (26,8 %). Er werd geen direct verband gevonden tussen nieuwsconsumptie en de componenten van *fear of terrorism*. Een mogelijke oorzaak voor deze lage angst -en bezorgdheidscores is de directe bevraging naar deze concepten. Mensen willen misschien niet toegeven dat ze zich angstig over bezorgd voelen. Daarnaast zou men ondertussen ook gewend kunnen zijn aan de berichtgeving en praktijken van Islamitische Staat. Hier spreekt men dan van *desensitisation*. Men wordt minder gevoelig voor deze beelden en bijgevolg minder angstig of bezorgd. Verder werd ook de kansinschatting om het slachtoffer van een terroristische aanslag te worden geanalyseerd. De meerderheid schat deze kans heel klein in. Bovendien was ook bij deze variabele geen significant verband met nieuwsconsumptie te vinden. Er werden ook geen verschillen gevonden voor angst, *fear of terrorism* en slachtofferinschatting tussen zware en lichte nieuwsgebruikers. De huidige resultaten staan in contrast met wat Shrum (1999) vond in zijn onderzoek naar slachtofferinschattingen. De cultivatietheorie werd hier niet ondersteund.

34.2. Slachtoffer kansinschatting en angst voor Islamitische Staat

Wanneer men de kans hoger inschat om het slachtoffer te worden van een terroristische aanslag, vertoont men ook meer angst voor Islamitische Staat. Bij een hogere kansinschatting rapporteert men ook meer *fear of terrorism*. Men is dan meer bezorgd om zelf het slachtoffer te worden van een terroristische aanslag. Hetzelfde geldt voor de bezorgdheid dat anderen het slachtoffer worden van een terroristische misdaad. Dit lijkt een logisch gevolg te zijn.

34.3. Mannen en vrouwen

De resultaten met betrekking tot verschillen tussen mannen en vrouwen in angstreportering bevestigen de resultaten van eerdere onderzoeken (Nellis, 2009; Nellis & Savage, 2012). Mannen geven gemiddeld aan nooit angstig te zijn geweest voor Islamitische Staat, terwijl vrouwen gemiddeld zelden angst vertonen voor Islamitische Staat. Het verschil tussen beide groepen is significant, mannen zijn minder angstig voor de terreurorganisatie dan vrouwen. Mannen vertonen ook lagere *fear of terrorism* niveaus dan vrouwen. Dit geldt voor zowel directe bezorgdheid als altruïstische bezorgdheid. Mannen en vrouwen stellen dat ze eerder een kleine kans hebben om het slachtoffer te worden van een terroristische aanslag. Toch ligt de kansinschatting door vrouwen net iets hoger dan die van mannen. Hier ging het ook om een significant verschil tussen beide geslachten. De hypothesen H_1 , H_{1a} en H_{1b} werden dus bevestigd: vrouwen rapporteren meer angst voor Islamitische Staat, meer *fear of terrorism* en schatten de kans groter in om het slachtoffer van een terroristische misdaad te worden.

34.4. Lager opgeleiden en hoger opgeleiden

Laagopgeleiden zijn in deze masterproef de respondenten die over geen diploma beschikken, een lageronderwijsdiploma hebben of een middelbaaronderwijsdiploma. Respondenten met een hogeschooldiploma of een universitair diploma zijn hoogopgeleiden. De hypothese dat lager opgeleiden meer angst voor Islamitische Staat en meer *fear of terrorism* zouden rapporteren dan lager opgeleiden werd weerlegt. Lager opgeleiden verschilden ook niet significant van hoger opgeleiden in de kansinschatting die ze maken om het slachtoffer van een terroristische aanslag te worden. H_2 , H_{2a} en H_{2b} werden dus weerlegt. Dit staat in contrast met eerder terrorisme gerelateerd onderzoek. Balnaves & Aly (2008) vonden dat Australiërs met een lager opleidingsniveau zich minder veilig voelden na 9/11 dan hoger opgeleiden.

34.5. Blootstelling aan berichtgeving over Islamitische Staat en angst voor Islamitische Staat

Uit cultivatieonderzoek (Slater & Elliott, 1982) blijkt dat mensen die meer blootgesteld worden aan misdaadseries zich minder veilig voelen. Om na te gaan of men zich angstiger voelt voor Islamitische Staat wanneer men hier veel aan wordt blootgesteld

werden analyses uitgevoerd met de variabelen blootstelling aan berichtgeving over Islamitische Staat en conversaties over de terreurorganisatie. Nieuwsconsumptie bleek eerder al geen directe samenhang te vertonen met angst voor Islamitische Staat en werd daarom niet opnieuw geanalyseerd. Uit de resultaten komt naar voren dat een grote meerderheid van de respondenten in contact komt met nieuws over Islamitische Staat. Daarnaast blijkt Islamitische Staat ook voor te komen in conversaties met anderen. Zowel blootstelling aan berichtgeving over de terreurgroep als conversaties over Islamitische Staat zijn positief verbonden met angst voor Islamitische Staat. Enkel conversaties bleek een voorspeller te zijn van deze angst: hoe meer Islamitische Staat voorkomt in gesprekken met anderen, hoe angstiger men zich voor de terreurgroep zal voelen. Voor *fear of terrorism* gelden dezelfde resultaten: zowel voor directe bezorgdheid als voor altruïstische bezorgdheid zijn blootstelling aan berichtgeving over Islamitische Staat en conversaties over de terreurgroep positief verbonden met angst voor de organisatie. Enkel conversaties over de terreurorganisatie bleek ook hier een significante voorspeller van beide componenten van *fear of terrorism* te zijn. Hoe meer Islamitische Staat voorkomt in gesprekken met anderen, hoe meer *fear of terrorism* men zal ervaren. H₃ en H_{3a} werden dus slechts gedeeltelijk bevestigd.

34.6. Nieuwsconsumptie en blootstelling aan berichtgeving over Islamitische Staat als voorspellers van conversaties over de terreurgroep

In de voorgaande analyse bleken conversaties over Islamitische Staat een voorspeller te zijn van angst voor Islamitische Staat en *fear of terrorism*. Vervolgens werd nagegaan wat deze conversaties kan voorspellen. Iemands algemene nieuwsconsumptie bleek geen antwoord op deze vraag te geven. Blootstelling aan berichtgeving over Islamitische Staat is echter wel een voorspeller van de conversaties die gevoerd worden over de terreurorganisatie. Hoe meer men blootgesteld wordt aan berichtgeving over Islamitische Staat, hoe vaker Islamitische Staat aan bod gaat komen in gesprekken met anderen.

34.7. Aandacht en angst voor Islamitische Staat

De grote meerderheid van de steekproef volgt het nieuws over de terreurorganisatie al enkele maanden en besteden aandacht aan nieuwsverhalen over Islamitische Staat. In *fear of crime* onderzoek bestaan er verschillende verbanden tussen aandacht en cultivatie-

effecten over angst. Zowel O'Keefe (1984) als Sotirovic (2001) concludeerden uit hun onderzoek dat aandacht voor televisienieuws gerelateerd was aan *fear of crime*. Shrum & Bischak (2001) stelden dat een laag aandachtniveau leidt tot verwarring met betrekking tot de bronnen en die zou op zijn beurt zorgen voor een cultivatie-effect van angst. Deze studies hebben gemeen dat aandacht een rol speelt in *fear of crime*. Er werd in deze masterproef echter geen significant verband gevonden tussen de aandachtvariabelen en angst voor Islamitische Staat of *fear of terrorism*. H_4 en H_{4a} werden dus verlegd. Er bestaat wel een significant positief verband tussen de aandacht die men geeft aan nieuwsverhalen over Islamitische Staat en de aandachtperiode voor deze topic.

34.8. *Sensation seeking* en executiefilmpjes

Islamitische Staat heeft heel wat executiefilmpjes de wereld ingestuurd om angst en paniek te zaaien. De meerderheid van de respondenten heeft deze filmpjes niet bekeken. Toch heeft een relatief groot percentage de executiefilmpjes wel bekeken. Misschien werd de vraag verkeerd begrepen en dacht men dat het ging over de fragmenten die op televisie werden getoond, waarin de eigenlijke executie niet te zien is. Dit terzijde genomen bleek leeftijd een voorspellende variabele te zijn voor het al dan niet bekijken van de executiefilmpjes. Hoe jonger men is, hoe meer geneigd men is om executiefilmpjes te bekijken. Over het algemeen is het *sensation seeking* niveau in deze steekproef eerder laag. Er werd wel een significant positief verband gevonden tussen *sensation seeking* en het bekijken van executiefilmpjes: hoe hoger men scoort op de *sensation seeking*-schaal, hoe meer men geneigd is de executiefilmpjes te bekijken. Dit ligt in lijn met wat Hoffner & Levine (2007) in eerder onderzoek vaststelden. *Sensation seekers* zouden meer op zoek gaan naar gewelddadige media om zo hun opwindingslevel te bevredigen. Wanneer echter een t-test werd uitgevoerd bleek er geen significant verschil te zijn tussen *sensation seekers* en niet-*sensation seekers* in het bekijken van executiefilmpjes. Er werden dus gemengde resultaten gevonden.

34.9. *Sensation seeking* en angst voor Islamitische Staat

Vanuit de arousal hypothese van Zuckerman, Ballenger, Jimerson, Murphy & Post (1983) kan men verwachten dat hoge *sensation seekers* minder angst ervaren, net zoals een lager niveau van gevaar dan lage *sensation seekers*. Er werd in deze masterproef echter geen

significant verschil in angst voor Islamitische Staat gevonden tussen *sensation seekers* en niet-*sensation seekers*. H_6 werd hierdoor niet bevestigd. *Sensation seekers* en niet-*sensation seekers* verschillen wel in de mate dat ze bezorgd zijn om zelf het slachtoffer van een terroristische aanslag te worden. Niet-*sensation seekers* hebben een hoger bezorgdheidsniveau om het slachtoffer van een terroristische aanslag te worden. Beide groepen verschilden niet significant in altruïstische bezorgdheid. H_{6a} werd dus enkel bevestigd voor de directe bezorgdheidscomponent van *fear of terrorism*.

34.10. Fear of crime en fear of terrorism

Uit de resultaten blijkt dat respondenten zich een beetje zorgen maken wanneer het om *fear of crime* gaat. Daarnaast rapporteren ze eerder een lage *fear of terrorism*. Er werd een significant positief verband gevonden tussen beide vormen van angst. Wanneer men meer *fear of crime* rapporteert, zal men ook meer *fear of terrorism* rapporteren. Er kan hier geen uitspraak over causaliteit worden gedaan.

34.11. Victimisatie en angst voor Islamitische Staat

Slechts enkele respondenten zijn ooit het slachtoffer van een terroristische aanslag geweest. Respondenten die iemand kennen die ooit het slachtoffer van een terroristische misdaad zijn geweest zijn ook eerder gering. Er werden echter geen significante verbanden gevonden tussen victimisatie en angst voor Islamitische Staat en *fear of terrorism*. Dit kan te wijten zijn aan het kleine aantal respondenten die het slachtoffer zijn geweest of die slachtoffers kennen. Resonantie werd niet nagegaan in deze masterproef vanwege dit klein aantal respondenten. Verder onderzoek zou hierop kunnen focussen.

34.12. Kennis over Islamitische Staat en angst voor Islamitische Staat

Er werden vijf kennisvragen opgesteld om iemands kennis over Islamitische Staat te testen. De vragen gingen over verschillende facetten van de terreurorganisatie: het ontstaan van Islamitische Staat, het gebied waar ze actief zijn, het doel van de terreurgroep, een vraag over één van hun slachtoffers en de aanlevering van Syriëstrijders. Respondenten beantwoorden gemiddeld drie op de vijf kennisvragen juist. Dit kan suggereren dat men een vrij goede kennis heeft over Islamitische Staat. De mogelijkheid tot vertekening moet echter opgehouden worden. Respondenten kunnen

antwoorden zijn gaan opzoeken op het internet. Bovendien is er geen indicatie van de moeilijkheidsgraad van de vragen. Het is mogelijk dat de vragen te makkelijk waren. Aangezien Nellis & Savage (2012) stellen dat kennis over terrorisme gerelateerde verhalen afhangt van het media-aanbod werd nagegaan of nieuwsconsumptie en kennis over Islamitische Staat samenhangen. Hoe meer nieuws men consumeert, hoe meer kennis men heeft over Islamitische Staat. Dit duidt nog maar eens het belang van media in het verspreiden van informatie (Fremont et al., 2005). Kennis over de terreurgroep hing echter niet samen met angst voor Islamitische Staat. Er werd wel een significant negatief verband gevonden tussen kennis over de terreurorganisatie en *fear of terrorism*. Hoe meer kennis men heeft over Islamitische Staat, hoe minder men *fear of terrorism* ervaart. Dit staat in contrast met bevindingen uit gezondheidsonderzoek (Van den Bulck & Lemal, 2010).

34.13. Vermijdingsgedrag en angst voor Islamitische Staat

Aangezien verschillende scholen hun uitstap naar Brussel uitstelde, leek het interessant voor deze masterproef om hier verder op in te gaan. Respondenten rapporteerden eerder weinig vermijdingsgedrag. Uit verdere analyses bleek dat angst voor Islamitische Staat en *fear of terrorism* significant positief verbonden zijn met het stellen van vermijdingsgedrag. Hoe angstiger men voor Islamitische Staat is of hoe meer *fear of terrorism* men rapporteert, hoe meer men vermijdingsgedrag zal vertonen. Dit komt overeen met eerder aangehaalde verhalen in de actualiteit.

34.14. De rol van de media

Algemeen genomen zijn de respondenten tevreden over de rapportering door de media wanneer het over Islamitische Staat gaat. De meerderheid ziet het als de taak van de nieuwsmedia om hierover te rapporteren. De meningen zijn verdeeld wanneer gevraagd wordt of de media Islamitische Staat te veel aandacht geven. De meerderheid van de respondenten vond wel dat media een aandeel hebben in de angstvorming rond Islamitische Staat. Deze resultaten komen overeen met de rollen die Schmid (1983, p. 70) toekent aan de media. Enerzijds zijn het communicatiekanalen die verslag moeten uitbrengen over Islamitische Staat omdat dit een zekere nieuwswaarde heeft. Daarnaast kunnen ze angst versterken door activiteiten van Islamitische Staat in beeld te brengen.

Op deze manier fungeren media als een soort intimidatie -en propagandamiddel voor de terreurorganisatie. Er bestaat dus een zekere wisselwerking tussen beiden. De resultaten suggereren dat de respondenten dit enigszins ook zo aanvoelen gezien de verdeeldheid van de meningen hierover. Velen antwoordden bovendien met “noch niet akkoord, noch akkoord”. Toekomstig onderzoek kan naar de rol van media in dit proces kwalitatief onderzoek voeren om meer duidelijkheid te krijgen.

34.15. Empathie en angst voor Islamitische Staat

De meerderheid van de respondenten vertonen een eerder hoger empathisch niveau. De resultaten van de analyses staan in contrast met eerder onderzoek van Crawford (2014). Hoe empathischer men is, hoe angstiger men voor Islamitische Staat is. Hetzelfde geldt voor *fear of terrorism*: hoe empathischer men is, hoe meer *fear of terrorism* men rapporteert.

34.16. *Need for cognition* en angst voor Islamitische Staat

Eerder onderzoek naar het verband tussen *need for cognition* en angst scheidt geen duidelijk beeld. Volgens Cacioppo, Petty & Morris (1983) verschillen mensen met andere *need for cognition*-niveaus niet in hun emotielevels. De Cremer, Kok, Ruiters & Verplanken (2004) spraken dit vervolgens weer tegen. In deze masterproef gaat men gemiddeld noch niet akkoord, noch akkoord met de stellingen over *need for cognition*. Mogelijks is dit te wijten aan de volgorde van de vragenlijst. De *need for cognition* schaal bevond zich op het einde van de vragenlijst, waardoor de respondent deze misschien minder aandachtig heeft ingevuld. Verschillende respondenten haakten hier ook af. Uit de resultaten kwam naar voren dat er geen sprake was van een significant verband tussen *need for cognition* en angst voor Islamitische Staat. Er werd wel een significant negatief verband gevonden tussen dit persoonlijkheidskenmerk en *fear of terrorism*. Hoe meer plezier men heeft in nadenkwerk, hoe minder *fear of terrorism* men ervaart.

35. Sterktes en tekortkomingen van het onderzoek

De resultaten werden bekomen door een online survey. Aan deze methode zijn enkele nadelen verbonden. Er kan namelijk niet worden nagegaan of de respondent met volle aandacht heeft deelgenomen aan de vragenlijst. Eerder in de masterproef werd reeds aangehaald dat er een aantal respondenten was die de survey startte, maar niet tot het einde invulden. Dit kan suggereren dat de vragenlijst te lang of te zwaar was. Aangezien binnen de masterproef verschillende concepten werden onderzocht, mede omdat er een samenwerking was tussen twee masterproefstudenten, maakte dit de vragenlijst lang. Dit kan leiden tot het minder beredeneerd invullen van de vragenlijst omdat de vragenlijst cognitief belastend is. De antwoorden berusten daarnaast op zelfrapportering, wat niet altijd betrouwbaar kan worden geacht. De respondenten kunnen zich schamen voor gevoelige onderwerpen die in deze vragenlijst aan bod kwamen en bijgevolg niet eerlijk antwoord geven. Daarnaast werden verschillende concepten expliciet gemeten, zoals angst voor Islamitische Staat. Het kan zijn dat mensen niet graag toegeven dat ze zich angstig voelen, wat zorgt voor een vertekening in de antwoorden. Bij onderzoeken die werken met een survey is het bovendien niet altijd duidelijk welke variabele de onafhankelijk en afhankelijke variabele is: heeft variabele A een invloed op variabele B of heeft variabele B een invloed op variabele A? Daarvoor is een experiment een betere onderzoeksmethode.

De sterkte van de masterproef zit in het groot aantal respondenten dat werd verzameld door de samenwerking tussen de twee masterstudenten. Op deze manier konden verschillende concepten uitgebreid geanalyseerd worden. Er werd respondenten gevraagd de vragenlijst te delen met anderen, waardoor de sneeuwbal methode werd gehanteerd. Op deze manier werd een meer diverse steekproef bekomen. Toch is de steekproef niet representatief voor heel Vlaanderen. De steekproef bevat onder andere meer vrouwelijke respondenten dan mannelijke respondenten. Er waren ook meer hoogopgeleiden dan laagopgeleiden. Ouderen kwamen minder voor in de steekproef dan jongvolwassenen. Dit kan te wijten zijn aan het gebruik van een online survey. Ouderen beschikken niet altijd over een internetverbinding. Daarnaast werd de exacte woonplaats niet bevraagd, waardoor niet met zekerheid kan worden gezegd dat elke regio in Vlaanderen vertegenwoordigd is. De resultaten kunnen dus ook niet veralgemeend worden buiten regio Vlaanderen. Daarnaast werd in de vragenlijst zowel de term “angst” als “bezorgdheid” gehanteerd. Dit kan mogelijks een verklaring zijn waarom voor *fear of*

terrorism soms wel verbanden werden gevonden en voor angst voor Islamitische Staat niet. Angst bezit namelijk een sterkere negatieve connotatie dan bezorgdheid.

36. Suggesties voor toekomstig onderzoek

Het is duidelijk dat er rond dit topic nog veel onderzoek moet gebeuren, aangezien het ontstaan van de terreurgroep Islamitische Staat nog recent is. De masterproef legde zich vooral toe op het blootleggen van verklarende verbanden en verschillen tussen bepaalde groepen. Uit de aangehaalde tekortkomingen kunnen enkele suggesties voor toekomstig onderzoek worden aangekaart.

Zo zou men gebruik kunnen maken van andere of aanvullende onderzoekstechnieken zoals diepte-interviews of experimenten om dieper in te gaan op de onderliggende redenen voor angst rond deze terreurorganisatie. Daarnaast zou men ook een framinganalyse kunnen uitvoeren om na te gaan hoe Islamitische Staat door de (nieuws)media worden voorgesteld. Deze kunnen meer inzicht bieden in de rol die de media spelen bij angstvorming omtrent Islamitische Staat. Toekomstig onderzoek zou zich bovendien volledig op de invloed van berichtgeving over Islamitische Staat moeten richten zodat alle aandacht hier naar toe gaat. In de dataset van deze masterproef werd ook angst voor ebola bevraagd en daarnaast werden ook verschillende variabelen in verband gebracht met angst voor de terreurorganisatie. Men zou ook meer impliciete angstmetingen kunnen toevoegen om te vermijden dat men zich zou schamen voor het rapporteren van angst. Daarnaast zou men ook televisieconsumptie in het algemeen kunnen bevragen en niet enkel televisienieuwsconsumptie. Verder zou men ook onderzoek kunnen voeren naar televisieantwoorden voor Islamitische Staat. Op die manier kan men verder cultivatieonderzoek voeren. Men kan ook de kansinschattingen beter in beeld brengen door na te gaan hoeveel kans men werkelijk heeft om het slachtoffer te worden van een terroristische aanslag volgens officiële cijfers. Vervolgens kan men een vergelijking maken tussen de eigen kansinschatting en de kans in de realiteit. Daarnaast werd in deze masterproef niet ingegaan op islamofobie als gevolg hoe de media de islam in beeld brengt. Dit kan in vervolgonderzoek worden nagegaan.

Voor het onderzoek voor deze masterproef werden voldoende respondenten bekomen. Om echter grootschalig representatief onderzoek voor Vlaanderen uit te voeren zal een grotere steekproef nodig zijn. Hierbij zou een meer evenredige verdeling tussen mannen en vrouwen en hoogopgeleiden en laagopgeleiden bekomen moet worden. Bovendien

zouden zowel jongeren als ouderen evenredig aan bod moeten komen. Dit kan onder andere tegemoet gekomen worden door naast online surveys, ook papieren surveys op te stellen en te verspreiden. Op deze manier kan men de resultaten meer veralgemeenbaar maken.

BIJLAGEN

37. Bijlage 1: Vragenlijst

Hallo allemaal,

In het kader van onze masterproef onderzoeken we de invloed van berichtgeving over ebola en IS op Vlamingen vanaf **18 jaar**. Het invullen van de vragenlijst duurt ongeveer 15 minuten en je gegevens zullen anoniem verwerkt worden. Bovendien kan je door deel te nemen kans maken op een **Fnac bon** ter waarde van **10 euro**. Alvast bedankt!

Kirsty & Elien

Masterstudenten Journalistiek KU Leuven (Campus Brussel)

Q1: Ik ben

- Man
- Vrouw

Q2: Wat is je geboortejaar (bv. 1981)

Q3: Wat is het hoogste diploma dat je behaalde of de opleiding die je nu volgt?

- Geen diploma
- Lager onderwijs
- Middelbaar onderwijs

- Hogeschool
- Universiteit

Q4: Welke van de volgende beschrijvingen komen het best overeen met jouw beroepsstatuut?

- Ik heb een voltijdse job.
- Ik heb een deeltijdse job.
- Mijn arbeidsprestaties werden tijdelijke volledig stopgezet / Ik geniet van tijdskrediet.
- Ik heb een job, maar ik ben dit werk nog niet begonnen.
- Ik ben student/ in opleiding.
- Ik ben huisman / huisvrouw.
- Ik ben arbeidsongeschikt.
- Ik ben werkloos.
- Ik ben met pensioen.
- Andere, namelijk:

■

Q5: Ik woon

- in een stedelijke omgeving
- op het platteland

Q6: Wat is je afkomst?

- Mijn beide ouders zijn afkomstig uit België.
- Een van mijn ouders is niet afkomstig uit België, maar uit ■
- Mijn beide ouders zijn niet afkomstig uit België maar uit ■

Q7: Ik ben

- Niet gelovig
- Katholiek
- Moslim
- Protestants
- Boeddhist
- Andere, namelijk

Q8: Heb je kinderen?

- Ja
- Neen

Q9: De volgende vragen gaan over nieuwsgebruik. Kan je op onderstaande schaal aangeven hoe belangrijk het volgen van nieuws voor je is?

- Helemaal niet belangrijk
- Eerder niet belangrijk
- Neutraal
- Eerder wel belangrijk
- Heel belangrijk

Q10: Welke bronnen gebruik je op een gemiddelde dag voor het raadplegen van nieuws? Je kan meerdere antwoorden aanduiden. *

- Kranten
- Weekbladen
- Tv-nieuws
- Radionieuws
- Nieuwsapps
- Nieuwswebsites
- Sociale media

Q11: Hoe vaak kijk je gemiddeld per week naar het televisienieuws?

- Nooit
- 1 dag per week
- 2 dagen per week
- 3 dagen per week
- 4 dagen per week
- 5 dagen per week
- 6 dagen per week
- Iedere dag

Q12: Op een dag dat je naar nieuws- en actualiteitenprogramma's op de televisie kijkt, hoeveel minuten spendeer je daar dan gemiddeld aan? (uitgedrukt in aantal minuten, bv. '120' voor 2 uur)

Q13: Naar welk nieuwsjournaal kijk je meestal? (slechts één antwoord mogelijk)

- VTM NIEUWS
- Het Journaal op Eén
- Andere, namelijk:

Q14: Naar welke actualiteitenprogramma's kijk je regelmatig? (Meerdere antwoorden mogelijk)

- Ik kijk niet naar actualiteitenprogramma's.
- De Zevende Dag
- Terzake
- Telefacts
- Panorama
- Koppen
- Andere, namelijk

Q15: Hoe vaak luister je gemiddeld per week naar nieuws - en actualiteitenprogramma's op de radio?

- Nooit
- 1 dag per week
- 2 dagen per week
- 3 dagen per week
- 4 dagen per week
- 5 dagen per week
- 6 dagen per week
- Iedere dag

Q16: Op een dag dat je naar nieuws- en actualiteitenprogramma's op de radio luistert, hoeveel minuten spendeer je daar dan gemiddeld aan? (uitgedrukt in aantal minuten, bv. '120' voor 2 uur)

■

Q17: Naar welke radiozender luister je meestal? (Slechts één antwoord mogelijk)

- Radio 1
- Radio 2
- Klara
- Q-music
- JOE fm
- MNM
- Studio Brussel
- Andere, namelijk: ■

Q18: Hoe vaak lees je gemiddeld per week de papieren krant?

- Nooit

- 1 dag per week
- 2 dagen per week
- 3 dagen per week
- 4 dagen per week
- 5 dagen per week
- 6 dagen per week
- Iedere dag

Q19: Op een dag dat je de papieren krant leest, hoeveel minuten spendeer je daar dan gemiddeld aan? (uitgedrukt in aantal minuten, bv. '120' voor 2 uur)

Q20: Welke krant lees je meestal? (Slechts één antwoord mogelijk)

- Het Nieuwsblad
- De Tijd
- Het Laatste Nieuws
- De Standaard
- De Morgen
- Het Belang van Limburg
- De Gazet van Antwerpen
- Metro
- De Krant van West-Vlaanderen
- Andere, namelijk _____

Q21: Hoe vaak lees je gemiddeld per week nieuws op het internet? (bv. hln.be, newsmonkey.be,...)

- Nooit
- 1 dag per week
- 2 dagen per week

- 3 dagen per week
- 4 dagen per week
- 5 dagen per week
- 6 dagen per week
- Iedere dag

Q22: Op een gemiddelde weekdag, hoeveel minuten spendeer je daar dan gemiddeld aan?
(uitgedrukt in aantal minuten, bv. '120' voor 2 uur)

Q23: Hoe vaak kijk je naar volgende serie -of filmgenres?

	Nooit	Enkele keren per jaar	Enkele keren per maand	Elke maand	Enkele keren per week	Elke week	(Bijna) elke dag
Misdaad en politie (bv. 24, Scarface, ...)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Horror	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Oorlog (bv. Band Of Brothers, Saving Private Ryan, ...)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Soaps (bv. Thuis, Familie, ..)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Medisch (bv. Grey's Anatomy, House)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

	Nooit	Enkele keren per jaar	Enkele keren per maand	Elke maand	Enkele keren per week	Elke week	(Bijna) elke dag
MD,...) Thriller (bv. Gone Girl, Inceptio n,...)	○	○	○	○	○	○	○

Q24: Hoe vaak kom je in aanraking met gezondheidsnieuws?

- Nooit
- Zelden
- Soms
- Regelmatig
- Vaak
- Heel vaak

Q25: De volgende vragen gaan over ebola. Hoe vaak kom je in aanraking met nieuws over ebola?

- Nooit
- Zelden
- Soms
- Regelmatig
- Vaak
- Heel vaak

Q26: Hoelang volg je nieuws over ebola al?

- Helemaal niet
- Sinds enkele dagen

- Sinds enkele weken
- Sinds enkele maanden
- Sinds de start van de eerste epidemie ('70)

Q27: Hoe vaak komt ebola ter sprake in gesprekken die je hebt met anderen?

- Nooit
- Zelden
- Soms
- Regelmatig
- Vaak
- Heel vaak

Q28: Ben je ooit zelf getroffen door een ernstige ziekte als patiënt?

- Ja, verschillende keren.
- Ja, één keer.
- Neen.

Q29: Is iemand in jouw nabije omgeving ooit getroffen door een ernstige ziekte?

- Ja, verschillende keren.
- Ja, één keer.
- Neen.

Q30: Hoe bezorgd ben je dat je het slachtoffer wordt van een ernstige ziekte?

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Bezorgdheid											

Q31: Hoe bezorgd ben je dat iemand uit jouw omgeving het slachtoffer wordt van een ernstige ziekte?

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Bezorgdheid											

Q32: De volgende vragen peilen naar je kennis over ebola. Kennisvraag 1: Wanneer begon de huidige ebola epidemie?

- 2000
- 2004
- 2008
- 2012
- 2014

Q33: Kennisvraag 2: Welke symptomen zijn kenmerkend voor een ebola besmetting?

- Ernstige huidwonden
- Hartritmestoornissen
- Afstervende ledematen
- Griepachtige symptomen
- Aantasting van de hersenen

Q34: Kennisvraag 3: Vanwaar is ebola afkomstig?

- China
- Congo
- Colombia
- Nigeria
- Zuid-Afrika

Q35: Kennisvraag 4: Wat is ongeveer de overlevingskans van de huidige ebola epidemie?

- 10 % van de gevallen overleeft.

- 30 % van de gevallen overleeft.
- 40 % van de gevallen overleeft.
- 60 % van de gevallen overleeft.
- 85 % van de gevallen overleeft.

Q36: Kennisvraag 5: Hoeveel slachtoffers maakte de huidige ebola epidemie ongeveer wereldwijd?

- 5000
- 10 000
- 20 000
- 50 000
- 100 000

Q37: Hoe groot schat je de kans in dat je het komende jaar slachtoffer zal worden van een ernstige ziekte?

- Een heel kleine kans
- Een eerder kleine kans
- Een gemiddelde kans
- Een eerder grote kans
- Een heel grote kans

Q38: Duid aan in welke mate je akkoord gaat met de volgende stellingen over ebola.

	Helemaal niet akkoord	Niet akkoord	Akkoord	Helemaal akkoord
Ebola is iets wat ik associeer met Afrika.	☐	☐	☐	☐
Ebola kan niet uitbreken in België vanwege onze goede hygiëne.	☐	☐	☐	☐
Ebola lijkt iets fictief.	☐	☐	☐	☐

	Helemaal niet akkoord	Niet akkoord	Akkoord	Helemaal akkoord
De kans bestaat dat ebola zich zal verspreiden over de hele wereld.	☐	☐	☐	☐
Ik geloof dat ik zelf besmet kan raken door ebola.	☐	☐	☐	☐
Ik ben bang om besmet te raken door ebola.	☐	☐	☐	☐
Ik ben bang dat ebola steeds dichterbij komt.	☐	☐	☐	☐
Ik geloof dat de kans groter wordt dat ebola slachtoffers kan maken in België.	☐	☐	☐	☐
Vroeger had ik minder angst voor ebola dan nu.	☐	☐	☐	☐
Ik ben minder geneigd te reizen naar Afrika omwille van de ebola epidemie.	☐	☐	☐	☐
De overheid doet al het mogelijke om ebola uit België te houden.	☐	☐	☐	☐
Ik mijd ziekenhuizen waar vermeende gevallen van ebola zijn gemeld.	☐	☐	☐	☐

Q39: Volgende vragen gaan over Islamitische Staat. Hoe vaak kom je in aanraking met nieuws over Islamitische Staat?

- Nooit
- Zelden

- Soms
- Regelmatig
- Vaak
- Heel vaak

Q40: Hoe lang volg je nieuws over Islamitische Staat al?

- Helemaal niet
- Sinds enkele dagen
- Sinds enkele weken
- Sinds enkele maanden
- Sinds de oprichting van IS

Q41: Hoe vaak komt IS ter sprake in gesprekken met anderen?

- Nooit
- Zelden
- Soms
- Regelmatig
- Vaak
- Heel vaak

Q42: Heb je één, of een deel, van de onthoofdingsvideo's of andere executies bekeken?

- Ja, verschillende keren.
- Ja, één keer.
- Neen.

Q43: Duid aan in welke mate je akkoord gaat met de volgende stellingen?

	Helemaal niet akkoord	Niet akkoord	Akkoord	Helemaal akkoord
Ik zou graag nieuwe	○	○	○	○

	Helemaal niet akkoord	Niet akkoord	Akkoord	Helemaal akkoord
plaatsen willen verkennen.				
Ik word onrustig wanneer ik te lang thuis zit.	☐	☐	☐	☐
Ik vind het leuk om enge dingen te doen.	☐	☐	☐	☐
Ik hou van wilde feestjes.	☐	☐	☐	☐
Ik zou graag op reis gaan zonder van tevoren iets te plannen.	☐	☐	☐	☐
Ik geef de voorkeur aan vrienden die opwindend onvoorspelbaar zijn.	☐	☐	☐	☐
Ik zou graag eens gaan bungee-jumpen.	☐	☐	☐	☐
Ik zou heel graag nieuwe en opwindende ervaringen hebben, zelfs als ze illegaal zijn.	☐	☐	☐	☐

Q44: Hoeveel zorgen maak je je om volgende dingen die zouden kunnen gebeuren?

	Ik maak me helemaal geen zorgen.	Ik maak me een beetje zorgen.	Ik maak me tamelijk wat zorgen.	Ik maak me heel veel zorgen.
Iemand die in jouw huis zal inbreken en dingen zal stelen of vernietigen.	☐	☐	☐	☐
Iemand die jouw voertuig zal stelen of vernietigen.	☐	☐	☐	☐
Iemand die jouw huis (vanbinnen of	☐	☐	☐	☐

	Ik maak me helemaal geen zorgen.	Ik maak me een beetje zorgen.	Ik maak me tamelijk wat zorgen.	Ik maak me heel veel zorgen.
vanbuiten) zal vandaliseren.				
Iemand die je zal beroven.	☐	☐	☐	☐
Iemand die je zal aanranden.	☐	☐	☐	☐
Betrokken zijn bij een verkeersongeluk.	☐	☐	☐	☐
Het uitbreken van een oorlog in Europa.	☐	☐	☐	☐

Q45: Hoeveel keer ben je de afgelopen vijf jaar slachtoffer geweest van één van deze criminele feiten?

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5 of meer

Q46: Hoe groot schat je de kans in dat je het komende jaar slachtoffer zal worden van één van deze criminele feiten?

- Een heel kleine kans
- Een eerder kleine kans
- Een gemiddelde kans
- Een eerder grote kans
- Een heel grote kans

Q47: Ben je ooit het slachtoffer geweest van een terroristische aanslag?

- Ja, verschillende keren.

- Ja, één keer.
- Neen.

Q48: Is iemand uit jouw omgeving ooit het slachtoffer geweest van een terroristische aanslag?

- Ja, verschillende keren.
- Ja, één keer.
- Neen.

Q49: Hoe groot schat je de kans in dat je het komende jaar slachtoffer zal worden van een terroristische aanslag?

- Een heel kleine kans
- Een eerder kleine kans
- Een gemiddelde kans
- Een eerder grote kans
- Een heel grote kans

Q50: Hoe bezorgd ben je dat je het slachtoffer wordt van een terroristische aanslag?

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Bezorgdheid											

Q51: Hoe bezorgd ben je dat iemand uit jouw naaste omgeving het slachtoffer wordt van een terroristische aanslag?

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Bezorgdheid											

Q52: De volgende vragen peilen naar je kennis over Islamitische Staat. Kennisvraag 1: Sinds wanneer bestaat terreurorganisatie IS onder zijn huidige benaming?

- Januari 2003
- Juni 2008
- Januari 2010
- Juni 2014
- Januari 2015

Q53: Kennisvraag 2: Welk land levert volgens officiële cijfers van ICSR het meeste IS-strijders?

- Groot-Brittannië
- België
- De Verenigde Staten
- Tunesië
- Japan

Q54: Kennisvraag 3: In welke landen is Islamitische Staat voornamelijk actief?

- Syrië en Iran
- Syrië en Turkije
- Syrië en Irak
- Syrië en Egypte
- Syrië en Afghanistan

Q55: Kennisvraag 4: Wat was de naam van de journalist in de eerste executievideo?

- David Haines
- James Foley
- Steve Sotloff
- Francis Crain
- Mark Hoffman

Q56: Kennisvraag 5: Welk doel heeft IS voornamelijk voor ogen?

- Het stichten van een islamitisch kalifaat.
- Journalisten het zwijgen opleggen.
- De wapenhandel in de wereld controleren.
- Het Westen vernietigen.
- De wereldleiders ombrengen.

Q57: Hoeveel aandacht besteed je aan terrorisme gerelateerde nieuwsverhalen? Duid aan in hoeverre je akkoord gaat met de volgende stellingen.

- Ik mijd terrorisme gerelateerde verhalen in het nieuws.
- Ik geef een beetje aandacht aan terrorisme gerelateerde verhalen in het nieuws
- Ik volg terrorisme gerelateerde verhalen in het nieuws op de voet.

Q58: Duid aan in hoeverre je akkoord gaat met de volgende stellingen sinds de stijging van het terreurniveau.

	Helemaal niet akkoord	Niet akkoord	Akkoord	Helemaal akkoord
Ik mijd het openbaar vervoer.	☐	☐	☐	☐
Ik ben de afgelopen tijd meer alert in het dagelijks leven.	☐	☐	☐	☐
Ik mijd bepaalde steden zoals Brussel omdat ze het doelwit van terroristische aanslagen kunnen zijn.	☐	☐	☐	☐
Ik mijd publieke plaatsen.	☐	☐	☐	☐

Q59: Hoe groot is jouw vertrouwen in de overheid met betrekking tot de maatregelen die ze neemt om de bevolking te beschermen tegen de risico's van terreurorganisaties?

- Ik heb hiervoor weinig vertrouwen in de overheid.

- Ik heb hiervoor eerder weinig vertrouwen in de overheid.
- Ik heb hier geen mening over.
- Ik heb hiervoor eerder groot vertrouwen in de overheid.
- Ik heb hiervoor groot vertrouwen in de overheid.

Q60: Heb je de afgelopen tijd angstig gevoeld met betrekking tot IS?

- Nooit
- Zelden
- Regelmatig
- Vaak
- Heel vaak

Q61: Volgende vragen gaan over de houding van de media. Duid aan in welke mate je akkoord gaat met de volgende stellingen.

	Helemaal niet akkoord	Niet akkoord	Noch niet akkoord, noch akkoord	Akkoord	Helemaal akkoord
Het is de taak van de media om over de acties van IS verslag uit te brengen.	☐	☐	☐	☐	☐
De media geven IS te veel aandacht.	☐	☐	☐	☐	☐
De media spelen een rol in de angstvorming voor IS bij de bevolking.	☐	☐	☐	☐	☐
De media geven IS niet meer aandacht dan nodig.	☐	☐	☐	☐	☐

Q62: Mensen verschillen in de manier waarop ze nadenken. Duid aan in welke mate je akkoord gaat met de volgende stellingen.

	Helemaal niet akkoord	Niet akkoord	Noch niet akkoord, noch akkoord	Akkoord	Helemaal akkoord
Als ik moet kiezen heb ik liever een ingewikkeld dan een simpel probleem.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ben graag verantwoordelijk voor een situatie waarin veel nagedacht moet worden.	☐	☐	☐	☐	☐
Denken is niet precies mijn idee van plezier hebben.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik doe liever iets waarbij weinig nagedacht hoeft te worden dan iets waarbij mijn denkvermogen zeker op de proef wordt gesteld.	☐	☐	☐	☐	☐
Iets langdurig en precies afwegen geeft me voldoening.	☐	☐	☐	☐	☐
	Helemaal niet akkoord	Niet akkoord	Noch niet akkoord, noch akkoord	Akkoord	Helemaal akkoord
Ik denk alleen zoveel als nodig is.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik denk liever over kleine dagelijkse dan over lange-termijn projecten na.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik hou van taken waarbij weinig nagedacht hoeft te worden wanneer ik ze eenmaal geleerd heb.	☐	☐	☐	☐	☐
Het idee om op mijn verstand te vertrouwen vind ik aantrekkelijk.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik geniet echt van een	☐	☐	☐	☐	☐

	Helemaal niet akkoord	Niet akkoord	Noch niet akkoord, noch akkoord	Akkoord	Helemaal akkoord
taak waarin men met nieuwe oplossingen voor problemen moet komen.					
	Helemaal niet akkoord	Niet akkoord	Noch niet akkoord, noch akkoord	Akkoord	Helemaal akkoord
Nieuwe manieren leren om te denken trekt me niet bijzonder aan.	☐	☐	☐	☐	☐
Het idee om abstract te denken vind ik aantrekkelijk.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb liever een taak die intellectueel, moeilijk en belangrijk is, dan een taak die enigszins belangrijk is maar waarbij je niet veel hoeft na te denken.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vind het voldoende wanneer iets blijkt te werken: hoe of waarom het precies werkt interesseert me niet.	☐	☐	☐	☐	☐
Gewoonlijk maak ik zelfs uitgebreid afwegingen over zaken die niet persoonlijk op mijzelf betrekking hebben.	☐	☐	☐	☐	☐

Q63: Mensen reageren verschillend op emoties van anderen. Duid aan in welke mate je akkoord gaat met de volgende stellingen.

	Helemaal niet akkoord	Eerder niet akkoord	Noch niet akkoord / noch akkoord	Eerder wel akkoord	Helemaal akkoord
De emoties van mijn vrienden hebben niet zoveel invloed op mij.	☐	☐	☐	☐	☐
Nadat ik bij een vriend(in) ben geweest die verdrietig was, voel ik me vaak ook verdrietig.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik begrijp de vreugde van een vriend(in) wanneer iets goed ging.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik word bang als ik de personages in een heel enge film zie.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik kan me gemakkelijk inleven in de emoties van andere mensen.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vind het moeilijk om te zien als mijn vrienden bang zijn.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik word niet verdrietig als ik andere mensen zie huilen.	☐	☐	☐	☐	☐
	Helemaal niet akkoord	Eerder niet akkoord	Noch niet akkoord / noch akkoord	Eerder wel akkoord	Helemaal akkoord
De gevoelens van andere mensen kunnen me niet veel schelen.	☐	☐	☐	☐	☐
Wanneer iemand anders verdrietig is, kan ik meestal begrijpen hoe hij/zij zich voelt.	☐	☐	☐	☐	☐
Meestal valt het me op wanneer mijn vrienden bang zijn.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik word vaak verdrietig wanneer ik triestige dingen zie op tv of in	☐	☐	☐	☐	☐

	Helemaal niet akkoord	Eerder niet akkoord	Noch niet akkoord / noch akkoord	Eerder wel akkoord	Helemaal akkoord
een film.					
Vaak begrijp ik hoe iemand zich voelt, nog voor hij/zij het me vertelt.	☐	☐	☐	☐	☐
Wanneer ik iemand zie die boos is, dan heeft dat geen invloed op mijn eigen gevoelens.	☐	☐	☐	☐	☐
Meestal zie ik wanneer mensen goed gezind zijn.	☐	☐	☐	☐	☐
	Helemaal niet akkoord	Eerder niet akkoord	Noch niet akkoord / noch akkoord	Eerder wel akkoord	Helemaal akkoord
Als ik bij vrienden ben die bang zijn, word ik meestal ook bang.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik merk snel op wanneer een vriend(in) boos is.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik word vaak meegesleept in de gevoelens van een vriend(in).	☐	☐	☐	☐	☐
Het doet me niets wanneer een vriend(in) ongelukkig is.	☐	☐	☐	☐	☐
Meestal ben ik me niet bewust van de gevoelens van een vriend(in).	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vind het moeilijk om te zien wanneer mijn vrienden gelukkig zijn.	☐	☐	☐	☐	☐

Je hebt het einde van de vragenlijst bereikt. Bedankt voor je medewerking! Indien je kans wil maken om de Fnac bon ter waarde van 10 euro te winnen, kan je hieronder je e-

mailadres invullen. De antwoorden worden los van het e-mailadres geanalyseerd om de anonimiteit te garanderen.

REFERENTIES

Altheide, D. L. (2006). The mass media, crime and terrorism. *Journal of International Criminal Justice*, 4, pp. 982-997.

Altheide, D. L. (2009). *Terrorism Programming*. *Critical Studies on Terrorism*, 2 (1), pp. 65-80.

Bagdasarov, Z., Banerjee, S. C., Greene, K., Krcmar, M., Ruginyte, D., & Yanovitzky, I. (2010). I am what I watch: Voyeurism, sensation seeking and television viewing patterns. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 54 (2), pp. 299-315.

Batson, C. D. (1997). Self-other merging and the empathy-altruism hypothesis: Reply to Neuberg et al. (1997). *Journal of Personality and Social Psychology*, 73, pp. 517-522.

Baudrillard, J. (02.11.2001). *The Spirit of Terrorism*, Le Monde.

Becker-Blease, K. A., Finkelhor, D., & Turner, H. (2008). Media Exposure Predicts Children's Reactions to Crime and Terrorism. *Journal of Trauma & Dissociation*, 9(2), pp. 225-248.

Beentjes, J. W., Van Gorp, B., & Vettehen, P. H. (2009). Challenging the Frame in the News: The Role of Issue Involvement, Attitude, and Competing Frames. *Journal of Media Psychology: Theories, Methods, and Applications*, 21(4), pp. 161-170.

Beresin, E. V., Fremont, W.P., & Pataki, C. (2005). The Impact of Terrorism on Children and Adolescents: Terror in the Skies, Terror on Television. *Child And Adolescent Psychiatric Clinics of Nort America*, 14, pp. 429-451.

Bleich, E. (2011). What is Islamophobia and how much is there? Theorizing and measuring an emerging comparative concept. *American Behavioral Scientist*, 55 (12), pp. 1581-1600.

Block, J. H. (1984). *Sekse role identity and egodevelopment*. San Francisco Jossey-Bass.

Braithwaite, A. (2013). Fear in terrorism and counter-terrorism. *Journal of Police Crime Psychology*, 28, pp. 95-101.

Cacioppo, J. T., & Petty, R. E. (1982). The need for cognition. *Journal of Personality and Social Psychology*, 42, pp. 116–131.

Cacioppo, J. T., Petty, R. E., & Morris, K. J. (1983). Effects of need for cognition on message evaluation, recall, and persuasion. *Journal of Personality and Social Psychology*, 45, pp. 805–818.

Chikombero, P. M., Haridakis, P. M., Hullman, G. A., Rubin, A. M., Pornsakulvanich, V., & Sun, S. (2003). *Television Exposure Not Predictive of Terrorism Fear*. *Newspaper Research Journal*, 24 (1), pp. 128-145.

Coffin, T. E. (1948). Television's effects on leisure-time activities. *Journal of Applied Psychology*, 32(5), pp. 550-558.

Crenshaw, M. (1981). The causes of terrorism. *Comparative Politics*, 13(4), pp. 379 – 399.

Crawford, N. C. (2014). Institutionalizing passion in world politics: fear and empathy. *International Theory*, 6 (3), pp. 535-557.

Dedmon, A., Halford, J., & Potts, R. (1996). Sensation seeking, television viewing motives, and home television viewing patterns. *Personal Individual Differences*, 21 (6), pp. 1081-1084.

Deredactie (2014, oktober 15). Hasseltse school niet naar Brussel wegens te gevaarlijk.

[04.10.2014,

Deredactie:

<http://deredactie.be/cm/vrtnieuws/regio/limburg/1.2109299>]

De Standaard (2014, augustus 5). *Bekend gezicht Sharia4Belgium duikt op in propagandafilm IS.* [19.02.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20140805_01205253]

De Standaard (2014, augustus 8). *Wie zijn de IS-Strijders?* [19.02.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20140612_01137990]

De Standaard (2014, augustus 21). *Britse IS-beul John onthoofdde James Foley.* [19.02.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20140821_01226540]

De Standaard (2014, augustus 22). *Steve is een goede, goede kerel.* [19.02.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20140822_01228052]

De Standaard (2014, september 14). *IS onthoofdt Britse gijzelaar.* [19.02.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20140914_01266635]

De Standaard (2014,). *Obama roept wereld op om mee te strijden tegen ISIS.* [19.02.2015, De Standaard, http://www.standaard.be/cnt/dmf20140924_01285279]

De Standaard (2014, oktober 8). *Journalisten mogen verslag uitbrengen over IS, als ze de regels volgen.* [19.02.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20141008_01310320]

De Standaard (2014, oktober 16). *IS executeert ook eigen strijders.* [19.02.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20141016_01324810]

De Standaard (2014, november 17). *Belgische F16's langer in Irak.* [19.02.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20141117_01379549]

De Standaard (2015, januari 3). *Elke maand vertrekken er tien Belgen naar Syrië en Irak.* [19.02.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150103_01456030]

De Standaard (2015, januari 7). *Vijf bekende cartoonisten gedood bij aanslag Charlie Hebdo.* [19.02.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150107_01461566]

De Standaard (2015, januari 15). *Terreuractie Verviers gaat de wereld rond*. [19.02.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150115_01476111]

De Standaard (2015, januari 15). *Twee doden bij antiterrorisme-actie in Verviers*. [19.02.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150115_01475747]

De Standaard (2015, januari 16). *Dreigingsniveau 3 in hele land*. [19.02.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150115_01475941]

De Standaard (2015, januari 19). *Een selfie met de paracommando's*. [19.02.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150118_01480572]

De Standaard (2015, februari 3). *IS roept op: 'Moslims, val agenten en soldaten aan'*. [19.02.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150203_01509309]

De Standaard (2015, februari 3). *IS heeft Jordaanse piloot levend verbrand*. [19.02.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150203_01509161]

De Standaard (2015, februari 3). *IS was nooit serieus tijdens Jordaanse onderhandelingen*. [19.02.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150203_01509457]

De Standaard (2015, februari 3). *De wraak van Jordanië*. [19.02.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150204_01510963]

De Standaard (2015, februari 4). *Brief met 'IS-logica' dreigt met aanslagen in ons land*. [19.02.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150204_01510457]

De Standaard (2015, februari 8). *Jordanië blijft IS bombarderen als vergelding voor vermoorde piloot*. [19.02.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150208_01517444]

De Standaard (2015, februari 8). *Amerikanen bewapenen Libanon tegen jihadisten*. [19.02.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150208_01517394]

De Standaard (2015, februari 10). *Anonymous viseert IS-rekruteerders*. [19.02.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150209_01520617]

De Standaard (2015, februari 10). *Emiraten hervatten luchtaanvallen op IS*. [19.02.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150210_01521469]

De Standaard (2015, februari 10). *@Newsweek gehackt door 'cyberkalifaat'*. [19.02.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150210_01521673]

De Standaard (2015, februari 12). *Obama wil groen licht van Congres om drie jaar oorlog te voeren tegen IS*. [19.02.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150211_01524882]

De Standaard (2015, februari 12). *Mijn naam en foto stonden overal, maar toch kon ik ontkomen*. [19.02.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150212_01525327]

De Standaard (2015, februari 16). *Analyse. Wat doet IS in Libië?* [19.02.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150216_01531950]

De Standaard (2015, februari 20). *Tegengif voor jihadistische haatpropaganda aanbieden*. [08.04.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150219_01538794]

De Standaard (2015, februari 20). *IS eist zelfmoordaanslagen Libië op*. [08.04.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150220_01539746]

De Standaard (2015, februari 20). *Drie schoolmeisjes op weg naar Islamitische Staat?* [08.04.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150220_01539860]

De Standaard (2015, februari 21). *Gegevens over Syriëstrijders voor het eerst degelijk samengebracht*. [08.04.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150220_01540674]

De Standaard (2015, februari 26). *Jihadi John is computerprogrammeur uit Londen.*
[08.04.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150226_01550237]

De Standaard (2015, februari 26). *IS slaat uniek cultureel erfgoed kapot met sloophamer.* [08.04.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150226_01550586]

De Standaard (2015, februari 26). *35 militairen trekken nog deze week naar Irak.*
[08.04.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150226_01550551]

De Standaard (2015, februari 27). *Unesco vraagt spoedzitting Veiligheidsraad na vernielingen door IS.* [08.04.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150227_01551831]

De Standaard (2015, februari 28). *IS doodde in Syrië bijna 2000 gevangenen.*
[08.04.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150228_01554328]

De Standaard (2015, maart 4). *Illegale migratie naar Europa bijna verdrievoudigd.*
[08.04.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150304_01561710]

De Standaard (2015, maart 7). *IS stort zich op unieke erfgoedsite in Irak.*
[08.04.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150306_01566763]

De Standaard (2015, maart 7). *IS vernielt nog meer historische ruïnes.* [08.04.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150307_01567484]

De Standaard (2015, maart 7). *Boko Haram zweert trouw aan IS.* [08.04.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150307_01567666]

De Standaard (2015, maart 8). *IS vernielt al derde archeologische site in Irak.*
[08.04.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150308_01568128]

De Standaard (2015, maart 10). *Chinezen vechten mee met Islamitische Staat.*
[08.04.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150310_01571842]

De Standaard (2015, maart 10). *Kind executeert IS-gijzelaar*. [08.04.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150310_01573459]

De Standaard (2015, maart 10). *Twee Belgische ex-militairen vechten nog bij Islamitische Staat*. [08.04.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150310_01573150]

De Standaard (2015, maart 12). *Anonymous haalt sociaal netwerk van IS offline*. [08.04.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150312_01576847]

De Standaard (2015, maart 12). *De ergste nachtmerrie van IS*. [08.04.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150312_01575868]

De Standaard (2015, maart 15). *Vaticaan steunt militair optreden tegen IS*. [08.04.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150315_01580007]

De Standaard (2015, maart 19). *IS eist raid in Tunis op*. [08.04.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150315_01580007]

De Standaard (2015, maart 20). *IS eist aanvallen in Jemen op: meer dan 140 doden*. [08.04.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150320_01589505]

De Standaard (2015, maart 21). *IS gooit hitlist met foto's en adressen van VS-soldaten online*. [08.04.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150321_01591693]

De Standaard (2015, maart 24). *Toestroom nieuwe IS-strijders stukt*. [08.04.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150324_01596233]

De Standaard (2015, maart 24). *Ook Canada bereid om IS aan te vallen in Syrië*. [08.04.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150324_01596323]

De Standaard (2015, maart 30). *IS stenigt Iraaks koppel en verspreidt beelden op het internet*. [08.04.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150330_01606617]

De Standaard (2015, april 1). *IS neemt vluchtelingenkamp nabij Damascus in*. [08.04.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150401_01609973]

De Standaard (2015, april 3). *IS weer verjaagd uit vluchtelingenkamp*. [08.04.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150402_01612891]

De Standaard (2015, april 10). *IS hackt zender TV5*. [12.04.2015, De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150409_01622993]

Dolan, P., & Peasgood, T. (2007). Estimating the economic and social costs of the fear of crime. *British Journal of Criminology*, 47 (1), pp. 121-132.

Espejo, J., Day, E. A., & Scott, G. (2005). Performance evaluations, need for cognition, and the acquisition of a complex skill: An attribute-treatment interaction. *Personality and Individual Differences*, 38, pp. 1867–1877.

Fairclough, N. (1995). *Media discourse*, London: Edward Arnold.

Ferraro, K. F. (1995). *Fear of Crime: Interpreting Victimization Risk*. Albany, NY: State University of New York Press.

Franken, R. E., Gibson, K. J., & Rowland, G. L. (1991). Sensation seeking and the tendency to view the world as threatening. *Personal Individual Differences*, 13 (1), pp. 31-38.

Feshbach, N. D., & Feshbach, S. (2009). *Empathy and Education*. In *The Social Neuroscience of Empathy*, edited by Jean Decety and William Ickes, pp. 87–90. Cambridge, MA: MIT Press.

Fisher, B. S., & Sloan, J. J. (2003). Unraveling the fear of victimization among college women: Is the shadow of sexual assault hypothesis supported? *Justice Quarterly*, 20, pp. 633- 659.

Gadarian, S. K. (2007). *The Fire Next Time: How Terrorism News Shapes Foreign Policy Attitudes*. Paper presented at the Annual Meeting of the APSA, Chicago, IL, August 30th–September 2nd.

Gardner, R., Karakaşoğlu, Y., & Luchtenberg, S. (2008). Islamophobia in the media: a response from multicultural education. *Intercultural Education*, 19 (2), pp. 119-136.

Garland, D. (2001). *The Culture of Control: Crime and Social Order in Contemporary Society*. Chicago: University of Chicago Press.

Geers, A. L., & Lassiter, G. D. (2003). Need for cognition and expectations as determinants of affective experience. *Basic and Applied Social Psychology*, 25 (4), pp. 313-325.

Gerbner, G. (1969). Toward cultural indicators: The analysis of mass mediated message systems. *AV Communication Review*, 17, pp. 137-148.

Gerbner, G., & Gross, L. (1976). Living with television: The violence profile. *Journal of Communication*, 26, pp. 173–199.

Gerbner, G., Gross, L., Morgan, M., & Signorielli, N. (1980). The ‘mainstreaming’ of America: Violence profile no. 11. *Journal of Communication*, 30, pp. 10–29.

Global Terrorism Database (2015). *About GTD*. [19.02.2015, Global Terrorism Database: <http://www.start.umd.edu/gtd/>]

Goubert, L., Craig, K. D., & Buysee, A. (2009). *Perceiving Others in Pain: Experimental and Clinical Evidence on the Role of Empathy*. In *The Social Neuroscience of Empathy*, edited by Jean Decety and William Ickes, pp. 153–66. Cambridge, MA: MIT Press.

Gross, K., & Aday, S. (2003). The scary world in your living room and neighborhood: Using local broadcast news, neighborhood crime rates, and personal experience to test agenda setting and cultivation. *Journal of Communication*, 53, pp. 411-426.

Harcup, T. (2006). *The ethical journalist*, Thousand Oaks, CA: Sage.

Haridakis, P. M., & Rubin, A. M. (2005). Third Person Effects in the Aftermath of Terrorism. *Mass Communication & Society*, 8(1), pp. 39-59.

Het Laatste Nieuws (2015, januari 17). *Schooluitstap naar Brussel is afgelast*. [19.01.2015, Het Laatste Nieuws: <http://www.hln.be/regio/nieuws-uit-halle/schooluitstap-naar-brussel-is-afgelast-a2185360/>]

Hoaglin, D. C., & Iglewicz, B. (1987). Fine tuning some resistant rules for outlier labeling. *Journal of American Statistical Association*, 82, pp. 1147-1149.

Hodson, G., & Esses, V. M. (2005). Lay perceptions of ethnic prejudice: causes, solutions, and individual differences. *European Journal of Social Psychology*, 35, pp. 329–344.

Hoffman, B. (2006). *Inside Terrorism*. New York: Columbia University Press, p. 174.

Hoffner, C. A., & Levine, K. J. (2007). *Enjoyment of mediated fright and violence: A metaanalysis*. In R. W. Preiss, B. M. Gayle, N. Burrell, M. Allen, & J. Bryant (Eds.), *Mass media effects research: Advances through meta-analysis* (pp. 215–244). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

Hornsey, M. J., Iyer, A., Vanman, E. J., & Webster, J. (2014). Understanding the power of the picture: the effect of image content on emotional and political responses to terrorism.

Hoyle, R. H., Fejfar, M., & Miller, J. (2000). Personality and sexual risk-taking: A quantitative review. *Journal of Personality*, 68 (6), pp. 1203–1231.

Huddy, L., Feldman, S., Tabar, C., & Lahav, G. (2005). Threat, anxiety, and support for antiterrorism policies. *American Journal of Political Science*, 49 (3), pp. 593–608.

Irwin, J. (2005). Construction of smoking-relevant health risk perceptions among

college students: the influence of need for cognition and message content. *Dissertation Abstracts International, Section B, The Sciences and Engineering*, 65, p. 5405.

Johnson, M. K., Hashtroudi, S., & Lindsay, D. S. (1993). Source monitoring. *Psychological Bulletin*, 114, pp. 3–38.

Jolliffe, D. & Farrington, D.P. (2006). Development and validation of the Basic Empathy Scale, *Journal of Adolescence*, 29(4), pp. 589-611.

Kahneman, D., & Tversky, A. (1972). Subjective probability: A judgment of representative-ness. *Cognitive Psychology*, 3, pp. 430–454.

Kellerman, K. (1985). Memory processes and media effects. *Communication Research*, 12 (1), pp. 83-121.

Kwak, H., Zinkhan, G. M., & Dominick, J. R. (2002). The moderating role of gender and compulsive buying tendencies in the cultivation effects of TV shows and TV advertising: a cross cultural study between the United States and South Korea. *Media Psychology*, 4 (1), pp. 77-111.

Maccoby, E. E. (1998). *The Two Sexes: Growing Up Apart, Coming Together*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

McGuire, W. J. (1974). "Psychological motives and communication gratification" in *The Uses of mass communications: current perspectives and gratifications research*, eds. Blumler, J. G., & Katz, E., Sage: Beverly Hills, California, pp. 167 -196.

Nacos, B. L. (2005). *Communication and recruitment of terrorists*. In: Forest JF (ed) *The making of a terrorist, vol 3: root causes*. Praeger Security International, Westport, CT.

Nacos, B. L. (2006). *Terrorism/Counterterrorism and media in the age of global communication*. Paper at the United Nations University Global Seminar, Second Shimame-Yamaguchi Session "Terrorism – A Global Challenge", August 5th–8th.

Nair, K. U., & Ramnarayan, S. (2000). Individual differences in need for cognition and

complex problem solving. *Journal of Research in Personality*, 34, pp. 305–328.

NCTV (2015). *Kennisbank Terrorisme* [Islamitische Staat, NCTV: <https://kennisbankterrorisme.nctv.nl/organisatie/islamitische-staat-in-irak-en-al-sham-isis>]

Nellis, A. M., & Savage, J. (2012). Does Watching the News Affect Fear of Terrorism? The Importance of Media Exposure on Terrorism Fear. *Crime & Delinquency*, 58 (5), pp. 748 -768.

Newhagen, J. E., & Lewenstein, M. (1992). Cultivation and exposure to television following the 1989 Loma Prieta earthquake. *Mass communication review*, 19 (1), p. 51.

O’Keefe, G. J. (1984). *Public views on crime: Television exposure and media credibility*. In R. N. Bostrom (Ed.), *Communication yearbook 8* (pp. 514-535). Beverly Hills, CA: SAGE.

Orhun, Ö. 2005. Countering Islamophobia and discrimination against Muslims. *Equal Voices*, 17: 7–12.

Patrick, M. S. (2014). Framing terrorism: geography-based media coverage variations of the 2004 commuter train bombings in Madrid and the 2009 twin suicide car bombings in Baghdad. *Critical Studies on Terrorism*, 7 (3), pp. 379 - 393.

Pieters, R.G.M., Verplanken, B., Modde, J.M. (1987). Neiging tot nadenken: samenhang met beredeneerd gedrag. *Tijdschrift voor de Psychologie*, 42, pp. 62-70.

Robbins, J. (2006). *Soft targets, hard choices*. In: Forest JF (ed) *Homeland security: protecting America’s targets*, vol 2: public spaces and social institutions. Praeger Security International, Westport.

Robinson, N. M. (2004). Academic motivation and its relationship to personality variables and achievement. *Dissertation Abstracts International: Section B: The Sciences and Engineering*, 64, p. 4632.

- Rogers, R. W. (1983). *Cognitive and physiological processes in fear appeals and attitude change: A revised theory of protection motivation*. In J. T. Cacioppo & R. E. Petty (Eds.), *Social psychophysiology: A sourcebook* (pp. 153–176). New York: Guilford.
- Ruiter, R. A. C., Verplanken, B., De Cremer, D., & Kok, G. (2010). Danger and fear control in response to fear appeals: the role for need for cognition. *Basic and Applied Social Psychology, 26* (1), pp. 13-24.
- Said, E. W. (1978). *Orientalism*. New York: Vintage Books.
- Schierman, M. J., & Rowland, G. L. (1985). Sensation seeking and selection of entertainment. *Personality and Individual Differences, 6*, pp. 599-603.
- Schmid, A. P. (1983). *Political Terrorism: A Research Guide to Concepts, Theories, Data Bases and Literature*. New Brunswick, NJ: Transaction.
- Shrum, L. J. (1999). Television and persuasion: Effects of the programs between the ads. *Psychology & Marketing, 16*, pp. 119–140.
- Shrum, L. J., & Bischak, V. D. (2001). Mainstreaming, resonance and impersonal impact: testing moderators of the cultivation effect for estimates of crime risk. *Human Communication Research, 27* (2), pp. 187-215.
- Slater, D., & Elliott, W. R. (1982). Television's influence on social reality. *Quarterly Journal of Speech, 68* (1), pp. 402-429.
- Sparks, G. G. (2010). *Media effects research: a basic overview*. Boston: Wadsworth Cengage learning.
- Sparks, G. G., & Ogles, R. M. (1990). The difference between fear of victimization and the probability of being victimized: implications for cultivation. *Journal of Broadcasting & Electronic Media, 34* (3), p. 351-358.

Suedfeld, P., & Tetlock, P. E. (2001). *Individual differences in information processing*. In A. Tesser (Ed.), *Blackwell handbook of social psychology: Intraindividual processes* (pp. 284–303). Oxford: Blackwell.

Taras, R. (2013). Islamophobia never stands still: race, religion, and culture. *Ethnic and racial studies*, 36 (3), pp. 417-433.

Van den Bulck, J., & Lemal, M. (2010). Television news coverage about cervical cancer: impact on female viewers' vulnerability perceptions and fear. *European Journal of Public Health*, 21 (3), pp. 381 - 386.

van der Kolk, B., & McFarlane, A. (1996). *The black hole of trauma*. In: van der Kolk A, McFarlane A, Weisaeth L, editors. *Traumatic stress*. New York Guilford Press; pp. 3–23.

Warr, M., & Ellison, C. G. (2000). Rethinking social reactions to crime: Personal and altruistic fear in family households. *American Journal of Sociology*, 106, p. 551.

Weinberg, L., Pedahzur, A., & Hirsch-Hoefler, S. (2004). Terrorism and political violence. *Terrorism and Political Violence*, 16 (4), pp. 777-794.

Wilkinson, J. S., & Fletcher, J. E. (1995). Bloody news and vulnerable populations: an ethical question. *Journal of Mass Media Ethics*, 10 (3), pp. 167-177.

Yanovitzky, I. (2002). Effect of news coverage on the prevalence of drunk-driving behavior: Evidence from a longitudinal study. *Journal of Studies on Alcohol*, 63 (3), pp. 342–351.

Zaki, J., & Ochsner, K. N (2012). The Neuroscience of Empathy: Progress, Pitfalls and Promise. *Nature Neuroscience*, 15 (5), pp. 675–680.

Zuckerman, M., Ballenger, J.C., Jimerson, D: C., Murphy, D. L. & Post, R. M. (1983). A correlational test in humans of the biological models of sensation seeking,

impulsivity, and anxiety. In Zuckerman, M. (Ed.), *Biological Bases of Sensation Seeking, Impulsivity, and Anxiety*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.

Zuckerman, M., & Litle, P. (1986). Personality and curiosity for morbid and sexual events. *Personality and Individual Differences*, 7, pp. 49-56.

Zuckerman, M. (1994). *Behavioral expressions and biosocial bases of sensation seeking*. New York: Cambridge University Press.

Young, V. D. (1992). Fear of victimization and victimization rates among women: A paradox? *Justice Quarterly*, 9, pp. 419-441.